

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

مناسک حج

آیت اللہ سید محمد
حسینی شاہرودی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مناسک حج آیت الله العظمی شاهرودی

نویسنده:

محمد حسینی شاهرودی

ناشر چاپی:

آل المرتضی (ع)

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۸	مناسک حج آیت الله العظمی سید محمد حسینی شاهرودی
۸	مشخصات کتاب
۸	وجوب حج
۱۰	واجبات احرام
۱۰	۱- پوشیدن لباس احرام
۱۰	۲- نیت
۱۰	لیک گفتن
۱۱	بیست و چهار چیز در حال احرام حرام است
۱۴	مستحبات احرام عمره
۱۵	مکروهات احرام عمره
۱۵	مستحبات داخل شدن به حرم و به مکه و به مسجدالحرام
۱۵	۲- طواف
۱۶	شرایط طواف
۱۷	واجبات طواف
۱۸	مستحبات طواف
۱۸	۳- نماز طواف
۱۹	مستحبات نماز طواف
۱۹	تقصیر
۲۰	سعی بین صفا و مروه
۲۱	مستحبات سعی بین صفا و مروه
۲۲	حج تمتع
۲۲	احرام

۲۳	مستحبات احرام حج
۲۳	وقوف در عرفات:
۲۴	مستحبات وقوف در عرفات
۲۵	تبصره
۲۶	وقوف در مشعر الحرام
۲۷	مستحبات وقوف مشعر الحرام
۲۷	واجبات منی
۲۷	رمی
۲۸	مستحبات رمی
۲۸	قربانی
۲۹	مستحبات قربانی
۳۰	حلق و تقصیر
۳۰	مستحبات تقصیر مستحبات تقصیر چند چیز است :
۳۰	آنچه بعد از اعمال منی واجب است
۳۱	ماندن در منی در شب یازدهم و دوازدهم و سیزدهم
۳۲	مستحبات منی بعد از برگشتن از مکه
۳۲	رمی سه جمره
۳۳	مستحبات طواف زیارت
۳۳	طواف وداع و سایر مستحبات
۳۴	ملحقات
۳۴	المساجد والمشاهد المشرفة حول المدينة المنورة :
۳۸	أعمال المدينة المنورة
۳۸	مستحبات المدينة المنورة
۳۹	زیارة النبی

- ۴۱ ..... فضل زیارة الرسول (صلی الله علیه وآله)
- ۴۱ ..... زیارة أخرى للنبی (صلی الله علیه وآله)
- ۴۲ ..... الدعاء بعد الزیارة وصلاتها
- ۴۳ ..... زیارة الصدیقة الطاهرة فاطمة الزهراء (علیها السلام)
- ۴۴ ..... زیارة الاولى لفاطمة الزهراء (علیها السلام)
- ۴۴ ..... زیارة أخرى للزهراء (علیها السلام)
- ۴۵ ..... الدعاء بعد الزیارة
- ۴۵ ..... زیارة أئمة البقیع
- ۴۷ ..... زیارة أخرى أيضاً لأئمة البقیع (علیهم السلام)
- ۴۷ ..... زیارة فاطمة بنت أسد
- ۴۸ ..... زیارة إبراهيم بن رسول الله (صلی الله علیه وآله)
- ۴۸ ..... الدعاء فی الروضة الشریفة
- ۴۹ ..... الصلاة والدعاء عند أسطوانة أبي لبابة
- ۵۰ ..... بقية المستحبات
- ۵۰ ..... الصلاة والدعاء فی مقام جبرئیل
- ۵۱ ..... المسجد النبوی الشریف
- ۵۱ ..... ادعیه روز عرفه
- ۵۱ ..... دعا رسول اکرم در روز عرفه
- ۵۲ ..... دعای عرفه
- ۵۷ ..... دعای امام سجاد (علیه السلام) در روز عرفه
- ۶۱ ..... زیارت امام حسین (ع) در روز عرفه
- ۶۳ ..... درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

مناسک حج آیت الله العظمی سید محمد حسینی شاهرودی

مشخصات کتاب

سرشناسه : حسینی شاهرودی، محمد، - ۱۳۱۰
 عنوان و نام پدید آور : رساله توضیح مناسک حج و عمره به همراه اعمال و مستحبات مکه مکرمه و مدینه منوره / مطابق با فتوای محمد حسینی شاهرودی
 مشخصات نشر : قم: آل‌المرتضی، ۱۳۷۹.
 مشخصات ظاهری : ص ۲۰۳
 شابک : ۹۶۴-۹۱۱۲۷-۷-۴۱۳۰۰۰ ریال
 یادداشت : چاپ دوم: ۱۳۸۱
 یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس
 موضوع : حج
 موضوع : حج -- رساله عملیه
 موضوع : زیارتنامه‌ها
 موضوع : دعاها
 رده بندی کنگره : BP۱۸۸/۸/ح ۴۸ ر ۱۳۷۹
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۳۵۷
 شماره کتابشناسی ملی : م ۷۹-۱۷۵۹۴
 برگرفته از :

<http://shahroudi.com/Portal.aspx?>

[pid=۷۱۲۴۳&Culture=Persian&CaseID=۴۸۷۱۹&CategoryID=۶۶۳۵](http://shahroudi.com/Portal.aspx?pid=۷۱۲۴۳&Culture=Persian&CaseID=۴۸۷۱۹&CategoryID=۶۶۳۵)

وجوب حج

ارسال به دوستان

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله الطاهرين ولعنة الله على اعدائهم اجمعين الى يوم الدين
 هر مکلفی که مستطیع باشد یعنی شرایط واجب بودن حج را دارا باشد، باید در تمام عمر یک مرتبه حج کند یعنی مکه برود، و اعمالی را که دستور داده اند بجا آورد، و این عمل را حَجَّةُ الاسلام میگویند، و انسان باید پیش از شروع به حج اعمال آنرا اجمالاً بداند، و کسی که نمیداند اگر در موقع احرام نیت کند که برای انجام فرمان خداوند عالم حج واجب خود را بجا می آورم که بعد از مشغول شدن بعمل هر چه لازم است انجام دهم، مثل آنکه قصد کند مطابق رساله ای که دارد یا بفرموده مجتهد یا عالمی که همراه او است عمل را تمام کند، عمل او صحیح است. □ عمره تمتع :
 کسی که وظیفه او حج تمتع است، باید پیش از حج عمره تمتع بجا آورد
 اعمال حج عمره پنج چیز است :

اول: احرام .

دوم: طواف خانه کعبه .

سوم: دو رکعت نماز طواف

چهارم: سعی بین صفا و مروه .

پنجم: تقصیر ،

۱- احرام:

(مسأله ۱) کسانی که می‌خواهند حج کنند وقتی بمیقات رسیدند ، باید محرم شوند و میقاتها پنج است :

اول: جحفه و آن میقات کسانی است که از راه شام بمکه میروند .

دوم: مسجد شجره و آن میقات کسانی است که از راه مدینه منوره بمکه میروند ، و اگر در آنجا ممکن نشود ، می توانند در جحفه محرم شوند .

سوم: وادی عقیق و آن میقات کسانی است که از راه نجد و عراق بمکه میروند و قسمت اول این وادی را مسلخ میگویند ، و قسمت دوم آنرا عمره و قسمت سومش را ذات عرق می نامند، و چنانچه یقین کند که بوادی عقیق رسیده ، بهتر است در قسمت اول آن - یعنی در مسلخ - محرم شود و اگر یقین نکند بنا بر احتیاط واجب ، باید احرام را تأخیر بیندازد تا یقین کند که بوادی عقیق رسیده ، و بعد از آنکه یقین کرد پیش از رسیدن به قسمت سوم وادی محرم شود .

چهارم: قرن المنازل و آن میقات کسانی است که راه آنها از طائف است .

پنجم: یلملم و آن میقات کسانی است که از راه یمن به مکه میروند .

(مسأله ۲) اگر منزل کسی که از بعض میقاتهایی که در مسأله پیش گفته شد به مکه نزدیکتر باشد ، میقاتش منزل او است .

(مسأله ۳) اگر از راهی برود که از هیچ یک از پنج میقات نگذرد ، وقتی مقابل یکی از آنها رسید ، باید محرم شود ، پس کسانی که از راه مدینه منوره بمکه میروند و از مسجد شجره نمی گذرند ، اگر ممکن است مقابل مسجد محرم شوند .

(مسأله ۴) کسی که نمی تواند یقین کند که مقابل یکی از پنج میقات رسیده، اگر از گفته کسانی که اطلاع دارند، اطمینان پیدا کند که مقابل یکی از آنها رسیده میتواند محرم شود .

(مسأله ۵) اگر نذر کند که پیش از رسیدن به میقات در محل معینی محرم شود و برای عمل کردن به نذر در همانجا محرم شود کافی است .

(مسأله ۶) کسی که با هواپیما به مکه می‌رود و در جده فرود می‌آید و نخواهد به مدینه رود میتواند از جده قدیم محرم شود، ولی احتیاطاً احرام بستن از جده را هم نذر کند که چنانچه نذر نماید دیگر در وقت رسیدن به مقابل جده و جائیکه علم های حرم نمایان می شود حاجت به تجدید احرام نداشته باشد .

(مسأله ۷) جنب و زنی که در حال حیض یا نفاس است میتواند محرم شود ، اما اگر بخواهد از مسجد شجره یا مسجد جحفه محرم شود باید بیرون مسجد طوری بایستد که شانه اش مقابل مسجد باشد، سپس محرم شود .

(مسأله ۸) اگر بواسطه فراموشی یا عذر دیگری در میقات محرم نشود بعد از آنکه یادش آمد یا عذرش برطرف شد، باید بمیقات برگردد و محرم شود، و اگر نتواند برگردد چنانچه داخل حرم شده بایستی از حرم خارج شود و احرام ببندد و در خصوص شخص جاهلی که متوجه به جهل خود بوده ومع ذلک در میقات احرام نبسته و داخل حرم شده و ممکن نیست که بمیقات برگردد احوط و جویی آنستکه به هر مقداری که میتواند از حرم دور شود و احرام ببندد ، ولی چنانچه داخل حرم نشده باشد یا نتواند از حرم خارج شود در هر جا که یادش آمد یا عذر او برطرف شد می تواند محرم شود .

(مسأله ۹) اگر از روی فراموشی یاندانستن مسأله محرم نشود وبعد از تمام شدن اعمال عمره یادش بیاید ، عمره او صحیح است .

واجبات احرام:

واجبات احرام سه چیز است :

اول : پوشیدن لباس احرام .

دوم : نیت .

سوم : لبیک گفتن بتفصیلی که بعداً بیان می شود .

۱- پوشیدن لباس احرام:

۱- پوشیدن لباس احرام:

(مسأله ۱۰) پیش از نیت احرام ، انسان باید لباس احرام بپوشد ، یعنی پارچه ایکه از ناف تا زانو را بپوشاند بخود ببندد، وپارچه دیگری که شانه ها را بپوشاند بردوش ببندازد .

(مسأله ۱۱) پارچه ایکه از ناف تا زانو را میپوشاند باید بقدری ضخیم باشد که پوست بدن از زیر آن دیده نشود بلکه بنابر احتیاط واجب باید پارچه ای هم که روی دوش می اندازد همینطور باشد .

(مسأله ۱۲) لباس احرام ، باید طوری باشد که نماز خواندن با آن صحیح باشد ، پس محرم شدن بالباس نجس و ابریشم خالص ولباسی که از اجزاء حیوان حرام گوشت تهیه شده صحیح نیست .

(مسأله ۱۳) اگر نجاستی مثل خون زخم وجراحت ودمل که نماز خواندن با آنها صحیح است ، در لباس احرام باشد ، اشکال ندارد .

(مسأله ۱۴) کسی که محرم شده ، اگر لباس او نجس شود بنابر احتیاط واجب ، باید آن را آب بکشد یا عوض نماید ولی اگر بدن او نجس شود ، لازم نیست فوراً آن را بشوید، اگر چه احتیاط مستحب آنست که آنرا هم فوراً آب بکشد .

(مسأله ۱۵) لباس احرام زن هم نباید ابریشم خالص باشد و احتیاط آنست که لباس های دیگر او هم ابریشم خالص نباشد .

(مسأله ۱۶) بنابر احتیاط واجب باید لباس احرام بافته باشد واز پوست یا چیزی مثل نمند نباشد .

۲- نیت

بعد از پوشیدن لباس احرام باید برای انجام فرمان خداوند عالم ، بر خود قرارداد که بجهت توجه به مکه و بجا آوردن اعمال عمره و حج ، کارهائی را که در عمره تمتع بر او حرام است (وبعداً گفته میشود) ترک نماید .

لبیک گفتن:

(مسأله ۱۷) بعد از نیت باید بگوید :

« لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَشَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَشَرِيكَ لَكَ »

و احتیاط مستحب آنست که بعد از « لاشریک لک » یک مرتبه دیگر « لبیک » بگوید .

(مسأله ۱۸) کسی که لبیک گفتن را نمیداند باید یاد بگیرد یا بکمک دیگری بخواند وچنانچه ممکن نباشد ، باید بهر طوریکه می

تواند بخواند وترجمه آن را به فارسی یا به زبان دیگر بگوید و دیگری را هم نائب بگیرد که از طرف او بطور صحیح بخواند .

بیست و چهار چیز در حال احرام حرام است:

اول: شکار کردن حیوان صحرائی وحشی و کمک کردن صیاد و نشان دادن شکار، اگر چه با اشاره باشد و نیز خوردن گوشت شکار در حال احرام حرام می‌باشد، اگر چه کسی که آن را شکار کرده محرم نباشد، همچنین حرام است حیوانی را که دیگری شکار کرده است، بکشد.

(مسأله ۱۹) اگر محرم صیدی را بکشد، کفاره بر او واجب می‌شود، و احکام آن در کتابهای مفصل گفته شده است.

دوم: از چیزهایی که بر محرم حرام است جماع کردن بازن و بوسیدن او و بازی کردن با او است و نیز نگاه کردن به زن از روی شهوت بلکه بردن هر لذتی از زن یا مرد حرام می‌باشد. ولذت بردن از مرد گذشته از اینکه پیش از احرام حرام بوده، بواسطه احرام هم حرام می‌شود.

(مسأله ۲۰) اگر کسی در احرام عمره پیش از تمام شدن سعی عمداً بازن یا العیاذ بالله بامردی جماع کند چه عمره مفرده باشد چه تمتع، عمره او فاسد است و باید یک شتر کفاره بدهد و چنانچه عمره مفرده بوده باید آن را تمام کند و بعداً آن را دوباره بجا آورد، ولی اگر تمتع بود در صورتیکه وقت باقی است یعنی می‌تواند بعد از اتمام و اعاده و قوف عرفات را درک کند باید اتمام نموده و بعداً نیز اعاده نماید، و چنانچه وقت باقی نباشد حج تمتع او مبدل به افراد می‌شود، یعنی باید اول اعمال حج را بجا آورده و بعد از آن عمره مفرده انجام دهد و احتیاط واجب آنستکه در سال بعد هم عمره و حج را دوباره بیاورد، و اما اگر بعد از تمام شدن سعی عمداً جماع نماید فقط یک شتر کفاره بر او واجب می‌شود اگر از مردم ثروتمند و بامکنت باشد، و یک گاو بر او واجب می‌شود اگر از طبقه متوسط باشد، و یک گوسفند بر او واجب می‌شود اگر از مردم کم بضاعت و بیچاره باشد، ولی در هر صورت عمره و حج او صحیح است.

(مسأله ۲۱) اگر در حال احرام حج تمتع یاقران یا افراد پیش از وقوف بمشعر عمداً جماع کند چه بازن باشد و چه بامرد در فرج باشد یا در دبر یک شتر کفاره بر او واجب است و حج او فاسد می‌شود ولی باید آنرا تمام کند و در سال بعد آن را دوباره بجا آورد و اگر بعد از وقوف به مشعر جماع کند حج او صحیح است و فقط یک شتر کفاره لازم است، اگر این عمل پیش از آوردن پنج دور از طواف نساء از او صادر شود، و اما اگر صدور این عمل بعد از دور پنجم باشد کفاره لازم نیست اگر چه احتیاط مستحب آنستکه در اینصورت نیز یک شتر کفاره بدهد.

(مسأله ۲۲) اگر محرم زنی را بوسد در صورتیکه از روی شهوت باشد یک شتر کفاره بر او واجب می‌شود و اگر از روی شهوت نباشد کفاره آن فقط یک گوسفند است اگر چه احتیاط مستحب آنست که نیز یک شتر کفاره دهد.

(مسأله ۲۳) اگر در حال احرام عمداً از روی شهوت بعیال خود نگاه کند و منی از او بیرون آید کفاره آن یک شتر است ولی اگر عمداً از روی شهوت بغير عیال خود نگاه کند و منی از او بیرون آید، بنابر احتیاط واجب بلکه اقوی کفاره آن یک شتر و اگر نتواند یک گاو و اگر آنرا هم نتواند یک گوسفند است.

(مسأله ۲۴) اگر محرم بازنی ملاعبه نماید چنانچه منی از وی بیرون آید کفاره آن یک شتر است ولی اگر منی بیرون نیاید کفاره اش یک گوسفند است.

سوم: از چیزهایی که بر محرم حرام می‌باشد آنست که زنی را برای خود یادگیری عقد کند، اگر چه آن دیگری محرم نباشد و باید شاهد عقد هم نشود، و احتیاط واجب آنستکه زنی را خواستگاری هم نکند ولی اگر زن خود را طلاق رجعی داده باشد، می‌تواند به او رجوع نماید.

چهارم: از چیزهایی که بر محرم حرام می‌باشد آن است که استمناء کند یعنی کاری کند که منی از او بیرون آید.

پنجم: بوئیدن مشک و زعفران و کافور و عود و عنبر و مانند اینها و نیز خوردن و مالیدن آن بدن و پوشیدن لباسی که بوی خوش دارد

واستعمال سایر چیزهای خوشبو بر محرم مکروه است .

(مسأله ۲۵) کسی که محرم است اگر محتاج به خوردن یا پوشیدن چیزی شود که بوی خوش دارد ، باید بینی خود را بگیرد و بنا بر احتیاط از بوئیدن چیزی که به آن خلوق می گویند و خانه کعبه را به آن خوشبو می کنند خودداری نماید .

(مسأله ۲۶) کفاره استعمال بوی خوش یک گوسفند است .

(مسأله ۲۷) احتیاط واجب آن است که محرم در وقت گذشتن از جایگاه عطر فروشان نگذارد که بوی عطر به بینی او برسد و احتیاط مستحب آن است که میوه های خوشبو مثل سیب و به راهم نبوید ، ولی خوردن آنها مانعی ندارد .

(مسأله ۲۸) گرفتن بینی از بوی بد برای محرم حرام است ولی اگر تند برود که بوی بد به بینی او نرسد اشکال ندارد .

ششم : پوشیدن چیز دوخته و چیزی که مثل دوخته است ، مانند کلاه نمند . و اگر ناچار شود که چیز دوخته ای را بپوشد کفاره آن یک گوسفند است .

(مسأله ۲۹) احتیاط واجب آنست که چیز دوخته کوچک را هم نپوشد ولی اگر همیان پول را به کمر ببندد یا از روی ناچاری فتق بند ببندد اشکال ندارد ، ولی برای بستن فتق بند احتیاطاً یک گوسفند کفاره بدهد .

(مسأله ۳۰) احتیاط واجب آن است که لباس احرام خصوصاً پارچه ای را که بدوش می اندازد گره نزنند و باچوب یاسوزن بهم متصل نکنند و به آن تکمه ندوزد .

(مسأله ۳۱) زنها می توانند لباس دوخته بپوشند ولی باید از پوشیدن قفازین خودداری کنند و قفازین چیزی است که زنه‌های عرب می دوختند و برای جلوگیری از سرما در دست میکردند .

هفتم : از چیزهاییکه بر محرم حرام می باشد آن است که باقصد زینت کردن به چیزهایی که اسباب زینت است سرمه بکشد ، بلکه بنا بر احتیاط واجب باید باقصد زینت به چیزی هم که سیاه نیست سرمه نکشد و نیز به چیزهاییکه اسباب زینت است ، بدون قصد زینت هم سرمه نکشد .

هشتم : نگاه کردن در آئینه . ولی زدن عینک اگر زینت نباشد و نگاه کردن در آب صاف اشکال ندارد .

نهم : پوشیدن چیزی که تمام روی پا را بپوشاند ، مانند کفش و چکمه و جوراب ، و احتیاط مستحب آنستکه از پوشیدن چیزی هم که مقداری از روی پارا می پوشاند خودداری نماید ، ولی بند نعلین اگر چه مقداری از روی پا را می گیرد اشکال ندارد .

(مسأله ۳۲) اگر محرم به پوشیدن چیزی که تمام روی پارا می پوشاند بواسطه نداشتن نعلین محتاج شود بنا بر احتیاط واجب باید روی آن را بشکافد و بعد بپوشد .

دهم : دروغ گفتن و فحش دادن است و نیز اگر عیب هائی را از خود دور کند و به دیگری نسبت دهد یا صفات خوبی را برای خود ثابت کند و از دیگری سلب نماید ، حرام میباشد .

یازدهم : قسم خوردن است ، به این صورت که بگوید لا والله یا بگوید بلی والله و احتیاط واجب آنست که بغیر این دو لفظ هم قسم نخورد ، ولی در مقام ناچاری که بخواهد حقی را ثابت کند یا باطلی را از بین ببرد ، قسم خوردن اشکال ندارد .

(مسأله ۳۳) برای قسم دروغ بنا بر مشهور در دفعه اول یک گوسفند و در دفعه دوم یک گاو ، و در دفعه سوم یک شتر کفاره بر انسان واجب است ، اگر چه اغلب اخبار دلالت می نماید که در دروغ سوم هم گاو است ، و برای قسم راست در دفعه اول و دوم باید استغفار کند و در دفعه سوم یک گوسفند بر او واجب می شود .

دوازدهم : کشتن شپش و کنه و مانند اینها چه در بدن باشد و چه در لباس ، بلکه احتیاط واجب آن است که آنها را از جای خودشان بجای دیگر نگذارد ولی این در صورتی است که در جای اول محفوظ تر باشد و گرنه عوض کردن جای آنها مانعی ندارد .

سیزدهم : آنکه بقصد زینت کردن انگشتری در دست کند و اما اگر بقصد ثواب باشد مانعی ندارد ، و نیز اگر به قصد زینت یا بدون

- قصه زینت در حال احرام حنا ببندد یا پیش از احرام به قصد زینت حنا ببندد و اثر آن تا وقت احرام بماند حرام است .
- چهاردهم: آنکه زن با زیوری خود را زینت کند، ولی اگر چیزهاییکه پیش از احرام با آنها زینت می کرده همراهش باشد و برای احرام بیرون نیاورد، اشکال ندارد اما باید برای شوهر خود و مردهای دیگر نمایان نکند .
- پانزدهم: مالیدن روغن به بدن اگر چه خوشبو نباشد و نیز اگر روغنی را که بوی خوش دارد پیش از احرام بمالد چنانچه اثر آن تا وقت احرام بماند حرام است ولی اگر ناچار باشد در حال احرام می تواند روغن به بدن بمالد .
- شانزدهم: بر طرف کردن مو از بدن خود یا از بدن دیگری، اگر چه آنکس در حال احرام نباشد و اگر یک مو را هم برطرف نماید حرام است ولی اگر ناچار باشد که مثلاً برای درد سر مو را برطرف کند، یا موئیکه چشم را اذیت می کند برطرف نماید، اشکال ندارد، و همچنین است اگر در وقت وضوء و غسل بدون قصد کنده شود .
- (مسئله ۳۴) اگر در حال احرام سرش را بتراشد یا موی زیر بغل یا موی یکی از آنها را برطرف کند اگر چه از روی ناچاری هم باشد یک گوسفند کفاره بر او واجب می شود ولی به جای گوسفند می تواند سه روز روزه بگیرد یا دوازده مد که تقریباً ده چارک است گندم یا جو و مانند اینها به شش فقیر بدهد .
- (مسئله ۳۵) اگر به سر یا ریش خود دست بکشد و یک مو یا دو موی آنها بیفتد، باید دو مشت گندم یا جو و مانند اینها صدقه بدهد .
- هفدهم: آنکه مرد سر خود را بپوشاند و احتیاط واجب آنست که گل و حنا بسر نمالد و چیزی هم بر سر نگذارد بلکه احتیاط مستحب آن است که باجای دیگر بدن مثلاً بآدمت سر را نپوشاند .
- (مسئله ۳۶) اگر مرد سر خود را بپوشاند، کفاره آن یک گوسفند است، و اگر چند مرتبه سر را بپوشاند در صورتیکه مجلس پوشانیدن سر متعدد باشد و عذری هم نداشته باشد بنا بر احتیاط مستحب برای هر دفعه یک گوسفند بدهد .
- (مسئله ۳۷) پوشانیدن مقداری از سر هم بر مرد حرام است ولی اگر بواسطه دستمالی که برای سر درد می بندند یا بواسطه بند مشک آب که معمولاً آن را بر سر می اندازند مقداری از سر را بپوشاند اشکال ندارد .
- (مسئله ۳۸) پوشاندن گوش بر مرد حرام است ولی پوشاندن صورت برای او اشکال ندارد .
- (مسئله ۳۹) انسان در حال احرام نمی تواند سر را در آب یا چیز روان دیگری فرو برد .
- هیجدهم: آنکه زن صورت خود را به نقاب یا چیز دیگری بپوشاند و پوشانیدن مقداری از صورت هم برای زن جائز نیست .
- (مسئله ۴۰) اگر زن موقع نماز برای آنکه یقین کند که سر و گردن او پوشیده شده است، مقداری از اطراف صورت را بپوشاند اشکال ندارد، ولی بعد از نماز باید فوراً آن مقدار را باز کند .
- (مسئله ۴۱) زن می تواند برای رو گرفتن از نامحرم مقداری از چادر یا چیز دیگری را که بر سر انداخته، تا روی بینی بیاورد ولی اگر روی چانه و بیشتر بیاورد واجب است که آن را با دست یا باچوب از صورت دور نگهدارد و اگر دور نگاه ندارد یک گوسفند کفاره بر او واجب می شود .
- نوزدهم: آنکه مرد محرم در حال راه پیمودن موقعیکه سوار است سایه بالای سر خود قرار دهد مثلاً در اتومبیل بنشیند، یا چتر بر سر بگیرد، ولی برای زن و بچه اشکال ندارد .
- (مسئله ۴۲) احتیاط واجب آنست که مرد محرم در حال راه پیمودن اگر پیاده هم باشد سایه بالای سر خود قرار ندهد بلکه اگر چتر و مانند آن بالای سر او هم نیست طوری نکند که سایه آنها بر سر او بیفتد ولی راه رفتن در سایه اتومبیل و مانند آن اشکال ندارد اگر چه احتیاط مستحب آنستکه آنرا نیز ترک نماید .
- (مسئله ۴۳) احتیاط واجب آنستکه در شب و در هوای ابر هم زیر سایبان نرود .

(مسأله ۴۴) مرد محرم اگر موقعی که منزل می کند زیر طاق و مانند آن برود اشکال ندارد، اگر چه در موقعی باشد که برای کارهای خود رفت و آمد می کند ولی احتیاط مستحب آنست موقعی که در منزل رفت و آمد می کند چتر و مانند آن بر سر نگیرد.

(مسأله ۴۵) اگر مرد محرم برای مرض یا شدت سرما یا گرما یا باران ناچار شود که در حال راه پیمودن زیر سایه باشد معصیت نکرده، اما یک گوسفند کفاره بر او واجب می شود و اگر در احرام عمره هم چند مرتبه زیر سایه برود، یک گوسفند کافی است لکن احتیاط مستحب آنستکه از برای هر روزی اگر ممکن باشد یک گوسفند کفاره بدهد ولی اگر در احرام حج هم یک مرتبه یا چند مرتبه زیر سایه برود، برای آن هم یک گوسفند کفاره واجب می شود.

بیستم: آنکه از بدن خود خون بیرون آورد و نیز خراشیدن بدن و مسواک کردن، چنانچه بداند که بواسطه اینها خون بیرون می آید حرام می باشد و بنا بر احتیاط کفاره آن یک گوسفند است.

(مسأله ۴۶) اگر از بدن کس دیگر خون بیرون آورد مثل آنکه او را رنگ بزند اشکال ندارد و همچنین است اگر از روی ناچاری از بدن خودش خون بیرون آورد.

بیست و یکم: ناخن گرفتن است، اگر چه کمی از آنرا بگیرد ولی اگر مقداری از ناخن او افتاده و باقیمانده آن اذیت می کند، گرفتن آن اشکال ندارد اما باید یک مد که تقریباً یک چارک (ده سیر) است طعام یعنی گندم یا جو و مانند اینها به فقیر بدهد.

(مسأله ۴۷) اگر در حال احرام تمام یک ناخن را بگیرد باید یک مد طعام بفقیر بدهد و چنانچه همه ناخن های دست و پا را در یک مجلس بگیرد کفاره آن یک گوسفند است و اگر در یک مجلس ناخن دست ها و در مجلس دیگر ناخن پاها را بگیرد دو گوسفند کفاره لازم می شود.

بیست و دوم: کندن دندان است، اگر خون بیاید. و بنا بر احتیاط واجب کفاره آن یک گوسفند است ولی اگر خون بیاید حرام نیست اگر چه احتیاط مستحب ترک آن است.

بیست و سوم: کندن درخت و گیاهی است که در حرم روئیده باشد، ولی کندن گیاهی که خود محرم آنرا کاشته یا در ملک او روئیده اشکال ندارد و نیز کندن گیاهی که در منزلش روئیده، اگر بعد از آنکه در آنجا منزل کرده روئیده باشد و کندن اذخر که گیاه معروفی است و کندن درخت میوه و درخت خرما مانعی ندارد.

(مسأله ۴۸) اگر در حال احرام گیاهی را بکند، باید استغفار کند و اگر مقداری از یک درخت را بکند باید باندازه قیمت آن به فقیر بدهد و اگر درختی را بکند چنانچه بزرگ باشد کفاره آن یک گاو و اگر کوچک باشد کفاره آن یک گوسفند است.

(مسأله ۴۹) کسی که محرم است نباید برای شتر خود علف بکند ولی اگر شتر را رها کند که علف بخورد اشکال ندارد.

(مسأله ۵۰) کندن درخت یا گیاه حرم برای کسی هم که محرم نیست حرام میباشد.

(مسأله ۵۱) اگر انسان بطور معمول راه برود و بواسطه راه رفتن او مقداری از گیاه حرم کنده شود اشکال ندارد.

بیست و چهارم: آنکه شمشیر یا چیز دیگری را که آلت جنگ است بخود ببندد ولی اگر ناچار باشد اشکال ندارد.

(مسأله ۵۲) احتیاط واجب آنست که آلت جنگ را در صورتیکه نمایان باشد همراه بر ندارد اگر چه بخود نبسته باشد.

مستحبات احرام عمره

- ۱- پیش از احرام بدن را پاکیزه کند و ناخن و موی شارب را بگیرد و موی زیر بغل و جاهای دیگر بدن را با نوره بر طرف نماید.
- ۲- برای احرام غسل کند و کسی که می ترسد که در میقات آب پیدا نکند پیش از رسیدن به میقات غسل نماید و چنانچه در میقات آب پیدا کرد

مکروهات احرام عمره:

چند چیز در حال احرام مکروه است و از آن جمله است :

- ۱- احرام در لباس سیاه و لباس چرک ولی اگر در حال احرام چرک شده باشد بهتر است که تا وقتی از حرم بیرون نیامده آن را نشوید .
- ۲- خوابیدن در رختخواب سیاه و بر بالش سیاه .
- ۳- حمام رفتن و شستن بدن با آب سرد و مسواک کردن زیاد .

مستحبات داخل شدن به حرم و به مکه و به مسجدالحرام

ارسال به دوستان

- ۱- موقعیکه به حرم مکه می رسد پیاده شود و به نیت داخل شدن به حرم غسل کند و نعلین را در دست بگیرد و با پای برهنه داخل شود و دعاهای وارد شده را بخواند .
- ۲- اگر ممکن است موقع وارد شدن به مکه دوباره غسل کند .
- ۳- با آرامش دل و بدن از راه بالای مکه وارد شود و برای ورود به مسجد نیز غسل نماید و با کمال خضوع و خشوع و آرامش دل و بدن بر در مسجد بایستد و بگوید :
 السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَمَا شَاءَ اللَّهُ السَّلَامُ عَلَى أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَرُسُلِهِ السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .
- ۳- پس از آن از باب السلام وارد مسجد شود و راست برود تا به ستون ها برسد ، و هنگام داخل شدن به مسجد بگوید :
 بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ (ص)
 بعد دستها را بلند نموده و رو به کعبه کند و بخواند دعاهای وارد شده را .

۲- طواف

دوم از کارهای عمره تمتع ، طواف خانه کعبه است .

(مسأله ۵۳) کسی که عمره تمتع بجا می آورد وقتی وارد مکه شد ، باید خانه کعبه را هفت شوط یعنی هفت دور طواف کند و این رکن است که اگر کسی عمداً بجا نیاورد و به قدری تأخیر بیندازد که اگر بخواهد انجام دهد ، روز نهم ذیحجه بوقوف عرفات نمی رسد عمره او باطل است ، چه مسأله را بداند چه نداند، بلکه بر کسی که از جهت ندانستن مسأله تا آن روز به تأخیر انداخته ، واجب است یک شتر کفاره بدهد و در هر صورت حج تمتع چنین شخص مبدل به حج افراد میشود و باید در سال بعد هم حج تمتع را دوباره بجا آورد .

(مسأله ۵۴) اگر کسی طواف را فراموش کند باید آن را بجا آورد ، و چنانچه به شهر خودش رفته و برگشت به مکه برای او مشکل است باید نایب بگیرد که از طرف او طواف را انجام دهد .

(مسأله ۵۵) کسی که طواف را فراموش کرده و سعی را بجا آورده است بنا بر احتیاط واجب باید خودش یا کسی که از طرف او طواف را بجا می آورد سعی هم بنماید .

(مسأله ۵۶) اگر مریض نتواند طواف کند باید او را طوری طواف دهند که پاهایش به زمین کشیده شود و اگر ممکن نیست باید در

طواف او را به دوش بگیرند یا بطور دیگری او را طواف دهند، وچنانچه هیچ ممکن نباشد باید دیگری را نایب بگیرند که طواف او را بجا آورد.

شرایط طواف

طواف پنج شرط دارد:

اول: آنکه نیت کند که برای انجام فرمان خداوند عالم، هفت دور طواف عمره تمتع حجه الاسلام را بجا می آورم.

دوم: آنکه باطهارت باشد پس کسی که می خواهد طواف واجب بجا آورد و غسل بر او واجب است یا وضوء ندارد، اگر چه آنها را فراموش کرده باشد، طواف او باطل است.

(مسأله ۵۷) کسی که طواف واجب بجا می آورد اگر بعد از آنکه سه دور و نیم طواف کرد وضوء یا غسل او بی اختیار باطل شود، یا عذر دیگری پیدا کند که نتواند طواف را تمام نماید، بعد از وضوء یا غسل یا بعد از بر طرف شدن عذر باید طواف را از همانجا که رها کرده بجا آورد و اگر پیش از چهار دور وضوء یا غسل او باطل شود یا عذری پیدا کند، چنانچه به سه دور و نیم نرسیده طواف او باطل است.

(مسأله ۵۸) کسی که می خواهد طواف کند اگر شك کند که وضوی او باطل شده یانه، لازم نیست وضوء بگیرد اما کسی که وضوء نداشته باشد اگر شك کند که وضوء گرفته یانه، یابداند حدثی از او سر زده و وضوء هم گرفته و نداند کدام جلوتر بوده باید وضوء بگیرد.

(مسأله ۵۹) اگر بعد از تمام شدن طواف شك کند که پیش از طواف با وضوء بوده یانه یابداند که پیش از طواف حدثی از او سر زده و وضوء هم گرفته و نداند کدام جلوتر بوده طواف او صحیح است، ولی برای اعمال بعد باید وضوء بگیرد.

(مسأله ۶۰) کسی که نمی تواند وضوء یا غسل را بجا آورد احتیاط واجب آن است که صبر کند تا وقت طواف تنگ شود و با تیمم طواف را بجا آورد.

شرط سوم: آنکه بدن و لباس او پاک باشد و خون زخم و جراحت و مانند اینها هم که می شود با آن نماز خواند به بدن و لباس او نباشد.

(مسأله ۶۱) کسی که نتواند وضوء یا غسل را انجام دهد چنانچه صبر نماید تا وقت تنگ شود تیمم هم نتواند نماید باید شخص طاهری را از برای خود نایب بگیرد و چنانچه جنب نیست بنا بر احتیاط مستحب خود او نیز طواف نماید.

(مسأله ۶۲) اگر بعد از طواف بفهمد که بدن یا لباسش نجس بوده طواف او صحیح است ولی اگر فراموش کند و بعد از طواف یادش بیاید، واجب است که دوباره طواف نماید.

(مسأله ۶۳) اگر در بین طواف بدن و لباسش نجس شود یا بفهمد که از پیش نجس بوده چنانچه بر طرف کردن نجاست بدون رها کردن طواف ممکن است، باید در حال طواف آنرا بر طرف کند و اگر ممکن نیست باید طواف را رها نماید، پس اگر چهار دور تمام شده، باید بدن یا لباس را تطهیر نماید و سه دور دیگر طواف کند و اگر به سه دور و نیم نرسیده، طواف او باطل است و باید بعد از بر طرف کردن نجاست طواف را از سر بگیرد و اگر از سه دور و نیم گذشته و به چهار دور نرسیده چنانچه بفهمد از پیش بوده احتیاط مستحب آنست که بعد از بر طرف کردن نجاست از همانجا که طواف را رها کرده بجا آورد تا هفت دور تمام شود و دو رکعت نماز بخواند و دوباره هفت دور طواف و دو رکعت نماز آن را انجام دهد ولی اگر در بین طواف بدن یا لباسش نجس شده لازم نیست دوباره هفت دور طواف و دو رکعت نماز را انجام دهد بلکه چنانچه طواف را از همان جا که رها کرده تمام کند و دو رکعت نماز بخواند کفایت می کند.

شرط چهارم: مردی که طواف می کند باید ختنه شده باشد و اگر بچه ای که ختنه نشده طواف نساء کند یا دیگری او را طواف نساء دهد طوافش باطل است و بعد از بالغ شدن زن بر او حرام می باشد مگر آنکه دوباره به مکه رود و طواف را بجا آورد یا نائب بگیرد که طواف او را انجام دهد.

شرط پنجم: آنکه عورت خود را بپوشاند و باید چیزی که عورت را با آن می پوشاند بطوری که در نماز گفته شد مباح باشد، بلکه احتیاط واجب آن است که تمام شرایط لباس نمازگزار را داشته باشد.

واجبات طواف

کارهای واجب طواف هفت چیز است:

اول: طواف را از حجر الاسود شروع کند و باید کمی پیش از آنکه به حجر الاسود برسد نیت طواف نماید که از مقابل حجر الاسود طواف می نمایم تا یقین کند از وقتی که مقابل حجر الاسود رسیده نیت داشته است.

دوم: هر دوری را به حجر الاسود تمام کند و در دور آخر برای آنکه یقین کند که هفت دور طواف کرده کمی از حجر الاسود بگذرد، و قصدش این باشد که زائد جزء طواف نیست.

سوم: طوری طواف کند که خانه کعبه طرف دست چپ او باشد، پس اگر در بین طواف برای بوسیدن رکنها یا به جهت دیگری صورت را مقابل خانه کند، یا بواسطه زیادی جمعیت پشت یارو به خانه نماید، آن مقدار را نباید حساب کند و باید دوباره آن مقدار را بطور صحیح بجا آورد. (مسأله ۶۴) برای آنکه در تمام طواف شانه چپ مقابل خانه باشد، بهتر است وقتی که از حجر الاسود گذشت پیش از آنکه به درب حجر اسماعیل برسد قدری بدن خود را بطرف چپ کج نماید و نیز بهتر است پیش از رسیدن به درب دیگر حجر اسماعیل قدری بدن خود را به طرف راست کج نماید و مقابل هر رکنی که میرسد بهمین دستور عمل کند.

چهارم: موقعی که خانه را طواف می کند حجر اسماعیل را در طواف خود قرار دهد ولی داخل آن نشود و چنانچه داخل شود آن دور از طواف او باطل است و باید آن را حساب نکند و احتیاط آنست که بقیه را تاهفت دور تمام نموده و دو رکعت نماز طواف خوانده و هفت دور دیگر هم طواف کند.

پنجم: در حال طواف بیشتر از بیست و شش ذراع و نیم (این مقدار فاصله بیت است تا مقام ابراهیم) از خانه کعبه دور نشود علی الاحوط (ذراع از آرنج است تا سر انگشتان) و اگر در بین طواف بیشتر از این مقدار از خانه دور شود باید آن مقدار را که از خانه بیشتر از بیست و شش ذراع و نیم دور بوده از طواف حساب نکند و آن را دوباره بطور صحیح بجا آورد ولی وقتی مقابل حجر اسماعیل رسید باید مواظب باشد که بیشتر از شش ذراع و کسری از حجر دور نشود و اگر بیشتر از این مقدار دور شد باید آن مقدار را از طواف حساب نکند و دوباره همان مقدار را بطور صحیح بجا آورد.

ششم: دور خانه بگردد و اگر در بین طواف روی صفحه ای که اطراف خانه است و آن را شاذروان می گویند راه برود آن مقدار از طواف باطل است و باید آن را بطور صحیح بجا آورد، و همچنین است اگر در بین طواف روی دیوار حجر اسماعیل برود و احتیاط واجب آن است که در حال طواف برای دست مالیدن به رکنها یا غیر از آن از روی شاذروان دست خود را بطرف دیوار خانه دراز نکند و نیز دست را روی دیوار حجر نگذارد.

هفتم: هفت دور تمام طواف کند و آن را کم و زیاد نماید، و اگر عمداً بیشتر از هفت دور طواف کند، در صورتیکه آن زیادی را بقصد جزئیت همان طواف آورده باشد طواف او باطل است چه از اول این قصد را داشته بوده و چه در اثناء قصد کرده باشد بلکه اگر بعد از تمام شدن هفت دور هم قصد کند که آن زیادی جزء آن باشد نیز طواف باطل می شود، بنابراین احتیاط واجب باید آن را تکرار نماید، و در طواف واجب بعد از تمام شدن هفت شوط جایز نیست که شروع در طواف دیگر نماید و نماز آنرا عقب بیندازد

ولی در طواف مستحب جایز است، هر چند که مکروه است.

(مسئله ۶۵) اگر عمداً بدون عذر از هفت دور یک دور یا بیشتر کم کند چنانچه کاری که پی در پی بودن طواف را بهم می زند نکرده باید طواف را تمام کند و اگر کاری که پی در پی بودن طواف را بهم میزند انجام داده باید طواف را از سر بگیرد.

(مسئله ۶۶) اگر در طواف واجب سهواً زیاده‌تر از هفت دور طواف کند و در بین طواف هشتم یادش بیاید باید آن را رها کند و طواف او صحیح است و اگر بعد از طواف هشتم یادش بیاید می تواند مقدار زیادی را حساب نکند، یا بقدری بر آن زیاد کند که هفت دور شود و هفت دور اول واجب و هفت دور دوم مستحب می باشد و بعد دو رکعت نماز برای طواف واجب و دو رکعت دیگر برای طواف مستحب بجا می آورد.

(مسئله ۶۷) اگر سهواً کمتر از هفت دور طواف کند چنانچه از سه دور و نیم گذشته باید بقیه را تا هفت دور تمام نماید و اگر از سه دور و نیم نگذشته، باید هفت دور را از سر بگیرد و چنانچه یادش نیاید تا به وطنش برسد باید دیگری را از طرف خود نایب بگیرد که طواف نماید.

(مسئله ۶۸) اگر طواف واجب را بدون عذر رها کند و بقدری فاصله دهد که اگر بقیه آن را انجام دهد نمی گویند طواف را پشت سر هم بجا آورده، باید طواف را از سر بگیرد و اما اگر بواسطه عذری مثل بیماری آن را رها کند پس اگر بعد از تمام شدن سه دور و نیم آن را رها کرده باشد بعد از بر طرف شدن عذر و حصول بهبودی از همانجائی که رها کرده آنرا تمام نماید و اگر پیش از تمام شدن سه دور و نیم دور باشد بعد از حصول بهبودی دوباره هفت دور طواف نماید و چنانچه قدرت بر اتمام یا استیناف پیدا نکند بایستی صبر نماید تا وقت طواف تنگ شود اگر ممکن است سواره یا کسی او را بر دوش گرفته و طواف کند و چنانچه این هم ممکن نباشد باید کسی را نایب بگیرد تا از عوض او طواف کند.

(مسئله ۶۹) اگر بعد از تمام شدن طواف در شماره دورها شک کند، باید به شک خود اعتنا نکند و طواف او صحیح است و نیز اگر در آخر دوری شک کند که دور هفتم است یا هشتم باید به شک خود اعتنا ننماید و طواف او صحیح است.

(مسئله ۷۰) اگر در آخر دوری شک کند که دور ششم است یا هفتم، یا شک کند که دور ششم است یا هشتم یا شک کند که دور ششم است یا هفتم یا هشتم طواف او باطل است.

(مسئله ۷۱) اگر بین دوری شک کند که دور هفتم است یا هشتم طواف او باطل است.

مستحبات طواف

۱- با پای برهنه طواف کند و گامها را کوچک بردارد و ذکر بگوید و حرف بیهوده نزند و کارهایی را که در نماز مکروه است انجام ندهد.

۲- در هر مرتبه که دور خانه می گردد بدون آنکه کسی را اذیت کند، دست یا بدن را به حجر الاسود بمالد و در حال طواف دعا بخواند.

۳- در هر دور وقتی به در خانه کعبه می رسد بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد و دعاهای مستحبه را بخواند و مستحبات دیگری هم هست که در کتب مفصله مسطور است.

۳- نماز طواف:

بعد از هر طواف واجب انسان باید در مقام حضرت ابراهیم (علیه السلام) دو رکعت نماز مثل نماز صبح به نیت نماز طواف بجا آورد و احتیاط آنست که نماز را بعد از طواف فوراً بخواند و در نماز پشت مقام حضرت ابراهیم (علیه السلام) بایستد، یعنی طوری

بایستد که سنگی که نشانه پای حضرت ابراهیم (ع) بر آنست روبروی او باشد و اگر برای زیادی جمعیت نتواند پشت مقام بایستد باید در یکی از دو طرف مقام بایستد و اگر آنهم ممکن نیست بهر قدر که میتواند باید نزدیک پشت مقام یا نزدیک یکی از دو طرف آن نماز را بجا آورد و بهتر است که هر وقت بتواند نماز را دوباره پشت مقام بخواند .

(مسأله ۷۲) نمازی را که انسان برای طواف مستحب می خواند ، اگر چه بتواند در پشت مقام بخواند جایز است در جاهای دیگر مسجد هم بجا آورد .

(مسأله ۷۳) اگر کسی نماز طواف واجب را فراموش کند هر وقت که یادش آمد ، باید در مقام حضرت ابراهیم (علیه السلام) و اگر نشود در جاهای دیگر مسجد بخواند ولی هر قدر می تواند باید نزدیک مقام بایستد ، و لازم نیست بعد از نماز سعی و کارهای دیگری را که بجا آورده ، دوباره بجا آورد ، اگر چه احتیاط مستحب آنست که کارهای بعد از نماز را هم انجام دهد ، و کسی که نماز طواف واجب را فراموش کرده و نمی تواند به مسجد برگردد در هر جا که هست باید نماز را بخواند و احتیاط آنست که نایب هم بگیرد تا نماز را در مقام بجا آورد .

(مسأله ۷۴) کسی که نماز طواف واجب را فراموش کرده اگر پیش از آنکه آن را بخواند بمیرد ، پسر بزرگتر او باید قضای آن را بجا آورد .

(مسأله ۷۵) کسی که واجبات نماز را از قرائت و غیرها نداند عمره او باطل است و همچنین حج او ، پس بریء الذمه نخواهد شد از حجه الاسلام ، لهذا بر مکلف لازم است در جمیع اوقات خصوصاً وقت اراده حج تصحیح کند نماز خود را ، و اگر ممکن شود نماز طواف را در مقام به جماعت کند از دغدغه قرائت حمد و سوره فارغ خواهد بود.

مستحبات نماز طواف

ارسال به دوستان

مستحب است در رکعت اول بعد از حمد سوره قل هو الله احد و در رکعت دوم بعد از حمد سوره قل یا ایها الکافرون بخواند و بعد از نماز حمد و ثنای الهی نماید و از خداوند عالم بخواهد که عبادتش را قبول کند بعد بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد و دعاهای وارده را که در کتب مفصله است بخواند .

تقصیر

ارسال به دوستان

بعد از تمام شدن سعی باید تقصیر کند یعنی به نیت حلال شدن چیزهاییکه در عمره تمتع بر او حرام بوده برای انجام فرمان خداوند عالم ، مقداری از ناخن یا موی سر یا ریش یا شارب یا ابروی خود را بچیند و اگر سر را تراشد کافی نیست بلکه حرام میباشد .

(مسأله ۸۹) اگر بعد از احرام حج یادش بیاید که تقصیر عمره را بجا نیاورده ، عمره او صحیح است و بنا بر احتیاط یک گوسفند کفاره بر او واجب میشود .

(مسأله ۹۰) کسی که عمداً تقصیر را ترک کند عمره او فاسد است و حج تمتعش مبدل به افراد میشود و باید بعد از فراغ از اعمال حج عمره مفرده ای بجا آورد و بنا بر احتیاط واجب در سال بعد هم دوباره حج کند و جاهل ملتفت بحکم عامد است .

(مسأله ۹۱) بعد از تقصیر ، همه کارهاییکه بر او حرام بوده حلال میشود .

(مسأله ۹۲) احتیاط مستحب آنستکه بعد از تقصیر ، طواف نساء و نماز بعد از آن را هم بجا آورد .

(مسأله ۹۳) هرگاه وقت بقدری تنگ باشد که اگر بخواهد موقع وارد شدن بمکه ، عمره تمتع را بجا آورد ، بوقوف عرفات و مشعر

نمیرسد باید بجای حج تمتع حج افراد را بجا آورد و دستور آن این است که اگر برای عذری در میقات محرم نشده باید اگر ممکن است از مکه خارج شده و از آذنی الحل بلکه بهتر آنکه از جعرانه که در طرف طائف واقع شده است به نیت حج افراد محرم شود و در صورتی که خروج از مکه ممکن نشد باید از همانجا محرم شود و در صورتیکه برای عمره تمتع محرم شده باید از نیت عمره تمتع بحج افراد برگردد و به عرفات رود و بعد از آنکه اعمال حج افراد را انجام داد باید از حرم بیرون روند و به نیت عمره مفرده محرم شوند و به مکه برگردند و طواف و سعی و طواف نساء و تقصیر را به طوری که گفته شد انجام دهند .

(مسئله ۹۴) هر گاه در وقتی عمداً عمره تمتع را باطل کند که اگر بخواهد دوباره بجا آورد وقت ندارد باید حج افراد و بعد از آن عمره مفرده را انجام دهد ، ولی احتیاط واجب آن است که بعداً حج تمتع را هم بجا آورد .

سعی بین صفا و مروه

ارسال به دوستان

بعد از تمام شدن نماز طواف ، باید هفت مرتبه بین صفا و مروه سعی کند ، یعنی از ابتدای صفا پیاده یا سواره یا بر دوش کس دیگر به مروه برود و این یک مرتبه حساب می شود و باید از آنجا به صفا برگردد و بارسیدن به صفا دو مرتبه سعی کرده است و به این ترتیب مرتبه هفتم سعی در مروه تمام میشود ، و احتیاط مستحب آن است که موقع حرکت از صفا ، چهار پله از صفا و موقع حرکت از مروه چهار پله از مروه بالا رود .

(مسئله ۷۶) موقع حرکت از صفا انسان باید نیت کند (مثلاً اگر سعی او برای عمره تمتع است باید قصد کند که برای انجام فرمان خداوند عالم هفت مرتبه سعی عمره تمتع حجة الاسلام را بین صفا و مروه بجا می آورد.) و کسی که از پله های صفا بالا رفته و در آنجا نیت کرده است باید تا وقتی که پائین می آید به نیت خود باقی باشد .

(مسئله ۷۷) در سعی بین صفا و مروه باید از راهی که معمول است برود و برگردد و اگر از میان مسجد الحرام یا از طرف سوق اللیل رفت و آمد کند ، سعی او باطل است .

(مسئله ۷۸) موقعی که به مروه می رود باید روی او به مروه ، و موقع برگشتن باید روی او به صفا باشد پس اگر طوری برود که موقع رفتن روی او به صفا ، و موقع برگشتن روی او به مروه باشد سعی او باطل است ، ولی اگر متوجه طرف راست یا چپ یا گاهی بطرف پشت متوجه شود اشکال ندارد .

(مسئله ۷۹) سعی هم مثل طواف رکن است و اگر کسی عمداً یا سهواً آن را بجا نیاورد ، حکم آن مثل حکم طواف می باشد که سابقاً گفته شد .

(مسئله ۸۰) کسی که سعی می کند ، لازم نیست بدن و لباس او پاک و عورتش پوشیده باشد بلکه بدون وضوء و غسل هم سعی صحیح است ، اگر چه احتیاط مستحب آن است که با وضوء یا غسل باشد .

(مسئله ۸۱) سعی را نمی شود قبل از طواف بجا آورد ولی در صورت ضرورت مثل زن که در حال طواف حیض شده اشکالی ندارد .

(مسئله ۸۲) کسی که سعی می کند ، می تواند برای استراحت قدری بر صفا یا مروه بنشیند و احتیاط واجب آن است که بدون عذر بین صفا و مروه ننشیند .

(مسئله ۸۳) انسان می تواند برای استراحت یا بواسطه گرمی هوا یا عذر دیگر سعی را تا شب تأخیر بیندازد ولی نمی تواند در فردای روزی که در آن روز طواف می کند سعی را بجا آورد و احتیاط مستحب آن است که اگر عذری ندارد تا شب هم آن را تأخیر نیندازد .

(مسأله ۸۴) اگر عمداً بیش از هفت مرتبه سعی کند سعی او باطل است ولی اگر سهواً یا از روی ندانستن مسأله بیشتر از هفت مرتبه سعی کند سعی او صحیح است .

(مسأله ۸۵) اگر سهواً سعی را از هفت مرتبه کمتر بجا آورد هر وقت که یادش آمد باید بقیه آن را انجام دهد و احتیاط مستحب آن است که در صورت کامل نشدن نصف سعی ، سعی را تمام کند و باز از سر بگیرد اگر چه اظهر کفایت اتمام است .

(مسأله ۸۶) کسی که سهواً سعی را از هفت مرتبه کمتر بجا آورده اگر سعی را تمام نکند چیزهاییکه بواسطه احرام بر او حرام بوده ، حلال نمی شود و چنانچه از مکه بیرون رفته اگر چه به شهر خودش رسیده باشد باید برگردد و آن را بجا آورد و اگر نتواند برگردد باید از طرف خود نایب بگیرد .

(مسأله ۸۷) اگر بعد از آنکه از سعی منصرف شد شك کند که چند مرتبه سعی کرده ، باید به شك خود اعتنا نکند و نیز موقعی که به مروه رسید ، اگر شك کند که هفت مرتبه سعی کرده یا بیشتر باید به شك خود اعتنا ننماید .

(مسأله ۸۸) اگر در بین سعی شك کند که مرتبه هفتم است یا کمتر یا بیشتر سعی او باطل است .

مستحبات سعی بین صفا و مروه

ارسال به دوستان

پیش از سعی چند چیز مستحب است :

۱- حجر الاسود را بوسد و دستها یا بدن را به آن بمالد یا به آن اشاره کند .

۲) با دلوی که مقابل حجر الاسود است یک دلوی یا دو دلوی از آب زمزم بکشد و بر سر و پشت و شکم خود بریزد و این دعا را بخواند :
« اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَسُقْمٍ »

۳- از دری که روبروی حجر الاسود است با آرامش دل و بدن بالای کوه صفا برود و به خانه کعبه نگاه کند بعد از آن روی خود را به رکن عراقی نموده حمد و ثنای الهی نماید و نعمت های خداوند را بیاد آورد و هفت مرتبه «الله اکبر» و هفت مرتبه «الحمد لله» و هفت مرتبه «لا اله الا الله» بگوید بعد سه مرتبه بگوید :

« لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَيُحْيِي وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ »

و بعد از آن بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد و سه مرتبه بگوید :

« اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَى مَا هَدَانَا الْحَمْدُ اللَّهُ عَلَى مَا أَوْلَانَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَيِّ الْقَيُّومِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَيِّ الدَّائِمِ »

و سه مرتبه بگوید :

« أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ »

و سه مرتبه بگوید :

« اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ وَالْيَقِينَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ »

و سه مرتبه بگوید :

« اللَّهُمَّ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ »

۴- باطهارت باشد .

۵- اگر میخوهد مال او زیاد شود ایستادن در صفا را طول دهد و در پله چهارم صفا در حالی که روی او به کعبه است بگوید :

« اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَفِتْنَتِهِ وَغُرْبَتِهِ وَوَحْشَتِهِ وَظُلْمَتِهِ وَضَيْقِهِ وَضَنْكِهِ ، اللَّهُمَّ اظْلَمْنِي فِي ظِلِّ عَرْشِكَ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّكَ »

پس از آن یک پله پائین بیاید و پشت خود را برهنه کند و بگوید :

« يَا رَبَّ الْعَفْوِ يَا مَنْ أَمَرَ بِالْعَفْوِ يَا مَنْ هُوَ أَوْلَى بِالْعَفْوِ يَا مَنْ يُثِيبُ عَلَى الْعَفْوِ ، الْعَفْوُ الْعَفْوُ يَا جَوَادُ يَا كَرِيمُ يَا قَرِيبُ يَا بَعِيدُ أُرْدُدُ عَلَى نِعْمَتِكَ وَاسْتَعْمَلَنِي بِطَاعَتِكَ وَمَرْضَاتِكَ »

(۶) پیاده سعی کند و از صفا تا مناره و نیز از بازار عطر فروشان تا مروه را بطو متوسط برود ، یعنی نه تند باشد و نه کند (فعلاً در آن محل بدیوار علامت گذارده اند ، مابین علامتین را هروله کند) ولی از مناره تا بازار عطر فروشان را اگر مرد است هروله کند یعنی مثل شتر قدمها را کوتاه و تند بردارد .

(۷) در حال سعی گریه کند و اگر گریه اش نمی آید خود را وادار بگریه نماید و بسیار دعا کند .

حج تمتع

ارسال به دوستان

اعمال حج تمتع سیزده چیز است :

اول : احرام .

دوم : وقوف بعرفات یعنی ماندن در عرفات که در ۴ فرسخی مکه است بدستوری که بعداً گفته میشود .

سوم : وقوف بمشعر الحرام که تقریباً در دو فرسخی مکه است .

چهارم : رفتن به منی که در نزدیکی مکه است و انداختن سنگ ریزه بر جمره عقبه .

پنجم : قربانی کردن در منی .

ششم : تراشیدن سر ، یا گرفتن کمی از ناخن یا موی سر در منی (برای کسی که سفر دوم باشد یا زنان) .

هفتم : طواف زیارت .

هشتم : دو رکعت نماز طواف .

نهم : سعی بین صفا و مروه .

دهم : طواف نساء .

یازدهم : دو رکعت نماز طواف نساء .

دوازدهم : ماندن در منی در شبهای یازدهم و دوازدهم ذیحجه ولی بعضی از حججاج باید شب سیزدهم را در منی بمانند .

سیزدهم : انداختن سنگ ریزه بر سه جمره در منی در روز یازدهم و دوازدهم و بعضی در روز سیزدهم هم باید سنگریزه بجره

بیندازند و احکام اینها مفصلاً گفته خواهد شد .

احرام

ارسال به دوستان

بعد از تمام شدن عمره تمتع انسان باید به دستوری که سابقاً گفته شد ، برای حج محرم شود ، و لازم نیست فوراً آن را انجام دهد

ولی احتیاط واجب آنستکه پیش از روز هشتم از مکه بیرون نرود و چنانچه بیرون رود و تا وقت برگشتن یک ماه طول بکشد احتیاط

واجب آنست که محرم به احرام عمره شده و پس از فراغ از اعمال عمره احرام حج ببندد و این در صورتی است که وقت وقوف به

عرفات تنگ نشده باشد ، و اما هرگاه وقت بقدری تنگ باشد که اگر محرم نشود روز نهم ذیحجه بوقوف عرفات نرسد ، باید فوراً

محرم شود و احتیاط مستحب آن است که روز هشتم احرام را انجام دهد .

(مسأله ۹۵) در هر جای از مکه انسان میتواند احرام حج را انجام دهد ولی مستحب است در مسجد الحرام در مقام حضرت ابراهیم یادر حجر حضرت اسماعیل محرم شود .

(مسأله ۹۶) اگر کسی عمداً برای حج محرم نشود تا وقت وقوف عرفات و مشعر الحرام بگذرد حجتش باطل است .

(مسأله ۹۷) کسی که از روی فراموشی یا ندانستن مسأله در مکه محرم نشده اگر در منی یا عرفات متوجه شود، باید برگردد و احرام را بجا آورد و اگر برای تنگی وقت یا عذر دیگری نتواند برگردد ، در هر جا که هست باید محرم شود .

(مسأله ۹۸) اگر بعد از گذشتن وقت وقوف عرفات و مشعر الحرام ، یاپیش از تمام شدن اعمال حج بفهمد که محرم نشده ، احرام ببندد و حج را تمام کند و احتیاطاً در سال بعد دوباره بجا آورد اگر چه اقوی کفایت است ولی اگر بعد از تمام شدن اعمال حج یادش بیاید حج او صحیح است .

مستحبات احرام حج

۱- احرام را بدستوری که در احرام عمره گذشت بعد از نماز واجب یا مستحب انجام دهد .

۲- لبیکهای مستحب را بدستوری که در احرام عمره گذشت بگویند ولی کلماتی را که مخصوص به عمره است عوض کند مثلاً بجای « وَهَذِهِ عُمْرَةٌ مُتَعَةً إِلَى الْحَجِّ » بگویند : « وَهَذِهِ حِجَّةٌ تَمْتَعٌ »

۳- تا رسیدن به عرفات لبیکها را ترک نکند و از ظهر روز نهم دیگر لبیک نگوید .

۴- با آرامی دل و بدن طرف منی برود و تسبیح و ذکر بگوید و این دعا را بخواند :

« اللَّهُمَّ إِيَّاكَ أَرْجُوا وَإِيَّاكَ أَدْعُوا فَبَلِّغْنِي أَمَلِي وَأَصْلِحْ لِي عَمَلِي »

۵- موقعی که به منی میرسد بگوید :

« الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَقْدَمَنِيهَا صَالِحاً فِي عَافِيَةٍ وَبَلَّغَنِي هَذَا الْمَكَانِ ، اللَّهُمَّ هَذِهِ مِنِّي وَهِيَ مِنِّي مِمَّا مَنَنْتَ بِهِ عَلَيْنَا مِنَ الْمَنَاسِكِ فَأَسْئَلُكَ أَنْ تَمُنَّ عَلَيَّ بِمَا مَنَنْتَ عَلَيَّ مِنْ مَنَائِكَ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ كَوَفِي قَبْضَتِكَ »

۶- شب عرفه (شب نهم ذیحجه) در منی مشغول عبادت باشد و بهتر است که عبادت های خود مخصوصاً نمازها را مسجد خیف بجا آورد .

۷- بعد از نماز صبح تا طلوع آفتاب تعقیب بخواند بعد به عرفات رود .

۸- موقع رفتن به عرفات این دعا را بخواند :

« اللَّهُمَّ إِلَيْكَ صَيَّمْتُ وَإِيَّاكَ اعْتَمَدْتُ وَوَجْهَكَ أَرَدْتُ أَسْئَلُكَ أَنْ تُبَارِكَ لِي فِي رِحْلَتِي وَأَنْ تَقْضِيَ لِي حَاجَتِي وَأَنْ تَجْعَلَنِي مِمَّنْ تُبَاهِي بِهِ الْيَوْمَ مَنْ هُوَ أَفْضَلُ مِنِّي »

وقوف در عرفات:

ماندن در عرفات مقداری از ظهر روز نهم ذیحجه تا غروب بمقداری که بگویند در آنجا توقف کرده رکن است و این را وقوف اختیاری عرفات می گویند که اگر کسی عمداً بجا نیآورد اگر چه بوقوف اضطراری عرفات برسد یعنی شب دهم را در عرفات بماند ، حج او باطل میشود و چنانچه سهواً بجا نیآورد اگر وقوف به مشعر را هم عمداً یا سهواً ترک کند حج او باطل و گرنه صحیح است .

(مسأله ۹۹) کسی که حج میکند بنا بر احتیاط واجب باید روز نهم ذیحجه را از ظهر تا مغرب در عرفات بماند و فرق نمی کند که پیاده باشد یا سواره ، راه برود یا بنشیند ولی اگر در تمام این مدت خواب یا بیهوش باشد وقوف او باطل است .

(مسأله ۱۰۰) کسی که روز نهم وقوف بعرفات را بجا می‌آورد باید نیت کند که امروز از ظهر تا مغرب برای حج تمتع به قصد انجام فرمان خداوند عالم در عرفات می‌مانم .

(مسأله ۱۰۱) اگر کسی عمداً پیش از مغرب روز نهم از عرفات بیرون رود و در همان روز برنگردد باید در روز عید یک شتر قربانی کند و اگر نتواند هیجده روز پی در پی روزه بگیرد بلکه اگر پشیمان شود و برگردد و تا مغرب بماند بنا بر احتیاط کفاره بر او واجب میشود .

(مسأله ۱۰۲) اگر سهواً یا از روی ندانستن مسأله از عرفات بیرون رود و پیش از مغرب ملتفت شود ، باید برگردد و اگر برگردد معصیت کرده و بنا بر احتیاط کفاره هم بر او واجب است ولی اگر تا غروب متوجه نشود چیزی بر او واجب نیست .

(مسأله ۱۰۳) اگر بواسطه فراموشی یا تنگی وقت یا عذر دیگر هیچ مقدار از ظهر تا مغرب روز نهم را در عرفات نماند و مقداری از شب عید را در عرفات بماند اگر چه کم باشد و بعد وقوف در مشعر بنماید حج او صحیح است و چنانچه عمداً هیچ مقدار از شب عید را هم در آنجا نماند ، اگر چه وقوف بمشعر را بجا آورد حج او باطل است و چنانچه روز عرفه مشکوک شد میتوانند به مجتهد مطلق جامع الشرائطی که متابعت عامه را کافی میدانند رجوع نمایند .

مستحبات وقوف در عرفات

- ۱- خیمه خود را در محلی بزند که متصل به عرفات است و آن را نمره میگویند ، گرچه وقوف نباید در نمره باشد .
- ۲- بارفقای خود در یک جا وقوف نکند .
- ۳- پائین کوه در زمین هموار وقوف نماید و مکروه است که در بالای کوه وقوف کند .
- ۴- باطهارت باشد و غسل کند .
- ۵- در تمام مدت وقوف بایستد و اگر نتواند هر قدر از آن را که میتواند ایستاده انجام دهد و مکروه است سواره یا نشسته وقوف کند .
- ۶- برای آنکه دلش کاملاً یاد خدا باشد چیزهایی را که باعث پریشانی حواس است از خود دور کند بعد مشغول نماز شود .
- ۷- نماز ظهر و عصر را در اول وقت بخواند و برای نماز ظهر اذان و اقامه و برای نماز عصر فقط اقامه بگوید .
- ۸- بعد از نماز رو به قبله بایستد و باتوجه به خداوند عالم مشغول حمد و ثنای او شود و صد مرتبه « اللَّهُ أَكْبَرُ » و صد مرتبه « الْحَمْدُ لِلَّهِ » و صد مرتبه « سُبْحَانَ اللَّهِ » و صد مرتبه « لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » و صد مرتبه « آيَةُ الْكُرْسِيِّ » بخواند و صد صلوات بر محمد و آل محمد بفرستد و نیز صد مرتبه سوره « انا انزلناه » بخواند بعد از آن صد مرتبه بگوید : « لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ » و صد مرتبه سوره « قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ » بخواند ، و (دعاهای دیگر در کتب مفصله مسطور است) .
- ۹- زیاد دعا کند و به خداوند عالم از شر شیطان پناه برد که او را از یاد خدا غافل نکند .
- ۱۰- متوجه خود باشد و به مردم نگاه نکند و بادل و زبان طلب آمرزش نماید .
- ۱۱- گناهان خود را بشمارد و گریه کند و اگر نتواند گریه کند خود را وادار به گریه نماید .
- ۱۲- برای خود و پدر و مادر و برادران دینی اقلاً- برای چهل نفر دعا کند و در خیر است که هر چه برای برادران دینی خود بخواهد ملکی از خداوند صد هزار برابر آن را برای او می خواهد .
- ۱۳- از ظهر تا غروب غیر از ذکر و دعا و استغفار کار دیگری نکند .
- ۱۴- دعاهائی را که دستور داده اند مخصوصاً دعای صحیفه کامله و دعای حضرت سید الشهداء (علیه السلام) و دعای حضرت امام زین العابدین (علیه السلام) را بخواند .
- ۱۵- بقدری که برایش ممکن است خیرات و تصدق کند .

۱۶- رو به قبله صد مرتبه بگوید: «سُبْحَانَ اللَّهِ» بعد از آن صد مرتبه بگوید «اللَّهُ أَكْبَرُ» و صد مرتبه بگوید:

«مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»

و صد مرتبه بگوید:

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»

بعد از آن بگوید:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْم ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ» تا آخر آیه دهم از سوره بقره.

۱۷- یک مرتبه آیه الکرسی و سه مرتبه قل هو الله احد بخواند.

۱۸- این آیه را بخواند:

«إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ»

بعد از آن سوره قل اعوذ برب الفلق و سوره قل اعوذ برب الناس را بخواند و پس از آن نعمت هائی را که خداوند عالم به او مرحمت

فرموده و بلاهائی را که از او دور کرده یک یک بشمارد و بگوید:

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى نِعْمَائِكَ الَّتِي لَا تُحْصَى بِعَدَدٍ وَلَا تُكَافَى بِعَمَلٍ»

۱۹- حاجتهای خود را بخواهد و دعا کند که سالهای بعد هم برای حج موفق شود.

۲۰- هفتاد مرتبه بگوید «أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ» و هفتاد مرتبه بگوید «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ» بعد از آن بگوید:

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَمِلْتُ سُوءًا وَظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي إِنَّكَ أَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ سُبْحَانَكَ

اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ عَمِلْتُ سُوءًا وَظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفُرْ لِي إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ»

و چون آفتاب غروب کند بگوید:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَمِنَ تَشْتِيتِ الْأَعْرَابِ وَمِنَ شَرِّ مَا يَخِذُّ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَأُمْسِي ظُلْمِي مُسْتَجِيرًا بِعَفْوِكَ وَأُمْسِي خَوْفِي

مُسْتَجِيرًا بِأَمَانِكَ وَأُمْسِي ذُلِّي مُسْتَجِيرًا بِعِزَّتِكَ وَأُمْسِي وَجْهِي الْفَانِي مُسْتَجِيرًا بِوَجْهِكَ الْبَاقِي يَا خَيْرَ مَنْ سُئِلَ وَيَا أَجْوَدَ مَنْ أُعْطِيَ يَا

أَرْحَمَ مَنْ أَسْتَرْجِمُ جَلَلَنِي بِرَحْمَتِكَ وَأَلْسِنِي عَافِيَتِكَ وَأَصْرِفْ عَنِّي شَرَّ جَمِيعِ خَلْقِكَ».

تبصره

ارسال به دوستان

عرفات دو وقوف دارد، یکی وقوف اختیاری که ماندن در عرفات است در مقداری از ظهر تا غروب روز نهم ذیحجه، و یکی وقوف

اضطراری که ماندن در عرفات است در مقداری از شب دهم

مشعر الحرام سه وقوف دارد:

اول: وقوف از اول شب عید تا اذان صبح و این وقوف اضطراری مشعر است.

دوم: وقوف از اذان صبح تا اول آفتاب و این وقوف اختیاری مشعر است.

سوم: وقوف از اول آفتاب تا ظهر که این هم وقوف اضطراری مشعر میباشد و احکام چند صورت اینها بیان میشود:

اول (آنکه بوقوف اختیاری عرفات و مشعر برسد که حج او صحیح است .

دوم (به هیچ یک از وقوف اختیاری و اضطراری عرفات و مشعر نرسد که حج او باطل است و باید به احرامی که برای حج داشته عمره مفرده را که عبارت از طواف زیارت و نماز وسعی و تقصیر و طواف نساء و نماز آن میباشد بجا آورد و بعد از این اعمال از احرام بیرون می‌رود و اگر گوسفند همراه او باشد ، باید قربانی کند و مستحب است باحاجیان در منی بماند و در مکه اعمال عمره را بجا آورد .

سوم (آن که فقط مقداری از اول آفتاب تازهر روز عید را مشعر بماند .

چهارم (فقط بوقوف اضطراری عرفات برسد که در این صورت هم حج او باطل است .

پنجم (فقط به وقوف اضطراری عرفات و مشعر برسد که در این صورت بعید نیست حج او صحیح باشد اگر چه احتیاط مستحب آنست که چنانچه شرائط وجوب تا سال بعد باقی باشد در سال بعد دوباره بیاورد .

ششم (به وقوف اختیاری عرفات و اضطراری مشعر برسد که در این صورت حج او صحیح است .

هفتم (به وقوف اضطراری عرفات و اختیاری مشعر برسد که در این صورت حجش صحیح است .

هشتم (فقط به وقوف اختیاری عرفات برسد در این صورت بنابر اشهر اقوال حج او صحیح است بلکه اقوی صحت است در صورتیکه ترک مشعر از روی جهل باشد .

نهم (فقط بوقوف اختیاری مشعر برسد که در این صورت هم ظاهراً حجش صحیح می باشد .

(مسأله ۱۰۶) اگر مسامحه و کوتاهی کند تاوقت تنگ شود و به وقوف عرفات و مشعر نرسد ، در سال بعد اگر چه شرایط واجب بودن حج را دارا نباشد باید حج کند ولی اگر کوتاهی نکرده باشد ، فقط در صورتی که سال بعد شرایط واجب بودن حج را دارا باشد باید حج نماید بشرط آن که سال اول استطاعت او باشد .

وقوف در مشعر الحرام

ارسال به دوستان

وقوف در مشعر الحرام:

کسی که حج می کند باید شب عید از عرفات به مشعر الحرام برود و احتیاط واجب آن است که تا صبح آنجا بماند و باید نیت کند که برای انجام فرمان خداوند عالم امشب را تا صبح در مشعر الحرام می مانم و اول اذان صبح دوباره باید نیت وقوف کند ، مثلاً : اگر حج او حج تمتع است ، باید قصد کند که برای انجام فرمان خداوند عالم در حج تمتع حجه الاسلام از حالا تا اول آفتاب در مشعر الحرام می مانم و احتیاط واجب آنست که پیش از آفتاب از مشعر بیرون نرود ، یا اگر بیرون رفت ، پیش از آفتاب از وادی محسّر- که اسم محلی است - نگذرد و چنانچه از وادی محسّر بگذرد بنابر احتیاط یک گوسفند کفاره بر او واجب می شود . (مسأله ۱۰۴) ماندن در مشعر الحرام از اول اذان صبح روز عید تا اول آفتاب - به مقداری که بگویند در آنجا توقف کرده - رکن است که اگر کسی عمداً آن را ترک کند حجش باطل است ولی کسی که کار ضروری دارد و نیز زنان و مردان پیر و بیماران و مانند اینها که اگر تا صبح در مشعر بمانند بواسطه زیادی جمعیت بزرگت می افتند ، چنانچه شب را به قصد وقوف در مشعر مانده باشد ، میتوانند پیش از اذان صبح از مشعر به منی بروند .

(مسأله ۱۰۵) اگر انسان نرسد که مقداری از اذان صبح تا اول آفتاب را در مشعر بماند در صورتیکه مقداری از اول آفتاب روز عید تازهر در آنجا بماند حجش صحیح است .

مستحبات و قوف مشعر الحرام

ارسال به دوستان

در وقوف مشعر چند چیز مستحب است و از آن جمله است :

۱- با آرامی دل و بدن بطرف مشعر الحرام برود و استغفار کند و این دعا را خواند :

« اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ هَذَا الْمَوْقِفِ وَارْزُقْنِي الْعَوْدَ أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي وَأَقْلِبْنِي الْيَوْمَ مُفْلِحًا مُنْجِحًا مُسْتَجَابًا لِي مَرْحُومًا مَغْفُورًا لِي بِأَفْضَلِ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ الْيَوْمَ أَحَدٌ مِنْ وَفْدِكَ وَحُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ وَاجْعَلْنِي الْيَوْمَ مِنْ أَكْرَمِ وَفْدِكَ عَلَيْكَ وَاعْطِنِي أَفْضَلَ مَا أُعْطِيتَ حَدًّا مِنْهُمْ مِنَ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَهَةِ وَالرَّحْمَةِ وَالرِّضْوَانِ وَالْمَغْفِرَةِ وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَرْجِعُ إِلَيْهِ مِنْ أَهْلِ أَوْ مَالٍ أَوْ قَلِيلٍ أَوْ كَثِيرٍ وَبَارِكْ لَهُمْ فِيَّ »

و بسیار بگوید :

« اللَّهُمَّ اعْتَقِنِي مِنَ النَّارِ »

۲- نماز مغرب و عشاء را در مشعر بخواند ولی اگر نتواند پیش از نصف شب به مشعر برسد ، باید پیش از رسیدن به مشعر نماز را بجا آورد .

۳- برای نماز مغرب اذان و اقامه و برای عشا فقط اقامه بگوید .

۴- بین نماز مغرب و عشا فاصله نیندازد و نافله مغرب را بعد از نماز عشا بخواند .

۵- تا صبح مشغول عبادت باشد ، در خبر است که در این شب درهای آسمان باز است و دعاهای مؤمنین مستجاب میشود .

۶- برای خود و پدر و مادر و اهل و مال و فرزندان خود بسیار دعا کند .

۷- وقتی آفتاب بکوه شبیر میافتد هفت مرتبه به گناهان خود اقرار کند و هفت مرتبه استغفار نماید .

۸- با وقار بطرف منی برود و در راه مشغول ذکر و استغفار باشد .

۹- وقتی بوادی محسر (اسم محلی است) میرسد اگر پیاده است هروله کند یعنی مثل شتر تند برود و اگر سواره است مرکب خود را تند براند ، و در وقت هروله بگوید :

« اللَّهُمَّ سَلِّمْ عَهْدِي وَأَقْبِلْ تَوْبَتِي وَأَجِبْ دَعْوَتِي وَاخْلِفْنِي بِخَيْرٍ فِي مَنْ تَرَكْتُ بَعْدِي رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ » .

۱۰- اگر هروله را فراموش کرد برگردد و از همانجا که فراموش کرده هروله نماید و مستحبات دیگری هم هست .

واجبات منی

ارسال به دوستان

کارهای واجب منی سه چیز است :

اول- رمی .

دوم- قربانی .

سوم- حلق یا تقصیر .

رمی

(مسأله ۱۰۷) کسی که حج می کند باید در روز عید از مشعر الحرام به محلی که آن را منی می گویند برود و در آنجا رمی کند

یعنی هفت سنگ ریزه به جمره عقبه بیندازد و وقت آن از اول آفتاب است تا غروب و اگر فراموش کند باید تا روز سیزدهم بجا آورد و چنانچه تا روز سیزدهم یادش نیاید در سال بعد خودش بمکه رود و رمی کند، یادگیری را نایب بگیرد.

(مسأله ۱۰۸) سنگ ریزه ها باید از سنگریزه حرم وطوری باشد که به آن، سنگ بگویند و نیز باید کس دیگری با آن به طور صحیح رمی نکرده باشد، و مستحب است که شب عید آنها را از مشعر بردارد.

(مسأله ۱۰۹) پنج چیز در رمی واجب است:

اول: نیت کند که برای انجام فرمان خداوند عالم در حج تمتع حجّه الاسلام هفت سنگ بجرمه عقبه می اندازم.

دوم: سنگها را به جمره بیندازد، و اگر آنها را در جمره بگذارد، کافی نیست.

سوم: سنگها بواسطه انداختن، به جمره برسد پس اگر بجای دیگر بخورد، بعد به جمره برسد، یا بواسطه انسان دیگر یا حیوانی به جمره رسد کفایت نمی کند و اگر شک کند که به جمره رسید یا نه، باید بنا بگذارد که نرسیده است.

چهارم: شماره سنگ ها از هفت کمتر نباشد.

پنجم: آنها را پشت سر هم بیندازد و اگر باهم بیندازد اگر چه پشت سر هم به جمره برسد صحیح نیست ولی اگر پشت سر هم بیندازد و باهم بجرمه برسد صحیح است.

مستحبات رمی

ارسال به دوستان

۱- سنگ ریزه هائی را که برای انداختن به جمره ها تهیه می کند، بقدر سر انگشت و رنگین و نقطه دار باشد و آنها را دانه دانه از روی زمین بردارد.

۲- موقع انداختن سنگریزه ها پیاده و باوضو باشد و پشت بقبله و رو به جمره نماید.

۳- مابین او و جمره ده ذراع یا پانزده ذراع (ذراع از آرنج است تا سر انگشتان) باشد.

۴- وقتی سنگ ریزه هارا بدست می گیرد این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ حَصِيَّاتِي فَأُحْصِيَهُنَّ لِي وَأَرْفَعُهُنَّ لِي فِي عَمَلِي»

۵- سنگ ریزه را روی شست بگذارد و با انگشتی که پهلوی شست است آنرا پرتاب کند.

۶- در موقع انداختن هر سنگی این دعا را بخواند:

«اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُمَّ ادْحِرْ عَنِّي الشَّيْطَانَ اللَّهُمَّ تَصَدِّقًا بِكِتَابِكَ وَعَلَى سُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِي حَجًّا مَبْرُورًا وَعَمَلًا مَقْبُولًا وَسَعْيًا مَشْكُورًا وَذَنْبًا مَغْفُورًا»

۷- بعد از آن که بجای خود برگشت این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ بِكَ وَثَقْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ فَنِعْمَ الرَّبُّ وَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ»

قربانی

ارسال به دوستان

کسی که حج تمتع بجا می آورد، باید روز عید در منی یک شتر یا گاو یا گوسفند قربانی کند. ویک قربانی برای چند نفر کافی نیست و اگر از روی فراموشی یا بواسطه عذری قربانی نکند، باید تا آخر ذیحجه قربانی نماید.

(مسأله ۱۱۰) قربانی اگر شتر است باید داخل سال ششم شده باشد و اگر گاو است بنابر احتیاط واجب باید داخل سال سوم شده

باشد و اگر میشد باید هفت ماه تمام داشته باشد اگر چه احتیاط مستحب آنست که داخل سال دوم باشد و اگر بز است بنا بر احتیاط واجب باید داخل سال سوم شده باشد .

(مسأله ۱۱۱) گوسفند قربانی باید لاغر و بسیار پیر نباشد و نیز باید مریض و ناقص نباشد ، و بنا بر احتیاط واجب خلقتاً بی شاخ و بی دم و بدون گوش نباشد مگر آن که همه افراد آن صنف به همین نحو باشند ، پس در این صورت ناقص حساب نمی شود ، پس اگر حیوان ناخوش یا کور یا لنگ قربانی کند کافی نیست حتی اگر کمی از گوش آن بریده باشد یا شاخ اندرونی آن چیزی کم باشد کفایت نمیکند ، ولی اگر گوش او شکافته و یا سوراخ باشد اشکال ندارد .

(مسأله ۱۱۲) گوسفندی که تخمهای آن را کشیده اند نمیشود قربانی کرد ، و بنا بر احتیاط واجب باید حیوانی را که بی شاخ یا بی دم یا بی گوش است ، یا تخمهای آنرا کوبیده اند قربانی نکنند .

(مسأله ۱۱۳) اگر گوسفند یا گاو یا شتر با شرطهای گذشته پیدا نشود ، باید قیمت آن را نزد شخص امینی بگذارد که تا آخر ذیحجه بخرد و قربانی کند و چنانچه در آن سال ممکن نشود ، احتیاط واجب آن است که اگر حیوان ناقص پیدا کرد قربانی کند و در سال بعد حیوان صحیح و سالمی که شرایط را دارا باشد قربانی نماید و اگر حیوان ناقص هم پیدا نکند بنا بر احتیاط واجب باید ده روز هم روزه بگیرد و در سال بعد حیوانی که شرایط را واجد باشد قربانی نماید .

(مسأله ۱۱۴) اگر قربانی با شرطهای آن پیدا شود ولی انسان نتواند آنرا خریداری کند ، در صورتی که بتواند قربانی ناقص بخرد ، احتیاط واجب آن است که همان را قربانی کند (در صورتیکه قبل از روز هفتم بدانند که در روز قربان مقدور او نیست قربان کردن) و روز هفتم و هشتم و نهم ذیحجه را روزه بگیرد و بعد از آنکه به وطنش برگشت هفت روز دیگر روزه بگیرد و اگر نتواند که روز هفتم را روزه بگیرد ، باید روز هشتم و نهم و یک روز هم بعد (تذکر: در موقع قربانی دقت قبله و شرایط ذبح را بنماید) . از برگشتن از منی روزه بگیرد ولی اگر روزه هشتم را روزه نگیرد نباید روز نهم را روزه بگیرد بلکه باید صبر کند و بعد از برگشتن از منی سه روز روزه بگیرد .

(مسأله ۱۱۵) اگر نتواند حیوان ناقص هم بخرد باید بدستوری که گذشت ده روز روزه بگیرد ولی اگر بعد از آنکه سه روز روزه گرفت نتواند حیوانی را که دارای شرایط باشد خریداری کند بنا بر احتیاط واجب باید آن را قربانی نماید .

(مسأله ۱۱۶) اگر حیوانی را به گمان اینکه چاق است قربانی کند ، بعد بفهمد لاغر بوده کافی است ، ولی اگر حیوانی را به گمان اینکه صحیح است قربانی کند ، بعد معلوم شود که ناقص بوده ، باید دوباره قربانی نماید .

(مسأله ۱۱۷) کسی که قربانی میکند ، بنا بر احتیاط واجب باید مقداری از قربانی را خودش بخورد و مقداری از آن را به مؤمنین هدیه و قدری هم به آنها صدقه و احتیاط مستحب آن است که مقدار هر یک از هدیه و صدقه ، کمتر از یک سوم قربانی نباشد .

(مسأله ۱۱۸) انسان نمیتواند به افرادی که مسلمان بودن آنان معلوم نیست ، قربانی بدهد پس احتیاط آن است که اول کمی از قربانی را برای خود بردارد و بعد ثلث آن را به فقیر مؤمن (ممکن است قبلاً از فقیر و کالت بگیرد که بعد از ذبح ثلث آنرا بفقیر اهداء نماید) و ثلث آن را به بعضی از رفقای خود هدیه بدهد و لازم نیست که سهم هر کدام را جدا کند بلکه اگر همینطور هدیه و تصدق کند و بعد آن فقیر مؤمن و کسی که هدیه را قبول کرده سهم خود را به اهل آن افراد صدقه بدهند اشکال ندارد و چنانچه پیش از عمل کردن به این احتیاط آن افراد قربانی را بدزدی یا به غارت ببرند ، لازم نیست دوباره قربانی کند ، ولی اگر خودش قربانی را به آنان بدهد بنا بر احتیاط واجب باید سهم فقرا را تهیه کرده و به فقرا بدهد .

مستحبات قربانی

ارسال به دوستان

مستحبات قربانی مستحبات قربانی چند چیز است: ۱- قربانی شتر باشد وبعد از شتر گاو وبعد از گاو گوسفند و نیز مستحب است که قربانی بسیار چاق باشد و اگر شتر یا گاو است ماده و اگر گوسفند یا بز است نر باشد. ۲- شتر در حال قربانی ایستاده و از پائین دستهای آن تازانو بسته باشد. ۳- کسی که قربانی میکند در طرف راست شتر بایستد و کارد یا نیزه یا خنجر را به گودی گردنش فرو برد و در وقت فرو بردن بگوید: « وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ حَنِيفاً مُسْلِماً وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي » ۴- خودش قربانی را بکشد و اگر نمیتواند، دست روی دست کسی که آنرا می کشد بگذارد.

_____ ۱- ممکن است قبلاً از فقیر و کالت بگیرد که بعد از ذبح ثلث آنرا بفقیر اهداء نماید.

حلق و تقصیر

مردها بعد از قربانی باید حلق کنند یعنی سرشان را بتراشند یا تقصیر کنند یعنی قدری از ناخن یا موی شارب خود را بگیرند و احتیاط مستحب آن است کسی که سفر اول اوست سر خود را بتراشد ولی چنانچه مثلاً برای بر طرف کردن شپش، سر خود را با چیزی چسبانده یا موی خود را جمع کرده و گره زده و در هم پیچیده و بافته است واجب است در سفر اول سر خود را بتراشد، ولی زن و خنثی یعنی کسی که آلت مردی وزنی ندارد باید تقصیر کنند و نمیتوانند سر خود را بتراشند.

(مسأله ۱۱۹) کسی که حلق یا تقصیر میکند، باید نیت کند که برای انجام فرمان خداوند عالم، سر خود را در حج تمتع می تراشم یا مو و ناخن می گیرم.

(مسأله ۱۲۰) بعد از آنکه حلق یا تقصیر نمود غیر از زن و بوی خوش و صید، تمام چیزهاییکه در حال احرام بر او حرام بوده حلال می شود.

(مسأله ۱۲۱) احتیاط واجب آن است که اول رمی کند و بعد قربانی و بعد از آن حلق یا تقصیر نماید، و چنانچه به این ترتیب عمل نکند اگر از روی فراموشی باشد اشکال ندارد و اگر عمدی باشد، در صورتی که بتواند باید احتیاطاً طوری این اعمال را انجام دهد که ترتیب بعمل آید.

(مسأله ۱۲۲) اگر بعد از بیرون رفتن از منی یادش بیاید که حلق یا تقصیر نکرده باید برگردد و حلق یا تقصیر را انجام دهد و اگر نتواند برگردد در هر جا که یادش آمد باید حلق کند و چنانچه ممکن باشد موی خود را به منی بفرستد.

(مسأله ۱۲۳) اگر حلق یا تقصیر را فراموش کند و بعد از طواف وسعی یادش بیاید باید حلق کند و بعد از آن دوباره طواف وسعی را به جا آورد و اگر بعد از طواف یادش بیاید باید بعد از حلق دوباره طواف نماید.

مستحبات تقصیر مستحبات تقصیر چند چیز است:

۱- موقع سر تراشیدن رو به قبله باشد. ۲- از جلو سر و طرف راست آن شروع کند و این دعا را بخواند: « اللَّهُمَّ أَعْطِنِي بِكُلِّ شَعْرَةٍ نُوراً يَوْمَ الْقِيَامَةِ » ۳- موی سر را در منی در محل خیمه خود دفن کند.

آنچه بعد از اعمال منی واجب است

ارسال به دوستان

آنچه بعد از اعمال منی واجب است:

کسی که حج تمتع میکند بعد از رمی و قربانی و حلق باید به مکه برگردد و طواف زیارت و نماز آن وسعی و طواف نساء و نماز آن را

به دستوری که در عمره تمتع گفته شد انجام دهد .

(مسئله ۱۲۴) کسی که حج تمتع میکند لازم نیست بعد از اعمال منی فوراً به مکه برگردد ، بلکه می تواند تا آخر ذیحجه آمدن به مکه را تأخیر بیندازد اگر چه احتیاط مستحب آنست که پیش از ظهر روز سیزدهم به مکه برگردد .

(مسئله ۱۲۵) انسان نمی تواند پیش از رفتن به عرفات و مشعر و منی طواف وسیعی را بجا آورد ، ولی کسی که نمی تواند بعد از برگشتن به مکه این اعمال را انجام دهد ، مثل آنکه زن گمان کند که بعد از برگشتن حیض یا نفاس ببیند یا پیرمرد بواسطه زیادی جمعیت نتواند طواف را انجام دهد اگر پیش از رفتن به عرفات طواف وسیعی را بجا آورد اشکال ندارد ولی اولی و احوط آنست که بعد از وقوف به عرفات و مشعر و فراغ از اعمال منی در صورت امکان دوباره طواف و نماز آن وسیعی را انجام دهد ، و در صورت عدم اعاده احوط استنا به می باشد .

(مسئله ۱۲۶) بعد از طواف زیارت و نماز آن وسیعی بین صفا و مروه بوی خوش بر او حلال می شود ولی صید وزن بر او حرام است و بعد از آنکه طواف نساء و نماز آنرا که دستورش مثل طواف زیارت و نماز آن است بجا آورد ، زن و صیدهاییکه در حال احرام بر او حرام بوده حلال میشود ولی صید حیوانات حرم حرام میباشد .

(مسئله ۱۲۷) بدان که طواف نساء هر چند که واجب است و بدون آن زن حلال نمیشود الا آن که معروف مابین علماء آنست که از ارکان حج نیست پس ترک آن عمداً مثل ترک طواف زیارت حج یا طواف عمره نیست که باعث فساد حج یا عمره شود بلکه واجب است بر تارک آن که آن را بجا بیاورد و تا آنرا بجا نیاورده زن بر او حلال نمیشود و همچنین عقد کردن و شهادت بر آن علی الاحوط .

ماندن در منی در شب یازدهم و دوازدهم و سیزدهم

ارسال به دوستان

(مسئله ۱۲۸) کسی که روز عید برای طواف وسیعی به مکه آمده است بعد از طواف وسیعی باید به منی برگردد و شب یازدهم و دوازدهم را در آنجا بماند و در اول شب نیت ماندن شب را بنماید .

(مسئله ۱۲۹) کسی که در حال احرام از شکار کردن و یا از زن خودداری نکرده ، باید شب سیزدهم را هم در منی بماند و در روز سیزدهم به ترتیبی که گفته شد به سه جمره سنگ ریزه بیندازد .

(مسئله ۱۳۰) کسی که حج می کند می تواند بعد از ظهر روز دوازدهم از منی برگردد و اگر تاشب بر نگردد باید شب را در آنجا بماند و در روز سیزدهم به ترتیبی که گفته شد به سه جمره سنگ ریزه بیندازد و برود به مکه .

(مسئله ۱۳۱) کسی که حج می کند نباید پیش از نصف شب از منی بیرون رود و اگر بعد از نصف شب بیرون رود اشکال ندارد ولی احتیاط واجب آن است که پیش از اذان صبح وارد مکه نشود .

(مسئله ۱۳۲) اگر عمداً شب را در منی نماند برای هر شبی باید یک گوسفند بکشد بلکه اگر از روی فراموشی یا ندانستن مسئله شب را در منی نماند بنا بر احتیاط واجب باید یک گوسفند قربانی نماید .

(مسئله ۱۳۳) کسی که بواسطه عذری نمیتواند شب را در منی بماند مثلاً بیمار یا پرستار بیمار است یامی ترسد که اگر بماند مالش را ببرند گناه نکرده است ولی بنا بر احتیاط واجب باید برای هر شبی که در منی نماند یک گوسفند بکشد ، و چوبان و کسی که بحاجیان آب میدهد اگر شب را در منی نماند نیز گناه نکرده است ولی احتیاطاً برای هر شبی که در منی نماند یک گوسفند بکشد و اما کسی که به منی نیامده و شب را فقط برای عبادت در مکه بیدار مانده و جز برای تجدید وضوء یا کار ضروری دیگر مثل مختصری خوردن و آشامیدن بکار دیگری مشغول نشده است چیزی بر او نیست .

مستحبات منی بعد از برگشتن از مکه

ارسال به دوستان

- ۱- بعد از آن که وارد منی شد بگوید :
« اللَّهُمَّ بِكَ وَثِقْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ فَيَنْعَمَ الرَّبُّ وَنِعَمَ الْمَوْلَى وَنِعَمَ النَّصِيرِ » .
- ۲- روز یازدهم و دوازدهم و سیزدهم از منی بیرون نرود .
- ۳- موقعی که جمره اولی و وسطی را رمی می کند طرف راست آنها بایستد و رو به قبله کند و در رمی جمره عقبه روبروی آن بایستد و پشت بقبله نماید
- ۴- در موقع رمی تکبیر بگوید و حمد ثنای الهی نماید و بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد بعد قدری جلو رود و دعا کند و بگوید :
« اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي »
پس از آن قدری جلوتر رود و دعائی را که روز دهم در وقت رمی می خواند بخواند .
- ۵- موقع رمی باطهارت باشد و سنگ را روی شست بگذارد و باناخن انگشت پهلوی شست پرتاب کند .
- ۶- در منی گفتن تکبیر را ترک نکند .
- ۷- در منی بعد از پانزده نماز که اول آنها نماز ظهر روز دهم و آخر آنها نماز صبح روز سیزدهم است بگوید :
« اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَى مَا هَدَيْنَا وَلَهُ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَوْلَانَا وَرَزَقْنَا مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ »
- ۸- اگر روز دوازدهم از منی حرکت میکند بیست و یک سنگ ریزه در آنجا دفن نماید .
- ۹- در روز یازدهم و دوازدهم و سیزدهم نمازهای واجب و مستحب را در مسجد خیف بخواند ، روایت شده است که اگر کسی پیش از بیرون رفتن از منی صد رکعت نماز در مسجد بخواند ، ثواب هفتاد سال عبادت برای او مینویسند ، و هر کس صد مرتبه «سُبْحَانَ اللَّهِ» بگوید مثل آنستکه یک بنده در راه خدا آزاد کرده و کسی که صد مرتبه «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» بگوید مثل آنست که کسی را از مرگ نجات داده و هر که صد مرتبه «الْحَمْدُ لِلَّهِ» بگوید مثل کسی است که به اندازه خراج عراقین در راه خدا انفاق کرده باشد .
- ۱۰- پیش از بیرون رفتن از منی شش رکعت نماز در مسجد خیف بخواند .

رمی سه جمره

ارسال به دوستان

- کسی که حج تمتع میکند باید روز یازدهم و دوازدهم سه جمره یعنی جمره اولی و جمره وسطی و جمره عقبه را به ترتیب رمی کند یعنی به هر یک آنها هفت سنگ ریزه بیندازد و اگر در حال احرام شکار کرده یا به جهت دیگری که در مسأله ۱۳۰ گفته شد باید شب سیزدهم را در منی بماند واجب است روز سیزدهم را هم رمی کند .
- (مسأله ۱۳۴) اگر به ترتیب بر سه جمره سنگ نیندازد باید دوباره طوری سنگ بیندازد که ترتیب بعمل آید .
- (مسأله ۱۳۵) اگر بعد از آن که به یکی از سه جمره چهار سنگ انداخت از روی فراموشی مشغول جمره دیگر شود اشکال ندارد و باید بعد از تمام شدن جمره ای که مشغول است سه سنگ دیگر به جمره ای که چهار سنگ به آن انداخته بیندازد و اگر عمداً مشغول جمره دیگر شود احتیاط واجب آنست که هفت سنگ بجره ای که چهار سنگ به آن انداخته بیندازد و دوباره جمره بعد از آن را رمی کند ، واجبات دیگر رمی در اعمال منی گفته شد .

(مسأله ۱۳۶) اگر در مکه یادش بیاید که رمی نکرده باید به منی برگردد و رمی کند و اگر بعد از بیرون رفتن از مکه یادش بیاید باید در سال بعد خودش به منی برود و رمی کند یادگیری را نایب بگیرد که رمی نماید .

(مسأله ۱۳۷) اگر مریض نا امید باشد که بتواند در وقتی که بر او واجب است رمی کند ، در صورتی که ممکن باشد ، باید سنگ را بدست بگیرد و دیگری بیندازد و اگر ممکن نباشد ، باید برای رمی نایب بگیرد و چنانچه موقعی خوب شود که وقت رمی نگذشته باشد احتیاط مستحب آن است که خودش هم رمی نماید .

(مسأله ۱۳۸) اگر کسی عمداً رمی نکند حج او باطل نمی شود اگر چه احتیاط مستحب آنست که در سال بعد دوباره به حج رود .

(مسأله ۱۳۹) انسان نمی تواند برای روز گذشته یا برای روز بعد در شب رمی کند ، ولی اگر در روز نتواند رمی کند جایز است در شب آن روز رمی نماید .

(مسأله ۱۴۰) اگر رمی یک روز را فراموش کند و فردای آن یادش بیاید باید اول برای روز گذشته رمی نماید بعد مشغول رمی آن روز شود .

(مسأله ۱۴۱) کسی که حج میکند اگر كفاره ای بر او واجب شود ، باید آن را به فقیر صدقه بدهد ، ولی اگر آن كفاره حیوان باشد ، باید به نیت كفاره آن را سر ببرد و بعد به فقیر تصدق نماید .

مستحبات طواف زیارت

ارسال به دوستان

۱- بعد از رمی و قربانی و تقصیر در روز عید از منی به مکه برگردد و اگر ممکن نیست روز یازدهم وارد مکه شود .

۲- غسل کند و در حالی که مشغول تعظیم و ذکر خداوند عالم است ، بطرف مسجد الحرام برود و بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد .

۳- موقعی که بدر مسجد میرسد این دعا را بخواند :

« اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى نُسُكِي وَسَلِّمْنِي لَهُ وَسَلِّمَهُ لِي اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَسْئَلَةَ الْعَلِيلِ الذَّلِيلِ الْمُعْتَرِفِ بِذَنْبِهِ أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي وَأَنْ تُرْجِعَنِي بِحَاجَتِي اللَّهُمَّ إِنِّي عَيْدُكَ وَالْبَلَدُ بِلَدِّكَ وَالْبَيْتُ بَيْتِكَ جِئْتُ أَطْلُبُ رَحْمَتَكَ وَأَوْفُ طَاعَتَكَ مُتَّبِعًا لِمُرِّكَ رَاضِيًا بِقَدْرِكَ اِسْتَيْلُكَ مَسْئَلَةَ الْمُضْطَرِّ إِلَيْكَ الْمُطِيعِ لِمُرِّكَ الْمُشْفِقِ مِنْ عَذَابِكَ الْخَائِفِ لِعُقُوبَتِكَ أَنْ تَبْلُغَنِي عَفْوَكَ وَتَجِيرَنِي مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ » .

۴- بعد از تمام شدن دعا دست به حجر الاسود بمالد و آنرا ببوسد .

طواف وداع وسایر مستحبات

ارسال به دوستان

اگر طواف واجب و سعی را بجا آورده مستحب است برای طواف وداع به مکه برگردد روایت شده است :

کسی که داخل خانه میشود داخل رحمت خداوند عالم شده است و وقتی بیرون می آید از گناهان آزاد میشود و خداوند او را از گناهان آینده حفظ مینماید .

باپای برهنه داخل خانه شود و پیش از داخل شدن غسل کند و هر دو حلقه در را بگیرد و بگوید :

«اللَّهُمَّ الْبَيْتُ بَيْتُكَ وَالْعَبْدُ عَبْدُكَ وَقَدْ قُلْتَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا فَأَمِنِّي مِنْ عَذَابِكَ عَذَابِ النَّارِ» وبعد از داخل شدن بگوید:

«اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ - وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا - اللَّهُمَّ فَأَمِنِّي مِنْ عَذَابِكَ عَذَابِ النَّارِ »

بعد از آن میان دو ستون روی سنگ سرخ دو رکعت نماز بخواند و در رکعت اول بعد از حمد سوره حم سجده و در رکعت دوم بعد از حمد پنجاه و چهار آیه از جاهای دیگر قرآن بخواند و در گوشه های خانه کعبه هم نماز بخواند بعد از آن شکم خود را به رکنی که حجر الاسود در آنجا است بمالد بعد دور ستون بگردد و شکم و پشت خود را به آن ستون بمالد و موقع بیرون آمدن نردبان را به دست چپ بگیرد و نزدیک کعبه دو رکعت نماز بخواند .

مستحب است زیاد طواف کند برای کسی که حج میکند ثوابش از نماز مستحبی بیشتر است و طواف کردن به نیت چهارده معصوم (علیهم السلام) و مؤمنین ثواب زیاد دارد .

مستحب است سیصد و شصت مرتبه و اگر نتواند پنجاه و دو مرتبه طواف کند ، (هر طوافی هفت دور است) .

مستحب است در مکه معظمه یک قرآن ختم نماید و محل تولد پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله) را زیارت کند و به منزل خدیجه و به غاری که در کوه حراء است و حضرت رسول (صلی الله علیه و آله) در آنجا عبادت میکردند و به غاری که در کوه ثور است و حضرت در آنجا مخفی شدند برود و نیز مستحب است قبر ابو طالب را زیارت کند .

و مستحب است موقع بیرون آمدن از مکه غسل کند و طواف و دعاء را بجا آورد و در هر دوری دست یابدن را به حجر الاسود و رکن یمانی برساند و موقعی که به مستجار میرسد دعاها را بخواند بعد از آن شکم خود را به خانه بمالد و یک دست به حجر الاسود بگذارد و دست دیگر را به خانه بگشاید و حمد و ثنای الهی نماید و بر محمد و آل محمد صلوات بفرستد ، و مستحب است از دری که مقابل رکن شامی است بیرون رود و در موقع بیرون رفتن تصمیم بگیرد که باز هم به زیارت مکه برود و از خداوند عالم توفیق و برگشتن بخواهد و در وقت بیرون آمدن از مکه برای آن که مبادا در حال احرام کاری را که بر او حرام بوده انجام داده باشد ۶/۱۲ نخود نقره خرما بخرد و صدقه بدهد و بسیار سفارش شده است که بعد از مراجعت از مکه برای زیارت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه بقیع (ع) به مدینه برود و در خبر است که اگر کسی بعد از حج پیغمبر را زیارت نکند بر آن حضرت جفا کرده است و دستور زیارت پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه بقیع (ع) و حضرت زهرا سلام الله علیها در کتابهای دعا ذکر شده است .

ملحقات

ارسال به دوستان

بدان که مستحب است برای کسی که در مکه می ماند اتیان به عمره مفرده و در اعتبار فاصله میانه آن و عمره که پیش بجا آورده اختلاف کرده اند .

جمع کثیری از علماء بر آنند که احتیاج به فاصله ندارد و جمعی لازم دانسته اند فاصله یک ماه و بعضی یکسال را و بعضی کافی دانسته اند فاصله ده روز را و اقوی آن است که برای هر ماه یک عمره می باشد .

واحرام عمره مفرده از اقرب اطراف حرم است بمکه معظمه و الا ان معروف است و بعد از احرام طواف و نماز آن سعی و تقصیر میکند و همه چیز از برای او حلال میشود مگر زن و چون طواف نساء را که در عمره مفرده لازم است بجا آورد زن نیز بر او حلال می شود .

المساجد والمشاهد المشرفة حول المدينة المنورة:

و يستحب إتيان المساجد المشرفة والمشاهد المعظمة حول المدينة المنورة مبتدئاً في جولتك بمسجد قبا .

مسجد قبا:

وهو المسجد الذى أسس على التقوى من أول يوم ، حينما هاجر الرسول الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) الى المدينة المنورة ونزل فى «قبا» وقام فيها بضعا وعشرين ليلة يصلى القصر ينتظر قدوم ابن عمه على بن أبى طالب (عليه السلام) . وأسس هذا المسجد الشريف قبل أى مسجد بالمدينة ، وفيه نزل قوله تعالى « لِمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ » .

فيستحب الصلاة فى هذا المسجد الشريف والدعاء فيه ، وخلفه بيت أمير المؤمنين على (عليه السلام) ، ويبعد هذا المسجد الشريف عن المدينة المنورة مسافة ثلاث كيلومترات ونصف .

وروى عن النبى (صلى الله عليه وآله وسلم) ، أنه قال : من تطهر فى بيته وأتى مسجد قبا وصلى فيه ركعتين كان له كأجر عمره . وأمام المسجد بئر كان ماؤها عذبا غزيرا ، ولكنها عطلت الان ويقال أن خاتم الرسول (صلى الله عليه وآله وسلم) سقط فيها فسميت «بئر الخاتم» وتسمى أيضا «بئر التفل» لما يقال أن النبى (صلى الله عليه وآله وسلم) تفل فصار ماؤها عذبا وقد كان ملحا أجاجا .

مسجد الفضيخ

ثم تأتى «مسجد الفضيخ» فتصلى فيه وتدعو فيه ماشاء لك الدعاء .

مشربة أم إبراهيم

ثم توجه الى «مشربة أم إبراهيم» زوجة النبى الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) واسمها «ماریة القبطية» فتصلى فيها فإنها مسكن رسول الله ومصلاه .

مساجد ومشاهد أحد

فإذا فرغت من هذا الجانب توجه الى جانب أحد وابدأ بالمسجد الاول وهو المعروف بمسجد الحرة ، فصل فيه وادع الله سبحانه وتعالى .

زيارة الحمزة بن عبد المطلب

ثم توجه الى أحد لزيارة الحمزة بن عبد المطلب عم رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) ، ويبعد قبره عن المدينة المنورة أربعة كيلومترات ، وقم عند قبره وقل :

« السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا عَمَّ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله وسلم) السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ الشُّهَدَاءِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَسَدَ اللَّهِ وَأَسَدَ رَسُولِهِ ، أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ جَاهَدْتَ فِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَجَدْتَ بِنَفْسِكَ ، وَنَصَّيْتَ رَسُولَ اللَّهِ ، وَكُنْتَ فِيمَا عِنْدَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ رَاغِبًا . بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي آتَيْتُكَ مُتَقَرِّبًا إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ بِزِيَارَتِكَ وَمُتَقَرِّبًا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ بِذَلِكَ ، رَاغِبًا إِلَيْكَ فِي الشَّفَاعَةِ ، أَبْتَغِي بِزِيَارَتِكَ خَلَاصَ نَفْسِي ، مُتَعَوِّذًا بِحُكِّكَ مِنْ نَارِ السَّيِّئَاتِ مِثْلِي بِمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِي ، هَارِبًا مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي احْتَطَبْتُهَا عَلَى ظَهْرِي ، فَرِعًا إِلَيْكَ رَجَاءَ رَحْمَةِ رَبِّي ،

أَتَيْتَكَ مِنْ شُقْمَةٍ بَعِيدَةٍ طَالِبًا فَكَأَنَّكَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ ، وَقَدْ أَوْفَرْتُ ظَهْرِي ذُنُوبِي ، وَأَتَيْتُ مَا أَسْخَطَ رَبِّي وَلَمْ أَجِدْ أَحَدًا أَفْرَعُ إِلَيْهِ خَيْرًا لِي مِنْكُمْ أَهْلَ بَيْتِ الرَّحْمَةِ ، فَكُنْ لِي شَفِيعًا يَوْمَ فَقرِي وَحَاجَتِي ، فَقَدْ سَرَتْ إِلَيْكَ مَحْزُونًا ، وَأَتَيْتَكَ مَكْرُوبًا ، وَسَكَبْتُ عَبْرَتِي عِنْدَكَ بَاكِيًا ، وَصِرْتُ إِلَيْكَ مُفْرَدًا ، وَأَنْتَ مِمَّنْ أَمَرَنِي اللَّهُ بِصَلَاتِهِ ، وَحَتَّى عَلَى بَرِّهِ ، وَدَلَّنِي عَلَى فَضْلِهِ ، وَهَدَانِي لِجَنِّهِ ، وَرَغَبْنِي فِي الْوِفَادَةِ إِلَيْهِ ، وَاللَّهْمَنِي طَلَبَ الْحَوَائِجِ عِنْدَهُ ، أَنْتُمْ أَهْلُ بَيْتٍ لَا يَشْقَى مَنْ تَوَلَّاهُمْ ، وَلَا يَخِيبُ مَنْ أَتَاهُمْ ، وَلَا يَخْسِرُ مَنْ يَهْوَاهُمْ ، وَلَا يَسْعُدُ مَنْ عَادَاهُمْ .

فإذا فرغت من الزيارة تصلى ركعتين وتدعو بهذا الدعاء

« اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، اللَّهُمَّ إِنِّي تَعَرَّضْتُ لِرَحْمَتِكَ بِلُزُومِي لِقَبْرِ عَمِّ نَبِيِّكَ (صلى الله عليه وآله وسلم) لِيَجِيرَنِي مِنْ نِقْمَتِكَ وَسَخَطِكَ وَمَقْتِكَ فِي يَوْمٍ تَكْثُرُ فِيهِ الْأَصْوَاتُ وَتَشْغَلُ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا قَدَّمَتْ وَتُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا فَإِنْ تَرَحَّمْنِي الْيَوْمَ فَلَا خَوْفَ عَلَيَّ وَلَا حُزْنَ ، وَإِنْ تَعَاقَبَ فَمَوْلَى لَهُ الْقُدْرَةُ عَلَى عَبْدِهِ ، وَلَا تُحَيِّنِي بَعْدَ الْيَوْمِ ، وَلَا تَصْرِفْنِي بَعِيرِ حَاجَتِي ، فَقَدْ لَصِقْتُ بِقَبْرِ عَمِّ نَبِيِّكَ ، وَتَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِكَ وَرَجَاءَ رَحْمَتِكَ ، فَتَقَبَّلْ مِنِّي وَعُدِّ بِحِلْمِكَ عَلَيَّ جَهْلِي وَبِرَأْفَتِكَ عَلَيَّ جَنَابِيهِ نَفْسِي ، فَقَدْ عَظُمَ جُرْمِي وَمَا أَخَافُ أَنْ تَظْلِمَنِي وَلَكِنْ أَخَافُ سُوءَ الْحِسَابِ ، فَانظُرْ الْيَوْمَ تَقَلُّبِي عَلَى قَبْرِ عَمِّ نَبِيِّكَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ، فِيهِمَا فَكُنِي مِنَ النَّارِ ، وَلَا تُخَيِّبْ سِعْيِي ، وَلَا يَهْوِنَنَّ عَلَيْكَ ابْتِهَالِي ، وَلَا تَحْجُبَنَّ عَنْكَ صَوْتِي ، وَلَا تَقْلِبْنِي بَعِيرِ حَوَائِجِي . يَاغِيَاثَ كُلِّ مَكْرُوبٍ وَمَحْزُونٍ ، وَيَا مُفَرِّجًا عَنِ الْمَلْهُوفِ الْحِيرَانَ الْغَرِيقِ الْمُشْرِفِ عَلَى الْهَلَاكَةِ ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَانظُرْ إِلَيَّ نَظْرَةً لَا أَشْقَى بَعْدَهَا أَبَدًا ، وَارْحَمْ تَضَرُّعِي وَعَبْرَتِي وَأَنْفِرَادِي فَقَدْ رَجَوْتُ رِضَاكَ ، وَتَحَرَّيْتُ الْخَيْرَ الَّذِي لَا يُعْطِيهِ أَحَدٌ سِوَاكَ ، فَلَا تَرُدَّ أَمْلِي . اللَّهُمَّ إِنْ تَعَاقَبَ فَمَوْلَى لَهُ الْقُدْرَةُ عَلَى عَبْدِهِ وَجَزَائِهِ بِسُوءِ فِعْلِهِ ، فَلَا أُخَيِّنَنَّ الْيَوْمَ وَلَا تَصْرِفْنِي بَعِيرِ حَاجَتِي وَلَا تُحَيِّنَنَّ شُخُوصِي وَوِفَادَتِي ، فَقَدْ أَنْفَدْتُ نَفْقَتِي وَاتَّعَبْتُ بَدَنِي وَقَطَعْتُ الْمَفَازَاتِ وَخَلَفْتُ الْاَهْلَ وَالْمَالَ وَمَا حَوَّلْتَنِي وَآثَرْتُ مَا عِنْدَكَ عَلَى نَفْسِي ، وَلَذْتُ بِقَبْرِ عَمِّ نَبِيِّكَ وَتَقَرَّبْتُ بِهِ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِكَ ، فَعُدِّ بِحِلْمِكَ عَلَيَّ جَهْلِي وَبِرَأْفَتِكَ عَلَيَّ ذَنْبِي ، فَقَدْ عَظُمَ جُرْمِي بِرَحْمَتِكَ يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ »

ثم توجه الى قبور الشهداء رحمهم الله في أحد ، فقم على قبورهم فقل:

« السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الشُّهَدَاءُ الْمُؤْمِنُونَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ بَيْتِ الْاِيْمَانِ وَالتَّوْحِيدِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ دِينِ اللَّهِ وَأَنْصَارَ رَسُولِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ أَخْتَارَكُمْ لِدِينِهِ وَأَصْطَفَاكُمْ لِرَسُولِهِ وَأَشْهَدُ أَنَّكُمْ قَدْ جَاهَدْتُمْ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَذَبَبْتُمْ عَنْ دِينِ اللَّهِ وَعَنْ نَبِيِّهِ وَجِدْتُمْ بِأَنْفُسِكُمْ دُونَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّكُمْ قَتَلْتُمْ عَلَى مِنْهَاجِ رَسُولِ اللَّهِ فَجَزَاكُمْ اللَّهُ عَنْ نَبِيِّهِ وَعَنْ الْاِسْلَامِ وَأَهْلِهِ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ وَعَرَفْنَا وَجُوهَكُمْ فِي مَحَلِّ رِضْوَانِهِ وَمَوْضِعِ اِكْرَامِهِ مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسَنَ اؤْلِيكَ رَفِيقًا أَشْهَدُ أَنَّكُمْ حِزْبُ اللَّهِ وَأَنَّ مَنْ حَارَبَكُمْ فَقَدْ حَارَبَ اللَّهَ وَأَنَّكُمْ لِمَنْ الْمُقَرَّبِينَ الْفَائِزِينَ الَّذِينَ هُمْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ فَعَلَى مَنْ قَتَلَكُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالمَلَائِكَةُ وَالنَّاسُ أَجْمَعِينَ أَتَيْتُكُمْ يَا أَهْلَ التَّوْحِيدِ زَائِرًا وَبِحَقِّكُمْ عَارِفًا وَبِزِيَارَتِكُمْ إِلَى اللَّهِ مُتَقَرِّبًا وَبِمَا سَبَقَ مِنْ شَرِيفِ الْأَعْمَالِ وَمَرْضِيَّةِ الْأَفْعَالِ عَالِمًا فَعَلَيْكُمْ سَلَامُ اللَّهِ وَرَحْمَتُهُ وَبَرَكَاتُهُ وَعَلَى مَنْ قَتَلَكُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَغَضَبُهُ وَسَخَطُهُ ، اللَّهُمَّ اِنْفَعْنِي بِزِيَارَتِهِمْ وَتَبَّنِي عَلَى قَصْدِهِمْ وَتَوَفَّنِي عَلَى مَا تَوَفَّيْتَهُمْ عَلَيْهِ وَاجْمَعْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فِي مُسْتَقَرِّ دَارِ رَحْمَتِكَ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ لَنَا فَرْطٌ وَنَحْنُ بِكُمْ لِاحِقُونَ .

مسجد الاحزاب

ثم توجه الى مسجد الاحزاب ، فصل وادع الله سبحانه وتعالى ، فإن رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) دعا فيه يوم الاحزاب وقال : « ياصريخ المكاروبين ويا مجيب دعوة المضطرين ويا مغيث الملهوفين اكشف همي وكربي وعمي فقد ترى حالي وحال اصحابي » .

أتمتكم الاربعة عليهم السلام وزرهم بما تقدم في باب زيارتهم ، ثم ودعهم قائلاً :
 « السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيْمَةَ الْهُدَى وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، اسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهُ وَأَقْرَأُ عَلَيْكُمْ السَّلَامَ ، آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَبِمَا جِئْتُمْ بِهِ وَدَلَلْتُمْ عَلَيْهِ ،
 اللَّهُمَّ فَاصْبِرْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ » .
 ثم تقول : « وَلَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِهِمْ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ » .

أعمال المدينة المنورة

ارسال به دوستان

بسم الله الرحمن الرحيم

أعمال المدينة المنورة

۱۸۹۰_۰۶ kb.۰۲۲ - ۷۵۰x۷۳۷ - jpg

انَّ الله وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ، يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا .
 في ثبوت أذن الله أن تُرْفَعَ ويُذَكَرَ فيها اسمُهُ يُسَبَّحُ لَهُ فيها بِالْعُدْوِ وَالْأَصَالِ رِجَالٌ لِأَتْلَهِهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ .
 (إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا) (صدق الله العلي العظيم)

مستحبات المدينة المنورة

ارسال به دوستان

- ۱- يستحب الغسل لدخول المدينة المنورة ، وذلك حين يدخلها أو عندما يريد الدخول .
- ۲- الغسل أيضاً لدخول المسجد الشريف وزيارة قبر الرسول الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) ، ويكفي الغسل الاول .
- ۳- الدعاء عند الغسل بالمأثور عن أهل البيت عليهم السلام ، فتقول « اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي ، وَاشْرَحْ لِي صِدْرِي ، وَأَجْرِ عَلَيَّ لِسَانِي مَدْحَتَكَ وَالنَّيِّءَ عَلَيْكَ . اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِي طَهُورًا وَشِفَاءً وَنُورًا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ » .
- ۴- ويستحب قراءة هذا الدعاء بعد الفراغ من الغسل : « اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي ، وَزَكِّ عَمَلِي ، وَاجْعَلْ مَا عِنْدَكَ خَيْرًا لِي . اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَابِينَ ، وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ » .
- ۵- الدخول الى المسجد الشريف من باب جبرئيل ، وهو الذي يكون من جهة البقيع .
- ۶- الاستئذان وكيفيته : أن يقف الحاج على باب الحرم النبوي بخضوع وخشوع ، قائلاً : « اللَّهُمَّ إِنِّي وَقَفْتُ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ بَيْتِ نَبِيِّكَ صَلِّوا عَلَيْكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَقَدْ مَنَعَتِ النَّاسَ أَنْ يَدْخُلُوا إِلَّا بِإِذْنِهِ وَقُلْتَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بَيْتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ . اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَقِدُ حُرْمَةَ صَاحِبِ هَذَا الْمَشْهَدِ الشَّرِيفِ فِي عَيْتِهِ ، كَمَا أَعْتَقِدُهَا فِي حَضْرَتِهِ ، وَأَعْلَمُ أَنَّ رَسُولَكَ وَخُلَفَاءَكَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَحْيَاءٌ عِنْدَكَ يُرْزَقُونَ ، يَرُونَ مَقَامِي ، وَيَسْمَعُونَ كَلَامِي ، وَيَرُدُّونَ سِلَامِي ، وَأَنْتَ حَاجِبْتَنِي عَنْ سَمْعِي كَلَامَهُمْ ، وَفَتَحْتَ بَابَ فَهْمِي بِلَيْدِ مُنَاجَاتِهِمْ ، وَإِنِّي أَسْتَأْذِنُكَ يَا رَبِّ أَوْلًا ، وَأَسْتَأْذِنُ رَسُولَكَ ثَانِيًا ، وَأَسْتَأْذِنُ خَلِيفَتِكَ الْإِمَامَ الْمَفْتَرَضَ عَلَيَّ طَاعَتُهُ وَالْمَلَائِكَةَ الْمُؤَكَّلِينَ بِهَذِهِ الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ ثَالِثًا ، أَدْخُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَدْخُلُ يَا حُجَّةَ اللَّهِ ، أَدْخُلُ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ الْمُقَرَّبِينَ الْمُقِيمِينَ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ ، فَأَذِّنْ لِي يَا مَوْلَايَ فِي الدُّخُولِ أَفْضَلَ مَا أَدْنَتْ لِأَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ ، فَإِنْ لَمْ أَكُنْ أَهْلًا لِذَلِكَ فَانْتَ أَهْلٌ لِذَلِكَ » .
- ۷- الدخول على سكينه ووقار ، وخشوع وخضوع ، مع تقديم الرجل اليمنى على اليسرى حال الدخول ، قائلاً : « بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ ، وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله وسلم) ، رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ

سُلْطَانًا نَصِيرًا ، اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَتُبْ عَلَيَّ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ .

۸ - التكبیر مائه مرة .

۹ - صلاة ركعتين تحية للمسجد النبوي الشريف .

۱۰ - إتيان قبر الرسول الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) واستلامه وتقبيله ، إن أمكن ، واستقبال الحجرة الشريفة ، مما يلي الرأس الشريف ، والتوجه الى الحجرة لا إلى القبلة .

زيارة النبي

ارسال به دوستان

زيارة النبي

۱۱ - زيارة النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) بهذه الزيارة ، وهى « اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا رَسُوْلَ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللهِ ، اَلسَّلَامُ يَا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ ، اَشْهَدُ اَنَّكَ قَدْ بَلَّغْتَ الرِّسَالَةَ ، وَاَقَمْتَ الصَّلَاةَ ، وَاَتَيْتَ الزَّكَاةَ ، وَاَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ ، وَعَبَدْتَ اللهُ مُخْلِصًا حَتَّى اَتَاكَ الْيَقِيْنَ ، فَصَلِّوْا تُ اللهُ عَلَيكَ وَرَحْمَتُهُ وَعَلَى اَهْلِ بَيْتِكَ الطَّاهِرِيْنَ » .

ثم تقول : « اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا رَسُوْلَ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا خَلِيْلَ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا نَبِيَّ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا صَفِيَّ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا رَحْمَةَ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا خَيْرَةَ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا حَبِيْبَ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا نَجِيْبَ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا سَيِّدَ الْمُرْسَلِيْنَ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا قَائِمًا بِالْقِسْطِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا فَاتِحَ الْخَيْرِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا مَعْدِنَ الْوَحْيِ وَالْتَنْزِيْلِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا مُبَلِّغًا عَنِ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ أَيُّهَا السَّرَاجُ الْمُنِيْرُ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا مُبَشِّرُ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا نَذِيْرُ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا مُنْذِرُ اَلسَّلَامُ عَلَيكَ يَا نُورَ اللهِ الَّذِي يُسْتَضَاءُ بِهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ وَعَلَى اَهْلِ بَيْتِكَ الطَّاهِرِيْنَ الْهَادِيْنَ الْمَهْدِيْنَ ، اَلسَّلَامُ عَلَيكَ وَعَلَى جَدِّكَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَعَلَى أَبِيكَ عَبْدِ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيَّ عَلَى أُمَّكَ آمَنَةَ بِنْتِ وَهَبٍ ، اَلسَّلَامُ عَلَيَّ عَلَى عَمِّكَ حَمْرَةَ سَيِّدِ الشُّهَدَاءِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيَّ عَلَى عَمِّكَ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيَّ عَلَى عَمِّكَ وَكَفِيْلِكَ أَبِي طَالِبٍ ، اَلسَّلَامُ عَلَيَّ ابْنِ عَمِّكَ جَعْفَرَ الطَّيَّارِ فِي جَنَانِ الْخُلْدِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيَّ يَا مُحَمَّدُ ، اَلسَّلَامُ عَلَيَّ يَا أَحْمَدُ ، اَلسَّلَامُ عَلَيَّ يَا حُجَّةَ اللهِ عَلَى الْاَوَّلِيْنَ وَالْاٰخِرِيْنَ وَالسَّابِقِ اِلَى طَاعِيَةِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ ، وَالْمُهَيْمِنِ عَلَى رُسُلِهِ وَالْخَاتَمِ لَانْبِيَائِهِ ، وَالشَّاهِدِ عَلَى خَلْقِهِ وَالشَّفِيْعِ اِلَيْهِ وَالْمَكِيْنَ لَمَدِيهِ وَالْمُطَاعِ فِي مَلَكُوْتِهِ ، الْاَحْمَدِ مِنَ الْاَوْصَافِ ، الْمُحَمَّدِ لِسَائِرِ الْاَشْرَافِ ، الْكَرِيْمِ عِنْدَ الرَّبِّ ، وَالْمُكَلَّمِ مِنْ وَّرَاءِ الْحُجُبِ ، الْفَائِزِ بِالسَّبَاقِ ، وَالْفَائِزِ عَنِ اللَّحَاقِ ، تَسْلِيْمَ عَارِفٍ بِحَقِّكَ مُعْتَرِفٍ بِالْتَقْصِيْرِ فِي قِيَامِهِ بِوَاجِبِكَ ، غَيْرِ مُنْكَرٍ مَا اَنْتَهَى اِلَيْهِ مِنْ فَضْلِكَ ، مُوقِنٍ بِالْمَزِيْدَاتِ مِنْ رَبِّكَ ، مُؤْمِنٍ بِالْكِتَابِ الْمُنَزَّلِ عَلَيَّكَ مُحَلَّلٍ حَلَالِكَ ، مُحْرَمِ حَرَامِكَ ، اَشْهَدُ يَا رَسُوْلَ اللهِ مَعَ كُلِّ شَهِيدٍ وَاتَّحَمَلُهَا عَنْ كُلِّ جَاوِدٍ اَنَّكَ قَدْ بَلَّغْتَ رِسَالَاتِ رَبِّكَ وَنَصِيْحَتِ لَامْتِيكَ وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيْلِ رَبِّكَ وَصَدَعْتَ بِاَمْرِهِ ، وَاحْتَمَلْتَ الْاِذَى فِي جَنْبِهِ ، وَدَعَوْتَ اِلَى سَبِيْلِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ الْجَمِيْلَةِ ، وَادَّيْتَ الْحَقَّ الَّذِي كَانَ عَلَيَّكَ ، وَانْتَكَيْتَ قَدْ رُوْفَتَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ ، وَغَلَطْتَ عَلَى الْكَافِرِيْنَ ، وَعَبَدْتَ اللهُ مُخْلِصًا حَتَّى اَتَاكَ الْيَقِيْنَ ، فَبَلَّغَ اللهُ بِكَ اَشْرَفَ مَحَلِّ الْمُكْرَمِيْنَ وَاعْلَى مَنَازِلِ الْمُقْرَبِيْنَ وَارْفَعَ دَرَجَاتِ الْمُرْسَلِيْنَ ، حَيْثُ لَا يَلْحَقُكَ لَاحِقٌ وَلَا يَفُوقُكَ فَائِقٌ وَلَا يَسْبِقُكَ سَابِقٌ وَلَا يَطْمَعُ فِي اِدْرَاكِكَ طَامِعٌ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَنْقَذَنَا بِكَ مِنَ الْهَلَاكَةِ وَهَدَانَا بِكَ مِنَ الضَّلَالَةِ وَنَوَّرَنَا بِكَ مِنَ الظُّلْمَةِ ، فَجَزَاكَ اللهُ يَا رَسُوْلَ اللهِ مِنْ مَبْعُوْثِ اَفْضَلِ مَا جَازَى نَبِيًّا عَنْ اُمَّتِهِ وَرَسُوْلًا عَمَّنْ اُرْسِلَ اِلَيْهِ ، بِأَبِي اَنْتَ وَاُمِّي يَا رَسُوْلَ اللهِ زُرْتُكَ عَارِفًا بِحَقِّكَ مُقْرَأً بِفَضْلِكَ مُسْتَبْصِرًا بِضَلَالَةِ مَنْ خَالَفَكَ وَخَالَفَ اَهْلَ بَيْتِكَ عَارِفًا بِالْهُدَى الَّذِي اَنْتَ عَلَيْهِ . بِأَبِي اَنْتَ وَنَفْسِي وَاهْلِي وَمَالِي وَوَلَدِي وَمَالِي ، اَنَا اُصِيْلِيْ عَلَيَّكَ كَمَا صِيْلِيْ اللهُ عَلَيَّكَ وَصِيْلِيْ عَلَيَّكَ مَلَائِكَتُهُ وَانْبِيَآؤُهُ وَرُسُلُهُ صَلَاةً مُتَّابِعَةً وَافِرَةً مُتَّابِعَةً ، لِانْقِطَاعِ لَهَا وَلَا اَمَدَ وَلَا اَجَلَ ، صَلَّى اللهُ عَلَيَّكَ وَعَلَى اَهْلِ بَيْتِكَ الطَّاهِرِيْنَ ، كَمَا اَنْتُمْ اَهْلُهُ » .

ثم ابسط كفيك وقل : « اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ جَوَامِعَ صَلَوَاتِكَ وَنَوَامِيْ بَرَكَاتِكَ ، وَفَوَاضِلَ خَيْرَاتِكَ ، وَشَرَائِفَ تَحِيَّاتِكَ وَتَسْلِيْمَاتِكَ ،

وَكِرَامَاتِكَ وَرَحْمَاتِكَ وَصَلَوَاتِكَ وَصَلَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَأَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ وَأَيْمَتِكَ الْمُتَجَبِّينَ وَعِبَادِكَ الصَّالِحِينَ وَأَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ وَمَنْ سَبَّحَ لَكَ يَارَبَّ الْعَالَمِينَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ، عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَشَاهِدِكَ وَنَبِيِّكَ وَنَذِيرِكَ وَأَمِيَّتِكَ وَمَكِّيَّتِكَ وَنَجِيَّتِكَ وَحَبِيبِكَ وَخَلِيلِكَ وَصِيْفِيَّتِكَ وَصِيْفَوْتِكَ وَخَاصَّتِكَ وَخَالِصِيَّتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَخَيْرِ خَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ ، نَبِيَّ الرَّحْمَةِ ، وَخَازِنِ الْمَغْفِرَةِ ، وَقَاتِدِ الْخَيْرِ وَالْبَرَكَهَةِ ، وَمُنْقِذِ الْعِبَادِ مِنَ الْهَلَكَةِ بِإِذْنِكَ ، وَدَاعِيهِمْ إِلَى دِينِكَ ، الْقِيَمِ بِأَمْرِكَ ، أَوَّلِ النَّبِيِّينَ مِيثَاقاً وَآخِرِهِمْ مَبْعَثاً ، الَّذِي غَمَسْتَهُ فِي بَحْرِ الْفَضِيلَةِ ، وَالْمَنْزَلَهُ الْجَلِيلَةَ ، وَالْدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ ، وَالْمَرْتَبَةَ الْخَطِيرَةَ ، وَأَوْدَعْتَهُ الْأَصْلَابَ الطَّاهِرَةَ ، وَنَقَلْتَهُ مِنْهَا إِلَى الْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَةِ ، لُطْفاً مِنْكَ لَهُ وَتَحَنُّناً مِنْكَ عَلَيْهِ ، إِذْ وَكَلْتَ لِصَوْنِهِ وَحِرَاسَتِهِ وَحِفْظِهِ وَحِيَاطَتِهِ مِنْ قُدْرَتِكَ عَيْناً ، عَاصِمَةً حَاجِبَتَ بِهَا عَنْهُ مَدَانِسَ الْعَهْرِ وَمَعَائِبَ السَّفَاحِ ، حَتَّى رَفَعْتَ بِهِ نَوَاطِرَ الْعِبَادِ ، وَأَحْيَيْتَ بِهِ مَيِّتَ الْبِلَادِ ، بِأَنْ كَشَفْتَ عَنْ نُورِ وِلَادَتِهِ ظُلْمَ الْإِسْتَارِ ، وَأَلْبَسْتَ حَرَمَكَ بِهٖ حُلَّ الْأَنْوَارِ . اللَّهُمَّ فَكَمَا خَصَّصْتَهُ بِشَرَفِ هَذِهِ الْمَرْتَبَةِ الْكَرِيمَةِ ، وَذُخْرِ هَذِهِ الْمَنْقَبَةِ الْعَظِيمَةِ ، صَيَّلْ عَلَيْهِ كَمَا وَفَى بِعَهْدِكَ ، وَبَلِّغْ رِسَالَتِكَ ، وَقَاتِلْ أَهْلَ الْجُحُودِ عَلَى تَوْحِيدِكَ ، وَقَطِّعْ رَحِمَ الْكُفْرِ فِي إِعْزَازِ دِينِكَ ، وَلَبَسْ ثَوْبَ الْبَلْوَى فِي مُجَاهَدَةِ أَعْدَائِكَ ، وَأَوْجِبْ لَهُ بِكُلِّ أَدَى مَسَّهُ أَوْ كِيدَ أَحْسَسَ بِهِ مِنَ الْفِتْنَةِ الَّتِي حَاوَلْتَ قَتْلَهُ ، فَضِيلَةً تَفُوقُ الْفَضَائِلَ وَيَمْلِكُ بِهَا الْجَزِيلَ مِنَ نَوَالِكَ ، فَلَقَدْ أَسْرَ الْحَسْرَةَ وَأَخْفَى الرَّفْرَفَةَ وَتَجَرَّعَ الْغُصَّةَ وَلَمْ يَنْخَطْ مِثْلُكَ مِنْ وَحْيِكَ . اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ صِلَاةً تَرْضَى لَهُمْ ، وَبَلِّغُهُمْ مَنَا تَحِيَّةً كَثِيرَةً وَسِيْلَاماً ، وَآتِنَا مِنْ لَدُنْكَ فِي مُوَالَاتِهِمْ فَضْلاً وَإِحْسَاناً ، وَرَحْمَةً وَعُفْرَاناً ، إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ .

۱۲ - ويستحب أيضاً أن تتوجه الى القبلة الشريفه وأنت واقف فوق الرأس ، وتقول : « السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا زَيْنَ الْقِيَامَةِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَفِيعَ الْقِيَامَةِ ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، بَلَّغْتَ الرِّسَالَةَ ، وَأَدَيْتَ الْأَمَانَةَ ، وَنَصَّيْحَتَ أُمَّتِكَ ، وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ رَبِّكَ حَتَّى آتَاكَ الْيَقِينَ ، صَيَّلَى اللَّهُ عَلَيْكَ ، وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ ، طَبَّتْ حَيًّا وَطَبَّتْ مَيِّتًا ، صَيَّلَى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى أَحْبَابِكَ وَوَصِيَّتِكَ وَابْنِ عَمِّكَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ، وَعَلَى ابْنَتِكَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ، وَعَلَى وَلَدَيْكَ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ ، أَفْضَلَ السَّلَامِ وَأَطْيَبَ التَّحِيَّةِ وَأَطْهَرَ الصَّلَاةِ ، وَعَلَيْنَا مِنْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ » .

وتدعو لنفسك واجتهد في الدعاء للمؤمنين ولوالديك .

۱۳ - الوقوف عند الاسطوانة الامامية من جهة القبر الشريف من الجانب الايمن ، مستقبلاً بوجهك القبلة ، جاعلاً القبر الشريف عن يسارك ، ومنكبك الايمن مقابلاً للمنبر الشريف ، فإن ذلك الموقع هو موضع رأس الرسول الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) فتقول : « أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ وَأَنَّكَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ بَلَّغْتَ رِسَالَتِ رَبِّكَ ، وَنَصَّيْحَتَ لَأُمَّتِكَ وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، وَعَبَدْتَ اللَّهَ حَتَّى آتَاكَ الْيَقِينَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةَ الْحَسَنَةَ ، وَأَدَيْتَ الَّذِي عَلَيْكَ مِنَ الْحَقِّ ، وَأَنَّكَ قَدْ رُوِّفَ بِالْمُؤْمِنِينَ ، وَعَلَّظْتَ عَلَى الْكَافِرِينَ ، فَبَلَّغَ اللَّهُ بِكَ أَفْضَلَ شَرَفٍ مَحَلِّ الْمُكْرَمِينَ ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اسْتَنْقَذَنَا بِكَ مِنَ الشُّرْكِ وَالضَّلَالَةِ . اللَّهُمَّ فَاجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَصَلَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَأَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ وَعِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ، وَأَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ ، وَمَنْ سَبَّحَ لَكَ يَارَبَّ الْعَالَمِينَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ، عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَنَبِيِّكَ وَأَمِيَّتِكَ وَنَجِيَّتِكَ وَحَبِيبِكَ وَصِيْفِيَّتِكَ وَخَاصَّتِكَ وَصِيْفَوْتِكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ . اللَّهُمَّ اعْطِهِ الدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ ، وَآتِهِ الْوَسِيلَةَ مِنَ الْجَنَّةِ ، وَابْعَثْهُ مَقَاماً مُحَمَّوداً ، يَغِيْظُهُ بِهِ الْأَوَّلُونَ وَالْآخِرُونَ . اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاؤُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّاباً رَحِيماً . وَإِنِّي أَتَيْتُ نَبِيَّكَ مُسْتَغْفِراً تَائِباً مِنْ ذُنُوبِي ، يَا مُحَمَّدُ إِنِّي أَتُوجَّهُ بِكَ إِلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكَ لِيَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي » .

۱۴ - ويستحب أيضاً الالتفات بعد ذلك الى القبر الشريف ، وأن تضع يديك عليه - إن أمكن - وتقول : « أَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي اجْتَبَاكَ وَأَخْتَارَكَ وَهَدَاكَ وَهَدَى بِكَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْكَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ الطَّاهِرِينَ » .

ثم تقول وأنت ملصق كفك بحائط الحجر إن أمكن :

« أَتَيْتَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مُهَاجِرًا إِلَيْكَ ، قَاضِيًا لِمَا أَوْجَبَهُ اللَّهُ عَلَيَّ مِنْ قَصِيدِكَ ، وَإِذْ لَمْ أُلْحِقْكَ حَيًّا ، فَقَدِمْتُكَ بَعْدَ مَوْتِكَ عَالِمًا أَنَّ حُرْمَتَكَ مَيْتًا كَحُرْمَتِكَ حَيًّا ، فَكُنْ لِي بِذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ شَاهِدًا » .

۱۵ - ويستحب أيضاً أن تمسح كفك على وجهك وتقول :

« اللَّهُمَّ اجْعَلْ ذَلِكْ بِيَعَةً مَرْضِيَةً لَدَيْكَ ، وَعَهْدًا مُؤَكَّدًا عِنْدَكَ ، تُحْيِيَنِي مَا أَحْيَيْتَنِي عَلَيْهِ ، وَعَلَى الْوَفَاءِ بِشَرَائِطِهِ وَحُدُودِهِ وَحُقُوقِهِ وَأَحْكَامِهِ ، وَتُمِيتَنِي إِذَا أَمَتَّنِي عَلَيْهِ ، وَتَبْعَتْنِي إِذَا بَعَثْتَنِي عَلَيْهِ » .

ويستحب أن تبلغ النبي السلام والتحية عن أبويك وعمن تحبه من أهلِكَ وأصدقائك ، فتقول وأنت واقف عند الرأس الشريف : « السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ ، مِنْ أَبِي وَأُمِّي وَوُلْدِي وَخَاصَّتِي وَجَمِيعِ أَهْلِ بَلَدِي ، حُرِّهِمْ وَعَبْدِهِمْ وَأَبْنِيهِمْ وَأَسْوَدِهِمْ وَمِنْ (فلان وفلان) » وتسمى من تريد .

فضل زيارة الرسول (صلى الله عليه وآله)

ارسال به دوستان

أيها الحاج الكريم ، لاشك أنك على علم بأن من تمام الحج ، زيارة قبر الرسول الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) في المدينة المنورة ، والتبرك بلثم تلك الاعتاب الطاهرة ، والحضور في تلك المشاهد الشريفه ، فإن زيارة النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) مستحبه عيناً ، وعلى الخصوص على الحاج ، وتركها جفاء لرسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) .

ولقد ورد في الحديث الشريف عنه صلى الله عليه وآله أنه قال : من أتى مكة حاجاً ولم يزرني الى المدينة جفوته يوم القيامة ، ومن أتاني زائراً وجبت له شفاعتي ، ومن وجبت له شفاعتي وجبت له الجنة .

وقال أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليه السلام : أتوموا برسول الله حجكم إذا خرجتم من بيت الله ، فإن تركه جفاء ، وبذلك أمرتم ، وأتموا بالقبور التي ألزمكم الله حقها وزيارتها ، واطلبوا الرزق عندها .

وقال الامام أبو عبد الله الصادق عليه السلام : زيارة رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) تعدل حجة مع رسول الله .

وقال (عليه السلام) أيضاً : إذا حج أحدكم فليختم بزيارتنا ، لان ذلك من تمام الحج .

أيها الحاج الكريم ، أعتقد أنك قد سررت بهذه الاحاديث الشريفه التي ذكرتها لك عن النبي وعترته الطاهرين عليهم السلام في فضل زيارتهم ، وأعتقد أنك قد اكتفيت بها ، ولا يسمح المجال لي أن أذكر لك الشيء الكثير من هذه الاحاديث الشريفه ، ففي ذلك كفاية لك وللمؤمنين كافة ، جعلنا الله وإياك ممن يوفق للزيارة وتناله الشفاعة .

وللمدينة المنورة حرم معين ، كما لمكة المكرمة حرم معين عرفته فيما سبق .

أما حد حرم المدينة فهو من «عائر» الى «وعير» ، وكل منهما جبل يكتنف المدينة المنورة ، أحدهما من المشرق والآخر من المغرب .

ذلك هو حد الحرم المدني ، وهو - وإن لم يجب الاحرام فيه كما يجب في مكة المكرمة ولكنه لايقطع شجره ، وعلى الاخص إذا كان الشجر رطباً ، إلا مااستثنى مما مرّ عليك في حدود الحرم المكي ، بل الاحوط إن لم يكن أقوى اجتناب صيد ما بين الحرمين ، بل الاولى اجتناب مطلق الصيد .

زيارة أخرى للنبي (صلى الله عليه وآله)

ارسال به دوستان

زيارة أخرى للنبي (صلى الله عليه وآله)

۱۷ - ويستحب التوجه الى جهة القبلة ، واستقبال القبر الشريف جاعلاً القبلة بين كتفيك ، وزر النبي بهذه الزيارة :

« السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَرَسُولَهُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صِفْوَةَ اللَّهِ وَخَيْرَتَهُ مِنْ خَلْقِهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ وَحُجَّتِهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَسَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْبَشِيرُ النَّذِيرُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الدَّاعِي إِلَى اللَّهِ وَالسَّرَاحِ الْمُنِيرِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ الَّذِينَ أَذْهَبَ اللَّهُ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَطَهَّرَهُمْ تَطْهِيراً ، أَشْهَدُ أَنَّكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ آتَيْتَ بِالْحَقِّ وَقُلْتَ بِالصِّدْقِ ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَفَّقَنِي لِلْإِيمَانِ وَالصِّدْقِ ، وَمَنَّ عَلَيَّ بِطَاعَتِكَ وَاتِّبَاعِ سَبِيلِكَ ، وَجَعَلَنِي مِنْ أُمَّتِكَ وَالْمُجِيبِينَ لِدَعْوَتِكَ ، وَهَدَانِي إِلَى مَعْرِفَتِكَ وَمَعْرِفَةِ الْإِيمَةِ مِنْ ذُرِّيَّتِكَ ، أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ بِمَا يُرِضُكَ ، وَأَبْرَأُ إِلَى اللَّهِ مِمَّا يُسْخِطُكَ ، مُوَالِياً لِأَوْلِيَائِكَ ، مُعَادِياً لِأَعْدَائِكَ ، جِئْتُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ زَائِراً ، وَقَصَّيْتُكَ رَاغِباً مُتَوَسِّلاً إِلَى اللَّهِ سُبْحَانَهُ ، وَأَنْتَ صَاحِبُ الْوَسِيلَةِ وَالْمَنْزِلَةِ الْجَلِيلَةِ وَالشَّفَاعَةِ الْمَقْبُولَةِ ، وَالِدَعْوَةِ الْمَسْمُوعَةِ ، فَاشْفَعْ لِي إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِالْغُفْرَانِ وَالرَّحْمَةِ وَالتَّوْفِيقِ وَالْعِصْمَةِ ، فَقَدْ غَمَرَتِ الدُّنُوبُ وَشَمَلَتِ الْعُيُوبُ وَأَنْقَلَتِ الظُّهُرُ وَتَضَاعَفَ الْوِزْرُ ، وَقَدْ أَخْبَرْتَنَا وَخَبَّرَكَ الصِّدْقُ أَنَّهُ تَعَالَى قَالَ وَقَوْلُهُ الْحَقُّ : وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاوَوْكَ فَاسْتَعَفَرُوا اللَّهَ وَأَسْتَعْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولَ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّاباً رَحِيماً . وَقَدْ جِئْتُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مُسْتَعْفِراً مِنْ ذُنُوبِي ، تَائِباً مِنْ مَعَاصِي وَسَيِّئَاتِي ، وَإِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكَ لِيَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي ، فَاشْفَعْ لِي يَا شَفِيعَ الْأُمَّةِ ، وَأَجْرِنِي يَا نَبِيَّ الرَّحْمَةِ ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِكَ الطَّاهِرِينَ » .

زيارة أخرى للنبي (صلى الله عليه وآله)

۱۸ - زيارة أخرى للرسول الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) مروية عن الامام أبي الحسن الرضا عليه السلام بسند صحيح ، وهي :

« السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صِفْوَةَ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حُجَّةَ اللَّهِ ، أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ نَصَيْتَ لِمَتِّكَ وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِ رَبِّكَ وَعَبَدْتَهُ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ ، فَجَزَاكَ اللَّهُ أَفْضَلَ مَا جَزَى نَبِيًّا عَنْ أُمَّتِهِ . اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، أَفْضَلَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ » .

۱۹ - توجه بعد ذلك إليها الحاج الكريم الى القبلة ، وأسند ظهرك الى شباك القبر إن أمكن ، وإلا- فاجعل القبلة خلفك ، وقل ما كان يقوله الامام على بن الحسين زين العابدين عليهما السلام ، بعد زيارة النبي (صلى الله عليه وآله) :

« اللَّهُمَّ إِلَيْكَ الْجَأْتُ أَمْرِي ، وَإِلَى قَبْرِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ أَسْنَدْتُ ظَهْرِي ، وَالْقِبْلَةَ الَّتِي رَضِيتَ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اسْتَقْبَلْتُ . اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي خَيْرَ مَا أَرْجُو لَهَا ، وَلَا أَدْفَعُ عَنْهَا شَرَّ مَا أَحْذَرُ عَلَيْهَا ، وَأَصْبَحْتُ الْأُمُورَ كُلَّهَا بِيَدِكَ ، وَلَا فَتِيرَ أَفْقَرُ مِنِّي ، إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ . اللَّهُمَّ أَرِدُنِي مِنْكَ بِخَيْرٍ وَلَا رَادَ لِفَضْلِكَ ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ تُبَدِّلَ اسْمِي أَوْ تُغَيِّرَ جِسْمِي أَوْ تُزِيلَ نِعْمَتَكَ عَنِّي ، اللَّهُمَّ زَيِّنِي بِالتَّقْوَى وَجَمِّلْنِي بِالنَّعْمِ وَاعْمُرْنِي بِالْعَافِيَةِ وَارزُقْنِي شُكْرَ الْعَافِيَةِ » .

۲۰ - ويستحب قراءة سورة القدر أحد عشر مرة ، وأسأل الله تعالى حاجتك فإنها تفضي إن شاء الله تعالى .

۲۱ - صلاة ركعتي الزيارة واهداء ثوابها الى النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) .

۲۲ - أن تقول بعد الصلاة : « اللَّهُمَّ إِنِّي صَبَّيْتُ وَرَكَعْتُ وَسَجَدْتُ لَكَ وَحَدَاكَ لِشَرِيكَ لَكَ ، لِأَنَّ الصَّلَاةَ وَالرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ لَا تَكُونُ إِلَّا لَكَ ، لِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ وَهَاتَانِ الرَّكَعَتَانِ هِدْيَةٌ مِنِّي إِلَى سَيِّدِي وَمَوْلَايَ رَسُولِ اللَّهِ ، فَتَقَبَّلْهُمَا مِنِّي بِأَحْسَنِ قَبُولِكَ ، وَأَجْرِنِي عَلَى ذَلِكَ بِأَفْضَلِ أَمَلِي وَرَجَائِي فِيكَ وَفِي رَسُولِكَ يَا وَلِيَّ الْمُؤْمِنِينَ » .

الدعاء بعد الزيارة وصلاتها

ارسال به دوستان

الدعاء بعد الزيارة وصلاتها

۲۳ - ويستحب أن تقول بعد ذلك : « اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ لِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وآله وسلم) وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاوَوْكَ

فَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ الرَّسُولَ لَوْ جَدُوا اللَّهَ تَوَابًا رَحِيمًا . وَلَمْ أَحْضُرْ زَمَانَ رَسُولِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ ، اللَّهُمَّ وَقَدْ زُرْتُهُ رَاغِبًا ، تَائِبًا مِنْ سَيِّئِ عَمَلِي ، وَمُسْتَغْفِرًا لَكَ مِنْ ذُنُوبِي ، وَمُقِرًّا لَكَ بِهَا ، وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِهَا مِنِّي ، وَمَتَوَجِّهًا إِلَيْكَ بِنَبِيِّ الرَّحْمَةِ ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ بِمُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عِنْدَكَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ، يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا نَبِيَّ اللَّهِ يَا سَيِّدَ خَلْقِ اللَّهِ ، إِنِّي أَتَوَجَّهُ بِكَ إِلَى اللَّهِ رَبِّكَ وَرَبِّي لِغُفْرَانِي لِي ذُنُوبِي ، وَيَتَقَبَّلَ مِنِّي عَمَلِي ، وَيَقْضِيَ لِي حَوَائِجِي ، فَكُنْ لِي شَفِيعًا عِنْدَ رَبِّكَ وَرَبِّي ، فَنِعْمَ الْمَسْئُولُ الْمَوْلَى رَبِّي ، وَنِعْمَ الشَّفِيعُ أَنْتَ ، يَا مُحَمَّدُ عَلَيَّكَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ السَّلَامُ . اللَّهُمَّ أَوْجِبْ لِي مِنْكَ الْمَغْفِرَةَ وَالرَّحْمَةَ وَالرِّزْقَ الْوَاسِعَ الطَّيِّبَ النَّافِعَ ، كَمَا أَوْجِبْتَ لِمَنْ أَتَى نَبِيَّكَ مُحَمَّدًا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ حَيٌّ ، فَأَقْرَ لَهُ بِذُنُوبِهِ وَأَسْتَغْفِرَ لَهُ رَسُولُكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ فَغَفَرْتَ لَهُ ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ . اللَّهُمَّ وَقَدْ أَمَلْتُكَ وَرَجَوْتُكَ وَقُمْتُ بَيْنَ يَدَيْكَ ، وَرَغِبْتُ إِلَيْكَ عَمَّنْ سِوَاكَ ، وَقَدْ أَمَلْتُ جَزِيلَ ثَوَابِكَ ، وَإِنِّي لَمُقَرَّرٌ غَيْرُ مُنْكَرٍ ، وَتَائِبٌ إِلَيْكَ مِمَّا اقْتَرَفْتُ ، وَعَائِدٌ بِكَ فِي هَذَا الْمَقَامِ مِمَّا قَدَّمْتُ مِنَ الْأَعْمَالِ الَّتِي تَقَدَّمْتُ إِلَيْهَا وَنَهَيْتَنِي عَنْهَا وَأَوْعَدْتَ عَلَيْهَا الْعِقَابَ ، وَأَعُوذُ بِكَرَمِ وَجْهِكَ أَنْ تُقِيمَنِي مَقَامَ الْخِزْيِ وَالذُّلِّ يَوْمَ تُهْتَكُ فِيهِ الْأَسْتَارُ ، وَتَبْدُو فِيهِ الْأَسْرَارُ وَالْفَضَائِحُ ، وَتَرَعِدُ فِيهِ الْفَرَائِصُ ، يَوْمَ الْحَسْرَةِ وَالنَّدَامَةِ ، يَوْمَ الْإِفْكَهِ ، يَوْمَ الْإِزْفَةِ ، يَوْمَ التَّعَابِنِ ، يَوْمَ الْفَصْلِ ، يَوْمَ الْجَزَاءِ ، يَوْمًا كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سِنَةٍ ، يَوْمَ النَّفْخَةِ ، يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ ، يَوْمَ النَّشْرِ ، يَوْمَ الْعَرْضِ ، يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ، يَوْمَ يُفْرُ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ، يَوْمَ تَشَقُّقِ الْأَرْضِ وَأَكْنافِ السَّمَاءِ ، يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا ، يَوْمَ يُرَدُّونَ إِلَى اللَّهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا ، يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصِرُونَ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ، يَوْمَ يُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ، يَوْمَ يُرَدُّونَ إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقُّ ، يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَانَتْهُمْ إِلَى نُصْبِ يُوفُضُونَ ، وَكَانَتْهُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرَةً مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ إِلَى اللَّهِ ، يَوْمَ تُرْجَعُ الْأَرْضُ رَجًا ، يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ وَلَا يُسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ، يَوْمَ الشَّاهِدِ وَالْمَشْهُودِ ، يَوْمَ تَكُونُ الْمَلَائِكَةُ صِفًا صِفًا . اللَّهُمَّ ارحم موقفي في ذلك اليوم بموقفي في هذا اليوم ، ولا تخزني في ذلك الموقف بما جئت على نفسي ، واجعل يارب في ذلك اليوم مع أوليائك منطلقى ، وفي زمرة محمد وأهل بيته عليهم السلام محشرى ، واجعل حوضه موري ، وفي الغر الكرام مصدرى ، وأعطني كتابي يميني حتى أفوز بحسناتي ، وتبييض به وجهي ، وتبييض به حسابي ، وترجح به ميزاني وأمضتي مع الفائزين من عبادك الصالحين إلى رضوانك وجنانك إله العالمين . اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ تَفْضَحَنِي فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ بَيْنَ يَدَيْ خَلْقِي بِجَرِيَّتِي ، أَوْ أَنْ أَلْقَى الْخِزْيَ وَالنَّدَامَةَ بِخَطِيئَتِي ، أَوْ أَنْ تُظْهِرَ فِيهِ سَيِّئَاتِي عَلَى حَسَنَاتِي ، أَوْ أَنْ تُنَوِّهَ بَيْنَ الْخَلَائِقِ بِاسْمِي ، يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ ، الْعَفْوُ الْعَفْوُ ، السِّرُّ السِّرُّ . اللَّهُمَّ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ يَكُونَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ فِي مَوَاقِفِ الْأَشْرَارِ مَوْقِفِي ، أَوْ فِي مَقَامِ الْأَشْقِيَاءِ مَقَامِي ، وَإِذَا مَيَّرْتَ بَيْنَ خَلْقِكَ فَسِقَتْ كَلًّا بِأَعْمَالِهِمْ زُمْرًا إِلَى مَنَازِلِهِمْ ، فَسِقْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ، وَفِي زُمْرَةِ أَوْلِيَائِكَ الْمُتَّقِينَ ، إِلَى جَنَاتِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ .

زيارة الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء (عليها السلام)

ارسال به دوستان

۳۳ - ويستحب بعد الفراغ من زيارة النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) زيارة بضعته الطاهرة فاطمة الزهراء عليها السلام ، فإن زيارتها من المستحبات الاكيدة ، ولها فضل عظيم وثوابها جسيم ، وإنى أذكر لك حديثاً واحداً في فضل زيارتها ، وأعتقد أنك تكتفى بهذا الحديث ، ومنه تعرف فضل زيارة الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء (عليها السلام) .

قال الشيخ الطوسي في التهذيب : وأما ماورد في فضل زيارتها فأكثر من أن يحصى ، وبسند معتبر عن يزيد بن عبد الملك عن أبيه عن جده قال : دخلت على فاطمة الزهراء عليهما السلام فبدأتني بالسلام ثم قالت : ماغدا بك ؟ قلت : طلب البركة . قالت : أخبرني أبي وهو ذا ، أنه من سلم عليه وعلى ثلاثاً أوجب الله له الجنة . قلت له : في حياته وحياتك ؟ قالت : نعم وبعد موتنا .

وقد اختلف العلماء فى تعيين قبرها الشريف ، فبعض يقول إنها دفنت فى الروضة الشريفة بين القبر والمنبر ، وبعض يقول إنها دفنت فى البقيع مع الائمة الاربعة عليهم السلام ، وقيل إنها دفنت فى بيتها (وهو الاصح) على الاكثر ، وبيتها متصل بحجرة الرسول التى دفن فيها ولما زيد فى المسجد وتوسع دخلت الحجرة الشريفة فى المسجد الشريف .

والظاهر أن الشباك الظاهرى الذى يحيط بقبر رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) محيط بالحجرة وبيت فاطمة الزهراء (عليها السلام) ، ويوجد الان ضريح داخل الشباك من جهة الشمال الشرقى ، فينبغى أن تزار فيه للاخبار التى وردت فى تعيين قبرها عن أهل بيت العصمة (عليهم السلام) ، واليك زيارتها

الزيارة الاولى لفاطمة الزهراء (عليها السلام)

ارسال به دوستان

الزيارة الاولى لفاطمة الزهراء (عليها السلام)

« السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ نَبِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ حَبِيبِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ خَلِيلِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ صَفِيٍّ اللَّهُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ آمِينَ اللَّهُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ خَيْرِ خَلْقِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ أَفْضَلِ أَنْبِيَاءِ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَمَلَائِكَتِهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ خَيْرِ الْبَرِيَّةِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا زَوْجَةَ وَلِيِّ اللَّهِ وَخَيْرِ الْخَلْقِ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أُمَّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سَيِّدَى شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الصَّادِقَةُ الشَّهِيدَةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الرِّضَايَةُ الْمَرْضِيَّةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْفَاضِلَةُ الزَّكِيَّةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْحَوْرَاءُ الْإِنْسِيَّةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّقِيَّةُ النَّقِيَّةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَحْدَثَةُ الْعَلِيْمَةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَظْلُومِيَّةُ الْمَغْضُوبِيَّةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمُضْطَهَدَةُ الْمَقْهُورَةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ وَرَحِمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ . صِلَى اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى رُوحِكَ وَيَدَيْكَ ، أَشْهَدُ أَنَّكَ مَضِيَّتْ عَلَى بَيْتِهِ مِنْ رَبِّكَ وَأَنَّ مَنْ سَرَّكَ فَقَدَ سَرَّ رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ جَفَاكَ فَقَدَ جَفَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ آذَاكَ فَقَدَ آذَى رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ وَصَلَكَ فَقَدَ وَصَلَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَنْ قَطَعَكَ فَقَدَ قَطَعَ رَسُولَ اللَّهِ ، لِأَنَّكَ بِضَعَّةٍ مِنْهُ وَرُوحُهُ الَّذِي بَيْنَ جَنبَيْهِ كَمَا قَالَ صِلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ . أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَلَائِكَتَهُ أَنَّى رَاضٍ عَمَّنْ رَضِيَ عَنْهُ سَاخِطٌ عَلَى مَنْ سَخِطَ عَلَيْهِ ، مُتَبَرِّئٌ مِمَّنْ تَبَرَّأَتْ مِنْهُ ، مُوَالٍ لِمَنْ وَآلِيَةٍ ، مُعَادٍ لِمَنْ عَادَيْتَ ، مُبْغِضٌ لِمَنْ أَبْغَضْتَ ، مُحِبٌّ لِمَنْ أَحَبَبْتَ ، وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيداً وَحَسِيباً ، وَجَازِياً وَمُثَبِّباً » ثم تقول : « وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ ، وَعَلَى أَبِيكَ مُحَمَّدَ رَسُولِ اللَّهِ ، وَعَلَى بَعْلِكَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ، وَعَلَى آبَائِكَ الْأَئِمَّةِ الطَّاهِرِينَ وَسَلَّمَ تَسْلِيماً كَثِيراً » .

زيارة أخرى للزهراء (عليها السلام)

ارسال به دوستان

زيارة أخرى للزهراء (عليها السلام)

ثم تقول ماروى عن الامام الباقر (عليه السلام) :

« يَا مُتَحَنِّئَةً اِمْتَحَنَكَ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَكَ ، فَوَجَدَكَ لِمَا اِمْتَحَنَكَ صَابِرَةً ، وَرَعَمْنَا أَنَا لَكَ أَوْلِيَاءُ وَمُصَدِّقُونَ وَصَابِرُونَ لِكُلِّ مَا أَتَانَا بِهِ أَبُوكَ ، وَأَتَانَا بِهِ وَصِيُّهُ ، فَإِنَا نَسْأَلُكَ إِنْ كُنَّا صَدَقْنَاكَ إِلَّا الْحَقِّنَا بِتَصَدِّيقِنَا لِهَمَّا لِنُبَشِّرَ أَنْفُسَنَا بِأَنَّا قَدْ طَهَّرْنَا بِوَالِيَتِكَ » .

ثم تقول : « السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَالِدَةَ الْحُجَّجِ عَلَى النَّاسِ أَجْمَعِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَظْلُومَةُ الْمَمْنُوعَةُ حَقُّهَا » .

ثم قل « اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى أُمَّتِكَ وَابْنَةِ نَبِيِّكَ وَزَوْجَةِ وَصِيِّ نَبِيِّكَ صَلَاةً تُزَلِّفُهَا فَوْقَ زُلْفَى عِبَادِكَ الْمُكْرَمِينَ مِنْ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِينَ » .

لفت نظر :

روی آنه من زارها بهذه الزياره الاخيره واستغفر الله من ذنوبه غفر الله له ذنوبه .

۳۴ - ويستحب بعد ذلك صلاة ركعتين للزيارة تهدي ثوابها الى الصديقه الطاهره فاطمه الزهراء (عليها السلام) .

الدعاء بعد الزيارة

ارسال به دوستان

الدعاء بعد الزيارة

۳۵ - ثم تدعو بعدهما بهذا الدعاء :

« اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّنا مُحَمَّدٍ وَبِأَهْلِ بَيْتِهِ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ ، وَأَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْعَظِيمِ عَلَيْهِمُ الَّذِي لَا يَعْلَمُ كُنْهَهُ سِوَاكَ ، وَأَسْأَلُكَ بِحَقِّ مَنْ حَقَّهُ عِنْدَكَ عَظِيمٍ وَبِاسْمَائِكَ الْحُسْنَى الَّتِي أَمَرْتَنِي أَنْ أَدْعُوكَ بِهَا ، وَأَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الْأَعْظَمِ الَّذِي أَمَرْتَ بِهِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ يَدْعُوَ بِهِ الطَّيْرَ فَأَجَابْتَهُ ، وَبِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي قُلْتَ لِلنَّارِ كُونِي بَرْدًا وَسَيِّلًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ فَكَانَتْ بَرْدًا ، وَبِأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَيْكَ وَأَشْرَفِهَا وَأَعْظَمِهَا لَمَدِيكَ وَأَسْرَعِهَا إِجَابَةً وَأَنْجِحِهَا طَلِبَةً وَبِمَا أَنْتَ أَهْلُهُ وَمُسْتَحَقُّهُ وَمُسْتَوْجِبُهُ ، وَأَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ وَأَرْغَبُ إِلَيْكَ وَأَتَضَرَّعُ وَالِئْحُ عَلَيْكَ ، وَأَسْأَلُكَ بِكِتَابِكَ الَّتِي أَنْزَلْتَهَا عَلَى أَنْبِيَائِكَ وَرُسُلِكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ مِنَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ وَالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ ، فَأَنَّ فِيهَا اسْمُكَ الْأَعْظَمَ وَبِمَا فِيهَا مِنْ أَسْمَائِكَ الْعَظِيمَى ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْ تُفَرِّجَ عَيْنِ آلِ مُحَمَّدٍ وَشِعْبَتِهِمْ وَمُحِبِّيهِمْ وَعَنِي ، وَتُفْتَحَ أَبْوَابَ السَّمَاءِ لِتُدْعَانِي وَتَرْفَعَهُ فِي عِلِّيِّينَ ، وَتَأْذَنَ لِي فِي هَذَا الْيَوْمِ وَفِي هَذِهِ السَّاعَةِ بِفَرَجِي وَإِعْطَاءِ أَمَلِي وَسُؤْلِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، يَا مَنْ لَا يَعْلَمُ أَحَدٌ كَيْفَ هُوَ وَقُدْرَتُهُ إِلَّا هُوَ ، يَا مَنْ سَيِّدَ الْهَوَاءِ بِالسَّمَاءِ ، وَكَبَسَ الْأَرْضَ عَلَى الْمَاءِ ، وَأَخْتَارَ لِنَفْسِهِ أَحْسَنَ الْأَسْمَاءِ ، يَا مَنْ سَمَى نَفْسَهُ بِالْإِسْمِ الَّذِي تُقْضَى بِهِ حَاجَةٌ مِنْ يَدْعُوهُ ، أَسْأَلُكَ بِحَقِّ ذَلِكَ الْإِسْمِ فَلَا شَفِيعَ أَقْوَى لِي مِنْهُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْ تُقْضَى لِي حَوَائِجِي وَتُسْمِعَ بِمُحَمَّدٍ وَعَلَيَّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَعَلَيَّ بِنِ الْحَسَيْنِ وَمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ وَمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلِيٍّ بْنِ مُوسَى وَمُحَمَّدَ بْنِ عَلِيٍّ وَبِنِ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَالْحُجَّجِ الْمُتَنْظَرِ لِذَلِكَ صَلَوَاتِكَ وَسَيِّدَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَبَرَكَاتِكَ عَلَيْهِمْ - صَوْتِي لِيُشْفِعُوا لِي إِلَيْكَ وَتُشَفِّعَهُمْ فِيَّ ، وَلَا تُزِدْنِي خَائِبًا بِحَقِّ لَالِهِ إِلَّا أَنْتَ » .

ثم تسأل حوائجك فإنها تقضى إن شاء الله تعالى .

زيارة أئمة البقيع

ارسال به دوستان

۳۷- يستحب استحباباً مؤكداً زيارة أئمة البقيع (عليهم السلام) ، فإذا فرغت من زيارة نبيك الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) وبضعته الطاهرة فاطمة الزهراء عليها السلام فتوجه الى البقيع لزيارة الائمة الاربعة من أئمة أهل البيت الذين أذهب الله عنهم الرجس وطهرهم تطهيراً ، وهم :

۱ - الامام الحسن بن علي الزكي عليه السلام .

۲ - الامام علي بن الحسين زين العابدين عليه السلام .

۳ - الامام محمد بن علي الباقر عليه السلام .

۴ - الامام جعفر بن محمد الصادق عليه السلام .

ثم تزور معهم فاطمة بنت أسد وفاطمة الزهراء (علي قول) وقد مرت عليك سابقاً زيارتها عليها السلام .

۳۸ - يستحب الغسل لاجل الزيارة والدعاء بهذا الدعاء :

« بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ ، اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِي نُورًا وَطَهْرًا وَحِرْزًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَآفَةٍ وَعَاهِيَةٍ ، اللَّهُمَّ طَهِّرْ بِهِ قَلْبِي وَاشْرَحْ بِهِ صَدْرِي وَيَسِّرْ بِهِ أَمْرِي » .

۳۹ - ويستحب أن يلبس الزائر أنظف الثياب ، ويتطيب بأفضل الطيب ، ويذهب لزيارتهم على سكينه ووقار ، فإذا وصل الى باب القبّة الشريفة يقف ويستأذن بهذا الاستئذان قائلاً :

« يَا مَوَالِيَّ يَا أَبْنَاءَ رَسُولِ اللَّهِ ، عَبِيدُكُمْ وَأَبْنُ أُمَّتِكُمْ ، الدَّلِيلُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ ، وَالْمُضْعِفُ فِي عُلُوِّ قَدْرِكُمْ ، وَالْمُعْتَرِفُ بِحَقِّكُمْ ، جَاءَكُمْ مُسْتَجِيرًا بِكُمْ قَاصِدًا إِلَى حَرَمِكُمْ ، مُتَقَرِّبًا إِلَى مَقَامِكُمْ ، مُتَوَسِّلًا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِكُمْ ، ءَأَدْخُلُ يَا مَوَالِيَّ ، ءَأَدْخُلُ يَا مَلَائِكَةَ اللَّهِ الْمُحَدِّقِينَ بِهَذَا الْحَرَمِ الْمُقِيمِينَ بِهَذَا الْمَشْهَدِ » .

۴۰ - ثم ادخل بخشوع وخشوع ، وقدم رجلك اليمنى وقل وأنت في حال الدخول :

« اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْفَرْدِ الصَّمَدِ ، الْمَاجِدِ الْوَاحِدِ ، الْمَتَّضِلِ الْمَنَّانِ ، الْمُتَطَوِّلِ الْحَنَّانِ ، الَّذِي مَنَّ بِطَوْلِهِ ، وَسَهَّلَ زِيَارَةَ سَادَاتِي بِإِحْسَانِهِ ، وَلَمْ يَجْعَلْنِي عَنْ زِيَارَتِهِمْ مَمْنُوعًا ، بَلْ تَطَوَّلَ وَمَنَحَ » .

وتقول في زيارتهم وأنت مستقبلاً قبورهم ، ومستدبراً القبلة الشريفة :

« السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَنْتُمْ الْهُدَى ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبِرِّ وَالتَّقْوَى ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الْحَرَجُجُّ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الْقَوْمُ فِي السَّبِيَّةِ بِالْقِسْطِ ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الصَّفْوَةِ ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ آلَ رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ النَّجْوَى ، أَشْهَدُ أَنَّكُمْ قَدْ بَلَّغْتُمْ وَنَصَحْتُمْ وَصَبَرْتُمْ فِي ذَاتِ اللَّهِ ، وَكُذِّبْتُمْ وَأَسِيءَ إِلَيْكُمْ فَعَفَوْتُمْ (فَغَفَرْتُمْ خ ل) . وَأَشْهَدُ أَنَّكُمْ الْأَيْمَةُ الرَّاشِدُونَ الْمَهْدِيُّونَ ، وَأَنَّ طَاعَتَكُمْ مَفْرُوضَةٌ ، وَأَنَّ قَوْلَكُمْ الصِّدْقُ ، وَأَنَّكُمْ دَعْوَتُمْ فَلَمْ تُجَابُوا ، وَأَمَرْتُمْ فَلَمْ تُطَاعُوا ، وَأَنَّكُمْ دَعَائِمُ الدِّينِ وَآرَكَانُ الْأَرْضِ ، لَمْ تَرَالُوا بِعَيْنِ اللَّهِ يَنْسِيْخُكُمْ فِي أَصْلَابِ كُلِّ مُطَهَّرٍ وَيَنْقُلُكُمْ مِنْ أَرْحَامِ الْمُطَهَّرَاتِ ، لَمْ تُدَنَّسْكُمْ الْجَاهِلِيَّةُ الْحَهْلَاءُ ، وَلَمْ تَشْرَكَ فِيكُمْ فَتَنُ الْإِهْوَاءِ ، طَبِئْتُمْ وَطَابَ مُتَبِّئُكُمْ ، مَنْ بِكُمْ عَلَيْنَا دِيَانُ الدِّينِ ، فَجَعَلَكُمْ فِي بُيُوتِ أَذْنِ اللَّهِ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ ، وَجَعَلَ صِلْمَاتِنَا عَلَيْكُمْ رَحْمَةً لَنَا وَكَفَّارَةً لِذُنُوبِنَا ، إِذِ اخْتَارَكُمُ اللَّهُ لَنَا وَطَيَّبَ خَلْقَنَا بِمَا مَنَّ بِهِ عَلَيْنَا مِنْ وَلَايَتِكُمْ ، وَكُنَّا عِنْدَهُ مُسَيِّمِينَ بِعِلْمِكُمْ مُعْتَرِفِينَ بِتَصَدِيقِنَا إِيَّاكُمْ ، وَهَذَا مَقَامٌ مَنْ أَسْرَفَ وَآخِطَا ، وَاسْتَيْتَكَانَ وَأَقْرَبَ بِمَا جَنَى وَرَجَا بِمَقَامِهِ الْخِلَاصَ وَأَنْ يَسْتَنْفِذَهُ بِكُمْ مُسْتَنْفِذُ الْهَلَكِي مِنَ الرَّدَى ، فَكُونُوا لِي شُفَعَاءَ ، فَقَدْ وَفَدْتُ إِلَيْكُمْ إِذْ رَغِبَ أَهْلُ الدُّنْيَا وَأَتَّخَذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوعًا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا ، يَا مَنْ هُوَ قَائِمٌ لَا يَسْهُو وَدَائِمٌ لَا يَلْهُو وَمُحِيطٌ بِكُلِّ شَيْءٍ ، لَمْ يَكُ الْمَنْ بِمَا وَفَّقْتَنِي وَعَرَّفْتَنِي بِمَا أَقَمْتَنِي عَلَيْهِ ، إِذْ صَدَّدَ عَنْهُ عِبَادَكَ وَجَهَلُوا مَعْرِفَتَهُ وَاسْتَخَفُّوا بِحَقِّهِ وَمَالُوا إِلَى سِوَاهُ ، فَكَانَتْ الْمِنَّةُ مِنْكَ عَلَيَّ مَعَ أَقْوَامٍ خَصَّصْتَهُمْ بِمَا خَصَّصْتَنِي بِهِ ، فَلَكَ الْحَمْدُ إِذْ كُنْتُ عِنْدَكَ فِي مَقَامِي هَذَا مَيِّدُورًا مَكْتُوبًا ، فَلَا تَحْرِمْنِي مَارَجُوتُ وَلَا تُحَيِّبْنِي فِيمَا دَعَوْتُ بِحُرْمَةِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ » .

زيارة أخرى أيضاً لائمة البقيع (عليهم السلام)

۴۱ - ويستحب أيضاً زيارتهم بزيارة أخرى وردت لائمة البقيع عليهم السلام ، وهي :

« السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا حُزَانَ عِلْمِ اللَّهِ وَحَفْظَةَ سِرِّهِ وَتَرَاجِمَةَ وَحْيِهِ ، أَتَيْتُكُمْ يَا نَبِيَّ رَسُولِ اللَّهِ عَارِفًا بِحَقِّكُمْ مُسْتَبْصِرًا بِشَأْنِكُمْ مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكُمْ مُوَالِيًا لِأَوْلِيَائِكُمْ ، يَا بَنِيَّ أَنْتُمْ وَأُمِّي صَدَّقْتَنِي اللَّهُ عَلَى أَرْوَاحِكُمْ وَأَبْدَانِكُمْ . اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَلَّى آخِرَهُمْ كَمَا تَوَلَّيْتُ أَوْلَهُمْ ، وَأَبْرَأُ مِنْ كُلِّ وَلِيَجْهَ »

دُونَهُمْ ، آمَنْتُ بِاللَّهِ وَكَفَرْتُ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَاللَّاتِ وَالْعُزَّىٰ وَكُلٌّ نِدٌّ يُدْعَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ .

۴۲ - ثم تصلى ثمان ركعات لزيارة الائمة الاربعة (عليهم السلام) ، لكل إمام ركعتين بتشهد واحد وتسليم (مثل صلاة الصبح) ، وكلما تصلى ركعتين تهدي ثوبهما الى الامام الذى نويت الصلاة لزيارته ، تهدي ركعتين لزيارة الامام الحسن بن على عليه السلام ، وركعتين لزيارة الامام زين العابدين عليه السلام ، وركعتين لزيارة الامام محمّد الباقر عليه السلام ، وركعتين لزيارة الامام جعفر الصادق (عليه السلام) ، ثم تقول بعد كل ركعتين ماقلته فى زيارة النبى (صلى الله عليه وآله وسلم) .

زيارة أخرى أيضاً لائمة البقيع (عليهم السلام)

ارسال به دوستان

زيارة أخرى أيضاً لائمة البقيع (عليهم السلام)

۴۱ - ويستحب أيضاً زيارتهم بزيارة أخرى وردت لائمة البقيع عليهم السلام ، وهى :

« السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَاخِرَانَ عِلْمِ اللَّهِ وَحَفَظَةَ سِرِّهِ وَتَرَاجِمَةَ وَحْيِهِ ، أَتَيْتُكُمْ يَا بَنَى رَسُولِ اللَّهِ عَارِفًا بِحَقِّكُمْ مُشْتَبِهَةً رَأً بِشَأْنِكُمْ مُعَادِيًا لِأَعْدَائِكُمْ مُوَالِيًا لِأَوْلِيَائِكُمْ ، يَا بَنَى أَنْتُمْ وَأُمِّي صَدَّقْتُمَا عَلَى اللَّهِ عَلَى أَرْوَاحِكُمْ وَأَبْدَانِكُمْ . اَللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَلَّى آخِرَهُمْ كَمَا تَوَلَّيْتُ أَوْلَهُمْ ، وَأَبْرَأُ مِنْ كُلِّ وَلِيَجْهُ دُونَهُمْ ، آمَنْتُ بِاللَّهِ وَكَفَرْتُ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَاللَّاتِ وَالْعُزَّىٰ وَكُلٌّ نِدٌّ يُدْعَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ . »

۴۲ - ثم تصلى ثمان ركعات لزيارة الائمة الاربعة (عليهم السلام) ، لكل إمام ركعتين بتشهد واحد وتسليم (مثل صلاة الصبح) ، وكلما تصلى ركعتين تهدي ثوبهما الى الامام الذى نويت الصلاة لزيارته ، تهدي ركعتين لزيارة الامام الحسن بن على عليه السلام ، وركعتين لزيارة الامام زين العابدين عليه السلام ، وركعتين لزيارة الامام محمّد الباقر عليه السلام ، وركعتين لزيارة الامام جعفر الصادق (عليه السلام) ، ثم تقول بعد كل ركعتين ماقلته فى زيارة النبى (صلى الله عليه وآله وسلم) .

زيارة فاطمة بنت أسد

ارسال به دوستان

۴۳ - ويستحب زيارة فاطمة بنت أسد والدة الامام أمير المؤمنين على بن أبى طالب عليه السلام ، وهى مع الائمة الاربعة فى البقيع بمكان واحد ، فتقول :

« السَّلَامُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ سَيِّدِ الْأَوْلِيَاءِ ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ سَيِّدِ الْآخِرِينَ ، السَّلَامُ عَلَى مَنْ بَعَثَهُ اللَّهُ رَحِمَةً لِلْعَالَمِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحِمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، السَّلَامُ عَلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ أَسَدِ الْهَاشِمِيَّةِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الصِّدِّيقَةُ الْمَرْضِيَّةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّقِيَّةُ النَّقِيَّةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْكَرِيمَةُ الرَّضِيَّةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا كَافِلَةَ مُحَمَّدٍ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَالِدَةَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ ظَهَرَتْ شَفَقَتُهَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ تَرَبَّيْتُهَا لَوْلَى اللَّهِ الْأَمِينِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى رُوحِكَ وَيَدِّكَ الطَّاهِرِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى وَلَدِكَ وَرَحِمَةِ اللَّهِ وَبَرَكَاتِهِ . أَشْهَدُ أَنَّكَ أَحْسَنُ نَبِيِّ الْكِفَالَةِ ، وَأَدْوَيْتِ الْأَمَانَةَ ، وَاجْتَهَدْتِ فِي مَرْضَاةِ اللَّهِ ، وَبَالَغْتِ فِي حِفْظِ رَسُولِ اللَّهِ ، عَارِفَةً بِحَقِّهِ مُؤَمِّنَةً بِصِدْقِهِ مُعْتَرِفَةً بِبُجُورَتِهِ مُسْتَبْصِرَةً بِنِعْمَتِهِ كَافِلَةً بِتَرْبِيَّتِهِ مُشْفِقَةً عَلَى نَفْسِهِ وَاقِفَةً عَلَى خِدْمَتِهِ مُخْتَارَةً رِضَاهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مَضِيَّتِ عَلَى الْإِيمَانِ ، وَالتَّمَسُّكِ بِأَشْرَفِ الْأَدْيَانِ ، رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً طَاهِرَةً زَكِيَّةً تَقِيَّةً نَقِيَّةً ،

فَرَضَى اللَّهُ عَنْكَ وَأَرْضَاكَ وَجَعَلَ الْجَنَّةَ مَنزِلِكَ وَمَاوَإِكَ . اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْفَعْنِي بِزِيَارَتِهَا ، وَثَبِّتْنِي عَلَى مَحَبَّتِهَا ، وَلَا تَحْرِمْنِي شَفَاعَتَهَا وَشَفَاعَةَ الْإِيْمَةِ مِنْ ذُرِّيَّتِهَا ، وَارزُقْنِي مُرَافَقَتَهَا ، وَأَحْشُرْنِي مَعَهَا وَمَعَ أَوْلَادِهَا الطَّاهِرِينَ . اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ زِيَارَتِي إِيَّاهَا ، وَارزُقْنِي الْعُودَةَ إِلَيْهَا أَيْدَاءً مَا بَقِيْتَنِي ، وَإِذَا تَوَفَّيْتَنِي فَاحْشُرْنِي فِي زُمْرَتِهَا وَأَدْخِلْنِي فِي شَفَاعَتِهَا ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ . اللَّهُمَّ بِحَقِّهَا عِنْدَكَ وَمَنزِلَتِهَا لَدَيْكَ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيْ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ، وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ النَّارِ .

ثم تصلى ركعتين للزيارة وتدعو بما أحببت وتنصرف .

زيارة إبراهيم بن رسول الله (صلى الله عليه وآله)

ارسال به دوستان

۴۴ - ويستحب أيضاً زيارة إبراهيم بن رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) ، فتقف على قبره وتقول :

« السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَى حَبِيبِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَى صَيْفِي اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَى نَجِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَخَاتَمِ الْمُرْسَلِينَ وَخَيْرِهِ اللَّهُ مِنْ خَلْقِهِ فِي أَرْضِهِ وَسَمَائِهِ ، السَّلَامُ عَلَى جَمِيعِ أَنْبِيَائِهِ وَرُسُلِهِ ، السَّلَامُ عَلَى الشُّهَدَاءِ وَالسُّعَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الرُّوحُ الزَّكِيُّ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّفْسُ الشَّرِيفَةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا السُّلَامَةُ الطَّاهِرَةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّسِيمَةُ الزَّكِيَّةُ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ خَيْرِ الْوَرَى السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ النَّبِيِّ الْمُجْتَبِ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْمُبْعُوثِ إِلَى كَافَّةِ الْوَرَى ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْبَشِيرِ النَّذِيرِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ السَّرَاحِ الْمُنِيرِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْمُؤَيَّدِ بِالْقُرْآنِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْمُرْسَلِ إِلَى الْإِنْسِ وَالْجَانِّ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ صَاحِبِ الرَّايَةِ وَالْعَلَامِيَّةِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الشَّفِيعِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ مَنْ حَبَّاهُ اللَّهُ بِالْكَرَامَةِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدِ اخْتَارَ اللَّهُ لَكَ دَارَ إِنْعَامِهِ قَبْلَ أَنْ يَكْتُبَ عَلَيْكَ أَحْكَامَهُ أَوْ يُكَلِّفَكَ حَلَالَهُ وَحَرَامَهُ ، فَتَقَلِّكَ إِلَيْهِ طَيِّبًا زَكِيًّا مَرْضِيًّا طَاهِرًا مِنْ كُلِّ نَجَسٍ مُقَدَّسًا مِنْ كُلِّ دَنَسٍ وَيُؤَاكَ جَنَّةَ الْمَيَاوَى وَرَفَعَكَ إِلَى الدَّرَجَاتِ الْعُلَى ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ صِيْلَةً تَقْرُبُهَا عَيْنُ رَسُولِهِ وَتُبَلِّغُهُ أَكْبَرَ مَأْمُولِهِ . اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَفْضَلَ صِيْلَمَوَاتِكَ وَأَزْكَاهَا وَأَنْمَى بَرَكَاتِكَ وَأَوْفَاهَا عَلَى رَسُولِكَ وَنَبِيِّكَ وَخَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ مُحَمَّدَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ ، وَعَلَى مَنْ نَسَلَ مِنْ أَوْلَادِهِ الطَّيِّبِينَ ، وَعَلَى مَنْ خَلَفَ مِنْ عَتْرَتِهِ الطَّاهِرِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ . اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ صِيْلَمَتِكَ وَإِبْرَاهِيمَ نَجْلِ نَبِيِّكَ أَنْ تَجْعَلَ سَيِّعِي بِهِمْ مَشْكُورًا ، وَذَنْبِي بِهِمْ مَغْفُورًا ، وَحَيَاتِي بِهِمْ سَعِيدَةً ، وَعَاقِبَتِي بِهِمْ حَمِيدَةً ، وَحَوَائِجِي بِهِمْ مَقْضِيَّةً وَأَفْعَالِي بِهِمْ مَرْضِيَّةً ، وَأُمُورِي بِهِمْ مَسْعُودَةً ، وَشُؤُونِي بِهِ مَحْمُودَةً . اللَّهُمَّ وَأَحْسِنْ لِي التَّوْفِيقَ ، وَنَفْسَ عَنِّي كُلَّ هَيْمٍ وَضَيْقٍ . اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي عِقَابِيكَ ، وَامْنَحْنِي ثَوَابِيكَ ، وَأَسْكِنْنِي جَنَّاتِكَ ، وَارزُقْنِي رِضْوَانِكَ وَأَمَانِكَ ، وَأَشْرِكْ لِي فِي صَالِحِ دُعَائِي وَالِدِي وَوَلَدِي وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْآحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ ، إِنَّكَ وَلِيُّ الْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ »

ثم تسأل حوائجك وتصلى الركعتين للزيارة .

الدعاء في الروضة الشريفة

ارسال به دوستان

الدعاء في الروضة الشريفة ٢٧ - ويستحب الدعاء في الروضة الشريفة ، والابتهاج الى الله سبحانه وتعالى قائلاً :

« اللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ جَنَّتِكَ وَشُعْبَةٌ مِنْ شُعَبِ رَحْمَتِكَ الَّتِي ذَكَرَهَا رَسُولُكَ ، وَأَبَانَ عَنْ فَضْلِهَا وَشَرَفِ التَّعْبُدِ لَكَ فِيهَا ، فَقَدْ بَلَّغْتَنِيهَا فِي سِلَاقَةِ نَفْسِي ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا سَيِّدِي عَلَى عَظِيمِ نِعْمَتِكَ عَلَيَّ فِي ذَلِكَ ، وَعَلَى مَا رَزَقْتَنِيهِ مِنْ طَاعَتِكَ وَطَلَبِ مَرْضَاتِكَ وَتَعْظِيمِ حُرْمَةِ نَبِيِّكَ بِزِيَارَةِ قَبْرِهِ وَالتَّسْلِيمِ عَلَيْهِ وَالتَّرَدُّدِ فِي مَشَاهِدِهِ وَمَوَاقِفِهِ ، فَلَكَ الْحَمْدُ يَا مَوْلَايَ حَمْدًا يَنْتَظِمُ بِهِ مَحَامِدُ حَمَلِهِ عَرْشِكَ وَسِيَّكَانِ سَمَاوَاتِكَ لَكَ ، وَيَقْصُرُ عَنْهُ حَمْدُ مَنْ مَضَى وَيَفْضُلُ حَمْدُ مَنْ بَقِيَ مِنْ خَلْقِكَ لَكَ ، وَلَكَ الْحَمْدُ يَا مَوْلَايَ حَمْدًا مَنْ عَرَفَ الْحَمْدَ لَكَ وَالتَّوْفِيقَ لِلْحَمْدِ مِنْكَ ، حَمْدًا يَمْلَأُ مَا خَلَقْتَ ، وَيَبْلُغُ حَيْثُ مَا أَرَدْتَ ، وَلَا يُحْجَبُ عَنْكَ ، وَلَا يَقْضَى دُونَكَ ، وَيَبْلُغُ أَقْصَى رِضَاكَ ، وَلَا يَبْلُغُ آخِرَهُ أَوْ ائِلَ مَحَامِدِ خَلْقِكَ لَكَ ، وَلَكَ الْحَمْدُ مَا عَرَفْتَ الْحَمْدُ وَاعْتَقَدَ الْحَمْدُ وَجُعِلَ اِبْتِدَاءُ الْكَلَامِ الْحَمْدُ ، يَا بَاقِيَ الْعِزِّ وَالْعَظَمَةِ ، وَدَائِمِ السُّلْطَانِ وَالْقُدْرَةِ ، وَشَدِيدِ الْبَطْشِ وَالْقُوَّةِ ، وَنَافِذِ الْأَمْرِ وَالْإِرَادَةِ وَوَاسِعِ الرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ ، وَرَبِّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ . كَمْ مِنْ نِعْمَةٍ لَكَ عَلَيَّ يَقْضُرُ عَنْ أَيْسَرِهَا حَمْدِي ، وَلَا يَبْلُغُ أَذْنَاهَا شُكْرِي ، وَكَمْ مِنْ صِنَاعَةٍ مِنْكَ إِلَيَّ لَا يَحِيطُ بِكَثِيرِهَا وَهَمِي ، وَلَا يُقَيِّدُهَا فِكْرِي . »

« اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى نَبِيِّكَ الْمُصْطَفَى بَيْنَ الْبَرِيَّةِ طِفْلاً وَخَيْرِهَا شَاباً وَكَهْلاً ، أَطْهَرَ الْمُطَهَّرِينَ شَيْمَةً ، وَأَجْوَدَ الْمُسْتَمِرِّينَ دِيْمَةً ، وَأَعْظَمَ الْخَلْقِ جُرْثُمَةً ، الَّذِي أَوْضَحْتَ بِهِ الدَّلَالَاتِ ، وَأَقَمْتَ بِهِ الرِّسَالَاتِ وَخَتَمْتَ بِهِ النُّبُوتِ ، وَفَتَحْتَ بِهِ الْخَيْرَاتِ ، وَأَظْهَرْتَ مُظْهِراً ، وَابْتَعَثْتَ نَبِيًّا وَهَادِيًّا ، أَمِينًا مُهَيِّبًا وَدَاعِيًّا إِلَيْكَ ، وَدَالَ عَلَيْكَ وَحَجَّةً بَيْنَ يَدَيْكَ . اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الْمَعْصُومِينَ مِنْ عِتْرَتِهِ ، وَالطَّيِّبِينَ مِنْ أُسْرَتِهِ ، وَشَرَّفْ لَدَيْكَ مَنَازِلَهُمْ ، وَعَظِّمْ عِنْدَكَ مَرَاتِبَهُمْ ، وَاجْعَلْ فِي الرَّفِيقِ الْأَعْلَى مَجَالِسَهُمْ ، وَأَرْفَعْ إِلَى قُرْبِ رَسُولِكَ دَرَجَاتِهِمْ ، وَتَمِّمْ بِلِقَائِهِ سُرُورَهُمْ ، وَوَفِّرْ بِمَكَانِهِ أُنْسَهُمْ . »

٢٨ - ويستحب أيضاً الصلاة في مقام النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) الذي كان يصلي فيه ، وهو الان محراب قريباً من الاسطوانة الكثيرة الخلق (أى الطيب) .

الصلاة والدعاء عند أسطوانة أبي لبابة

ارسال به دوستان

الصلاة والدعاء عند أسطوانة أبي لبابة ٢٩ - ويستحب أيضاً الصلاة الى جانب قبر الرسول الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) وصلاة ركعتين عند أسطوانة أبي لبابة المعروفة بـ«أسطوانة التوبة» .

ولعلك أيها الحاج الكريم تريد معرفة أبي لبابة ، فانه صحابي اسمه بشير بن عبد المنذر ، قيل إنه تخلف عن رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم) في غزوة تبوك (وهي الغزوة التي سار فيها النبي (ص) بنفسه وأمر علياً على المدينة وقال فيه قوله المشهور : «أنت مني بمنزلة هارون من موسى») ، ثم ندم على تخلفه وتاب وربط نفسه بساريه من سوارى المسجد ، وحلف أن لا يذوق طعاماً ولا شرباً حتى يتوب الله عليه أو يموت ، فمكث سبعة أيام على هذه الحال حتى غشى عليه ، ثم تاب الله سبحانه وتعالى عليه ونزلت الآية الشريفة بقبول توبته بقوله تعالى : « وَآخِرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخِرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ » .

فجاء الرسول الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) فحله من تلك الاسطوانة ، سميت الاسطوانة باسمه ، فعرفت بأسطوانة أبي لبابة ، وعرفت أيضاً بأسطوانة التوبة لقبول توبته .

وبعد الصلاة عند هذه الاسطوانة تدعو بهذا الدعاء : « بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ . اللَّهُمَّ لَا تُهَيِّئْ بِالْفَقْرِ ، وَلَا تُدَلِّنِي

بِالدِّينِ ، وَلَا تُرَدِّنِي إِلَى الْهَلَكَةِ ، وَأَعِصِمْنِي كَيْ أَعْتَصِمَ ، وَأَصْلِحْنِي كَيْ أَنْصِلِحَ ، وَاهْدِنِي كَيْ أَهْتَدِيَ ، وَأَعِزَّنِي عَلَى اجْتِهَادِ نَفْسِي ، وَلَا تُعَذِّبْنِي بِسُوءِ ظَنِّي ، وَلَا تُهْلِكْنِي وَأَنْتَ رَجَائِي وَأَنْتَ أَهْلٌ أَنْ تَغْفِرَ لِي ، وَقَدْ أَخْطَأْتُ وَأَنْتَ أَهْلٌ أَنْ تَغْفُوَ عَنِّي ، وَقَدْ أَقْرَرْتُ وَأَنْتَ أَهْلٌ

أَنْ تُقِيلَ ، وَقَدْ عَسِرَتْ وَأَنْتَ أَهْلٌ أَنْ تُحْسِنَ ، وَقَدْ آسَأْتُ وَأَنْتَ أَهْلُ التَّقْوَى وَالْمَغْفِرَةِ ، فَوَقَفَنِي لِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى ، وَيَسِّرْ لِي الْيَسِيرَ وَجَنِّبْنِي كُلَّ عَسِيرٍ . اللَّهُمَّ أَغْنِنِي بِالْحَلَالِ عَنِ الْحَرَامِ ، وَبِالطَّاعَاتِ عَنِ الْمَعَاصِي ، وَبِالْغِنَى عَنِ الْفَقْرِ ، وَبِالْجَنَّةِ عَنِ النَّارِ ، وَبِالْأَبْرَارِ عَنِ الْفُجَّارِ ، يَا مَنْ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

ثم تطلب حاجتك وتستغفر من ذنوبك ، فإن حاجتك تقضى بإنشاء الله تعالى .

۳۰- ويستحب الصوم في المدينة ثلاثة أيام لقضاء الحاجة وإن كان الانسان مسافراً ، وينبغي أن يكون الصوم يوم الاربعاء والخميس والجمعة .

۳۱- ويستحب الصلاة ليلة الاربعاء ويومها عند أسطوانة أبي لبابة التي مر ذكرها عليك وهي أسطوانة التوبة ، وليلة الخميس ويومها عند الاسطوانة التي تليها مما يلي مقام النبي (صلى الله عليه وآله وسلم)، وليلة الجمعة ويومها عند الاسطوانة التي تلي مقام النبي ، ثم تدعو وتسال الله تعالى حاجتك ، بل وكل حاجة من أمور الدنيا والاخرة .

وليكن مما تدعو به أن تقول : « اللَّهُمَّ مَا كَانَتْ إِلَيْكَ مِنْ حَاجَةٍ شَرَعْتَ أَنَا فِي طَلِبِهَا أَوْ الْتِمَاسٍ أَوْ لَمْ أَشْرَعْ سَأَلْتُكَهَا أَوْ لَمْ أَسْأَلْكَهَا ، فَإِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ فِي قَضَاءِ حَوَائِجِي صَغِيرِهَا وَكَبِيرِهَا . »

۳۲- ويستحب الاعتكاف في المسجد النبوي الشريف إن استطعت ، وإن استطعت أن لا تتكلم في الايام إلا ما لا بد منه فافعل ، وإن شئت أن تكون في ليلة الاربعاء ويومها عند الاسطوانة التي تلي رأس النبي ، وليلة الخميس ويومها عند أسطوانة أبي لبابة وليلة الجمعة ويومها عند الاسطوانة التي تلي مقام النبي فلا بأس في ذلك .

بقية المستحبات

ارسال به دوستان

بقية المستحبات

المسجد النبوي الشريف

أيها الحاج الكريم ، إذا فرغت من الزيارة لنبيك الاعظم (صلى الله عليه وآله وسلم) وبضعته ... الصلاة والدعاء في مقام جبرئيل

۳۶- ويستحب أيضاً الصلاة في مقام جبرئيل الذي كان يقوم فيه اذا استأذن على النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) ، فإذا فرغت ...

الصلاة والدعاء في مقام جبرئيل

ارسال به دوستان

الصلاة والدعاء في مقام جبرئيل

۳۶- ويستحب أيضاً الصلاة في مقام جبرئيل الذي كان يقوم فيه اذا استأذن على النبي (صلى الله عليه وآله وسلم) ، فإذا فرغت من الصلاة فادع بهذا الدعاء :

« يَا مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَمَلَأَهَا جُنُوداً مِنَ الْمُسَيَّبِينَ لَهُ مِنْ مَلَائِكَتِهِ وَالْمُمَجِّدِينَ لِقُدْرَتِهِ وَعَظَمَتِهِ ، وَأَفْرَغَ عَلَى أَعْيُنِهِمْ حُلُلَ الْكَرَامَاتِ ، وَأَنْطَقَ أَلْسِنَهُمْ بِضُرُوبِ اللُّغَاتِ ، وَأَلْبَسَهُمْ شِعَارَ التَّقْوَى ، وَقَلَّدَهُمْ قَلَائِدَ النُّهَى ، وَجَعَلَهُمْ أَوْفَرَ أَجْنَاسٍ خَلَقَهُ مَعْرِفَةً بِوَحْدَانِيَّتِهِ ، وَقُدْرَتِهِ وَجَلَالَتِهِ وَعَظَمَتِهِ . وَأَكْمَلَهُمْ عِلْماً بِهِ ، وَأَشَدَّهُمْ فَرْقاً وَأَذْوَمَهُمْ لَهُ طَاعَةً وَخُضُوعاً وَاسْتِكَانَةً وَخُشُوعاً ، يَا مَنْ فَضَّلَ الْأَمِينَ جِبْرَائِيلَ بِخَصَائِصِهِ وَدَرَجَاتِهِ وَمَنَازِلِهِ ، وَأَخْتَارَهُ لَوْحِيهِ وَسِفَارَتِهِ وَعَهْدِهِ وَأَمَانَتِهِ وَإِنزَالِ كُتُبِهِ وَأَوَامِرِهِ عَلَى أَنْبِيَائِهِ وَرُسُلِهِ ، وَجَعَلَهُ وَاسِطَةً بَيْنَ نَفْسِهِ وَبَيْنَهُمْ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدَ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى جَمِيعِ مَلَائِكَتِكَ ، وَسَيِّدِكُنَّ سَيِّمَاتِكِ ، أَعْلَمُ خَلْقِكَ بِحُكِّكَ ، وَأَخْوَفُ خَلْقِكَ لِمُكِّكَ ، وَأَقْرَبُ خَلْقِكَ مِنْكَ ، وَأَعْمَلُ خَلْقِكَ بِطَاعَتِكَ ، الَّذِينَ لَا يَغْشَاهُمْ نَوْمُ الْعُيُونِ وَلَا سَهْوُ الْعُقُولِ وَلَا فِتْرَةُ الْأَبْدَانِ ،

الْمُكْرَمِينَ بِحِوَارِكَ وَالْمُؤْتَمِنِينَ عَلَى وَحْيِكَ الْمَجْتَبِينَ الْإِفَاتِ وَالْمُؤَقِنِينَ السَّيِّئَاتِ . اللَّهُمَّ وَأَخْضِصِ الرُّوحَ الْأَمِينَ صِلَاؤَتِكَ عَلَيْهِ بِأَضْعَافِهَا مِنْكَ وَعَلَى مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَطَبَقَاتِ الْكَرُوبِيِّينَ وَالرُّوحَانِيِّينَ ، وَزِدْ فِي مَرَاتِبِهِ عِنْدَكَ وَحُقُوقِهِ الَّتِي لَهُ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ ، بِمَا كَانَ يَنْزِلُ مِنْ شَرَائِعِ دِينِكَ وَمَا بَيَّنَّتُهُ عَلَى أَلْسِنَةِ أَنْبِيَائِكَ مِنْ مُحَلَّلَاتِكَ وَمُحَرَّمَاتِكَ . اللَّهُمَّ أَكْثِرْ صِلَاؤَتِكَ عَلَى جِبْرِئِيلَ فَإِنَّهُ قُدْوَةٌ الْأَنْبِيَاءِ ، وَهَادِي الْأَصْفِيَاءِ ، وَسَادِسِ أَصْحَابِ الْكِسَاءِ . اللَّهُمَّ اجْعَلْ وَقُوفِي فِي مَقَامِهِ هَذَا سَبَبًا لِنُزُولِ رَحْمَتِكَ عَلَيَّ وَتَجَاوُزِكَ عَنِّي .

ثم قل : « أَيُّ جَوَادٍ ، أَيُّ كَرِيمٍ ، أَيُّ قَرِيبٍ ، أَيُّ بَعِيدٍ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْ تُؤَفِّقَنِي لِطَاعَتِكَ ، وَلَا تُزِيلَ عَنِّي نِعْمَتَيْكَ ، وَأَنْ تُرْزِقَنِي الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ ، وَتُوسِّعَ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ ، وَتُعِينَنِي عَنِ شَرِّارِ خَلْقِكَ ، وَتُلْهِمَنِي شُكْرَكَ وَذِكْرَكَ ، وَلَا تُخَيِّبْ يَارَبُّ دُعَائِي ، وَلَا تَقْطَعْ رَجَائِي بِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ » .

المسجد النبوی الشریف

ارسال به دوستان

المسجد النبوی الشریف

أياها الحاج الكريم ، إذا فرغت من الزيارة لنبينا العظيم (صلى الله عليه وآله وسلم) وبضعته الطاهرة عليها الصلاة والسلام والدعاء بعد الصلاة ، جدير بك أن تأتي المنبر الشريف ومواعظه الشافية وإرشاداته القيمة على الأمة الإسلامية ، فهو الجامع الكبري والمدرسة العظمى التي خرجت جهازة الصحابة من سلفنا الصالح رضى الله عنهم ، فتترك بذلك المنبر وأمسك الرمانتين اللتين فى أسفله بيديك ، ومرغ وجهك وعينيك بهما وبالمنبر إن أمكن فإنه شفاء للعينين .

وحيث أن المنبر الاصلى غير موجود الآن ، ولكن الذى هو موجود الآن قائم بمكانه حسب الظاهر ، فلا مانع من فعل ذلك برجاء المطلوبة ، وقم عند المنبر واحمد الله واثن عليه ، واطلب حوائجك من الله ، فإن الله يجيب دعوة الداعين .

ادعيه روز عرفه

ارسال به دوستان

ادعيه روز عرفه

دعا رسول اکرم در روز عرفه

ارسال به دوستان

قراءة دعاء النبى (صلى الله عليه وآله وسلم) الذى علمه علياً (ع) قائلاً له : إنه دعاء من كان قبلى من الانبياء ، رواه الامام أبو عبد الله الصادق (ع) وهو :

« لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَيُحْيِي وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . اللَّهُمَّ لِمَكَ الْحَمْدُ كَمَا تَقُولُ وَخَيْرَ مَا تَقُولُ وَفَوْقَ مَا يَقُولُ الْقَائِلُونَ . اللَّهُمَّ لَكَ صِلَاتِي وَنُسُكِي وَدِينِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي ، وَلَكَ تُرَاثِي وَبِكَ حَوْلِي وَمِنْكَ قُوَّتِي . اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَوَسَاوِسِ

الضُّدُورِ (الصِّدْرِ خ ل) وَمِنْ شَتَاتِ الْأَمْرِ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الرِّيَّاحِ ، وَأَسْأَلُكَ خَيْرَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ . اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِي قَلْبِي نُورًا ، وَفِي سَمْعِي وَبَصِيرَتِي نُورًا ، وَفِي لِحْمِي وَعِظَامِي وَدَمِي وَعُرْوَقِي وَمَقْعَدِي وَمَقَامِي وَمَدْخَلِي وَمَخْرَجِي نُورًا ، وَأَعْظَمْ لِي نُورًا يَارَبِّي يَوْمَ أَلْقَاكَ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ » .

دعای عرفه

ارسال به دوستان

قراءة دعاء الحسين عليه السلام المعروف بدعاء عرفه الذي يرويه بشر وبشير ابنا غالب قالا : حضرنا عرفه بخدمة الحسين عليه السلام ، وقد خرج من الخيمة ومعه أهل بيته وأولاده وشيعته ، ووقف على قدميه في مسيرة الجبل تحت السماء ، رافعاً يديه بحذاء وجهه خاشعاً متذلاً فقال (عليه السلام) :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

« الْحَمِيدُ لِلَّهِ الَّذِي لَيْسَ لِقَضَائِهِ دَافِعٌ ، وَلَا لِعَطَائِهِ مَانِعٌ ، وَلَا كَصَيْعِهِ صَانِعٌ ، وَهُوَ الْجَوَادُ الْوَاسِعُ ، فَطَرَ أَجْنَاسَ الْبِدَائِعِ ، وَأَتَقَنَ بِحِكْمَتِهِ الصَّيْنَانِعِ ، لَا تَخْفَى عَلَيْهِ الطَّلَانِعِ ، وَلَا تَضِيغُ عِنْدَهُ الْوُدَانِعِ (أَنَى بِالْكِتَابِ الْجَامِعِ ، وَبَشْرِعِ الْإِسْلَامِ الْنُورِ السَّاطِعِ ، وَلِلْخَلِيقَةِ صَانِعِ ، وَهُوَ الْمُسْتَعَانُ عَلَى الْفَجَائِعِ خ ل) ، جَازَى كُلَّ صَانِعٍ ، وَرَائِسُ كُلِّ قَانِعٍ ، وَرَاحِمُ كُلِّ ضَارِعٍ ، مُنْزِلُ الْمَنَافِعِ ، وَالْكِتَابِ الْجَامِعِ بِالنُّورِ السَّاطِعِ ، وَهُوَ لِلدَّعَوَاتِ سَامِعٌ ، وَلِلْكَرْبَاتِ دَافِعٌ ، وَلِلدَّرَجَاتِ رَافِعٌ ، وَلِلْجَبَابِرَةِ قَامِعٌ ، فَلَا إِلَهَ غَيْرُهُ ، وَلَا شَيْءَ يَعْدِلُهُ ، وَلَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبُصِيرُ ، اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ » .

« اللَّهُمَّ إِنِّي أَرْغَبُ إِلَيْكَ ، وَأَشْهَدُ بِالرُّبُوبِيَّةِ لَكَ مُقَرَّراً بِأَنَّكَ رَبِّي ، وَأَنَّ إِلَيْكَ مَرَدِّي ، إِنِّي دَعَوْتُكَ قَبْلَ أَنْ أَكُونَ شَيْئاً مَذْكُوراً ، وَخَلَقْتَنِي مِنَ التُّرَابِ ، ثُمَّ أَشِيكْتَنِي الْأَصِيلَابُ ، آمِناً لِرَيْبِ الْمُنُونِ ، وَاخْتِلَافِ الدُّهُورِ وَالسِّنِينَ ، فَلَمْ أَزَلْ طَاعِناً مِنْ صُيْلِبِ إِلَى رَحِمِ فِي تَقَادُومِ مِنَ الْأَيَّامِ الْمَاضِيَةِ ، وَالْقُرُونِ الْخَالِيَةِ ، لَمْ تُخْرِجْنِي لِرَأْفَتِكَ بِي وَلُطْفِكَ لِي وَإِحْسَانِكَ إِلَيَّ فِي دَوْلِهِ أَنْمَهُ الْكُفْرَ الَّذِينَ نَقَضُوا عَهْدَكَ وَكَذَبُوا رُسُلَكَ ، لَكِنَّكَ أَخْرَجْتَنِي رَافِعاً مِنْكَ وَتَحَنُّناً عَلَيَّ لِلَّذِي سَبَقَ لِي مِنَ الْهُدَى الَّذِي لَهُ يَسَّرْتَنِي فِيهِ أَنْشَأْتَنِي وَمِنْ قَبْلِ ذَلِكَ رُوِّفْتَ بِي بِجَمِيلِ صُنْعِكَ وَسَوَابِقِ نِعْمِكَ فَابْتَدَعْتَ خَلْقِي مِنْ مَنِيٍّ يُمْنِي وَأَسِيكْتَنِي فِي ظُلُمَاتِ ثَلَاثِ بَيْنَ لَحْمٍ وَدَمٍ وَجِلْدٍ لَمْ تُشْهِدْنِي خَلْقِي وَلَمْ تَجْعَلْ إِلَيَّ شَيْئاً مِنْ أَمْرِي ثُمَّ أَخْرَجْتَنِي لِلَّذِي سَبَقَ لِي مِنَ الْهُدَى إِلَى الدُّنْيَا تَاماً سَوِيّاً ، وَحَفِظْتَنِي فِي الْمَهِيدِ طِفْلاً صَبِيّاً ، وَرَزَقْتَنِي مِنَ الْعِذَاءِ لُبناً مَرِيّاً ، وَعَطَفْتَ عَلَيَّ قُلُوبَ الْحَوَاضِنِ ، وَكَمَلْتَنِي الْأُمَهَاتِ الزَّوَاجِمِ ، وَكَلَّاتَنِي مِنْ طَوَارِقِ الْجَانِّ ، وَسَلَّمْتَنِي مِنَ الزِّيَادَةِ وَالنَّقْصَانِ ، فَتَعَالَيْتَ يَا رَحِيمُ يَا رَحْمَنُ ، حَتَّى إِذَا اسْتَهْلَلْتُ نَاطِقاً بِالْكَلامِ ، أَتَمَمْتَ عَلَيَّ سَوَابِقَ الْإِنْعَامِ ، وَرَبَّيْتَنِي زَائِداً فِي كُلِّ عَامٍ ، حَتَّى إِذَا أَكْتَمَلْتُ فِطْرَتِي ، وَاعْتَدَلْتُ مِرَّتِي ، أَوْجَبْتَ عَلَيَّ حُجَّتَكَ ، بِأَنَّ الْهُمْتَنِي مَعْرِفَتِكَ ، وَرَوَّعْتَنِي بِعَجَائِبِ فِطْرَتِكَ (حِكْمَتِكَ خ ل) وَآيَقَنْتَنِي لِمَا ذَرَأْتَ فِي سَمَائِكَ وَأَرْضِكَ مِنْ بَدَائِعِ خَلْقِكَ ، وَتَبَهَّنِي لِشُكْرِكَ وَذِكْرِكَ ، وَأَوْجَبْتَ عَلَيَّ طَاعَتَكَ وَعِبَادَتَكَ ، وَفَهَّمْتَنِي مَا جَاءَتْ بِهِ رُسُلُكَ ، وَيَسَّرْتَ لِي تَقَبُّلَ مَرْضَاتِكَ ، وَمَنْنْتَ عَلَيَّ فِي جَمِيعِ ذَلِكَ بِعَوْنِكَ وَلُطْفِكَ » .

« ثُمَّ إِذْ خَلَقْتَنِي مِنْ خَيْرِ الثَّرَى (حَزَّ الثَّرَى خ ل) لَمْ تَرْضَ لِي يَا إِلَهِي نِعْمَةً دُونَ أُخْرَى ، وَرَزَقْتَنِي مِنْ أَنْوَاعِ الْمَعَاشِ ، وَصُنُوفِ الرِّيشِ ، بِمَنِّكَ الْعَظِيمِ الْأَعْظَمِ عَلَيَّ ، وَإِحْسَانِكَ الْقَدِيمِ إِلَيَّ ، حَتَّى إِذَا أَتَمَمْتَ عَلَيَّ جَمِيعَ النِّعَمِ ، وَصَيَّرْتَ عَنِّي كُلَّ النَّقْمِ ، لَمْ يَمْنَعَكَ جَهْلِي وَجُرَاتِي عَلَيَّ ، أَنْ دَلَلْتَنِي إِلَى مَا يُفَرِّبُنِي إِلَيْكَ ، وَوَفَّقْتَنِي لِمَا يُزِلُّنِي لَدَيْكَ ، فَإِنْ دَعَوْتُكَ أَجَبْتَنِي ، وَإِنْ سَأَلْتُكَ أَعْطَيْتَنِي ، وَإِنْ أَطَعْتُكَ شَكَرْتَنِي ، وَإِنْ شَكَرْتُكَ زِدْتَنِي ، كُلُّ ذَلِكَ إِكْمَالٌ لِأَنْعُمِكَ عَلَيَّ ، وَإِحْسَانُكَ إِلَيَّ ، فَسَبِّحْ بِحَانِكَ سُبْحَانَكَ مِنْ مُبْدِي مُعِيدِ ، حَمِيدِ مُجِيدِ ، تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ ، وَعَظُمَتْ آلَاؤُكَ ، فَأَيُّ نِعْمِكَ يَا إِلَهِي أُحْصِي عَدداً وَذِكْراً ، أَمْ أَيُّ عَطَايَاكَ أَقُومُ بِهَا شُكْراً ، وَهِيَ يَارَبِّ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ يُحْصِيهَا الْعَادُونَ ، أَوْ يُبْلَغَ عِلْماً بِهَا الْحَافِظُونَ » .

« ثُمَّ مَا صَيَّرْتَ وَذَرَأْتَ عَنِّي اللَّهُمَّ مِنَ الضَّرِّ وَالضَّرَاءِ أَكْثَرُ مِمَّا ظَهَرَ لِي مِنَ الْعَافِيَةِ وَالسَّرَاءِ ، وَأَنَا أَشْهَدُ يَا إِلَهِي بِحَقِيقَةِ إِيمَانِي ، وَعَقْدِي عَزَمَاتِ يَقِينِي ، وَخَالِصِ صَبْرِي تَوْحِيدِي ، وَبَاطِنِ مَكْنُونِ ضَمِيرِي ، وَعَلَاقِقِ مَجَارِي نُورِ بَصِيرِي ، وَأَسَارِيرِ صَفْحَةِ جَبِينِي ، وَخُرُوقِ مَسَارِبِ نَفْسِي ، وَخَذَارِيفِ مَارِنِ عَزِينِي ، وَمَسَارِبِ سَمَاحِ سَمْعِي ، وَمَا ضَمَمْتُ وَأَطْبَقْتُ عَلَيْهِ شَفَاتِي ، وَحَرَكَاتِ لَفْظِ لِسَانِي ، وَمَعْرُزِ

حَنَكِ فَمَى وَفَكَى ، أَوْ مَنَابِتِ أَضْرَاسَى ، وَمَسَاغِ مَطْعَمَى وَمَشْرَبَى ، وَجَمَالَةِ أُمَّ رَأْسَى ، وَبُلُوغِ فَارِغِ حَبَائِلِ عُنُقَى ، وَمَا أَشْتَمَلَ عَلَيْهِ ثَامُورُ صَدْرَى ، وَحَمَائِلِ حَبْلِ وَتِنَى ، وَنِيَاطِ حِجَابِ قَلْبَى ، وَأَفْلَازِ حَوَاشَى كَبْدَى ، وَمَا حَوْتَهُ شَرَّاسِيفُ أَضْلَاعَى ، وَحِقَافُ مَفَاصِلَى ، وَقَبْضِ عَوَامِلَى ، وَأَطْرَافِ أُنَامِلَى ، وَلَحْمَى وَدَمَى وَشَعْرَى ، وَبَشَرَى وَعَصَبَى وَقَصَبَى وَعِظَامَى وَمُخَى وَعُرُوقَى وَجَمِيعِ جَوَارِحَى ، وَمَا تَشِيحُ عَلَى ذِكِّكَ أَيَّامَ رِضَاعَى ، وَمَا أَقَلَّتِ الْأَرْضُ مَنَى وَنَوْمَى وَيَقْظَى وَسُكُونَى ، وَحَرَكَاتِ رُكُوعَى وَسُجُودَى ، أَنْ لَوْ حَاوَلْتُ وَاجْتَهَدْتُ مِيدَى الْأَغْصَارِ وَالْأَحْقَابِ لَوْ عَمَّرْتُهَا أَنْ أُودَى شُكْرَ وَاحِدَةٍ مِنْ أَنْعِمِكَ مَا سَتَطَعْتُ ذَلِكَ إِلَّا بِمَنِّكَ الْمُوجِبِ عَلَيَّ بِهِ شُكْرُكَ أَيَّدًا جَدِيدًا ، وَثَنَاءً طَارِقًا عَتِيدًا .

« أَجَلٌ وَلَوْ حَرَضْتُ أَنَا وَالْعَادُونَ مِنْ أَنَامِكَ أَنْ نُحْصِيَ مِيدَى إِنْعَامِكَ سَالِفِهِ وَآنِفِهِ مَا حَصَرْنَا عِدَدًا ، وَلَا أَحْصَيْنَاهُ أَمِيدًا . هَيْهَاتَ أَنَّى ذَلِكَ وَأَنْتَ الْمُخْبِرُ فِي كِتَابِكَ النَّاطِقِ ، وَالنَّبَأُ الصَّادِقِ «وَأَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا» صَدَقَ كِتَابُكَ اللَّهُمَّ وَأَنْبَأُوكَ ، وَبَلَّغْتَ أَنْبِئَاؤَكَ وَرُسُلِكَ مَا أَنْزَلْتَ عَلَيْهِمْ مِنْ وَحْيِكَ ، وَشَرَعْتَ لَهُمْ وَبِهِمْ مِنْ دِينِكَ ، غَيْرَ أَنَّى يَا إِلَهَى أَشْهَدُ بِجَهْدَى وَجِدَى ، وَمَبْلَغِ طَاعَتَى وَوُسْعَى ، وَأَقُولُ مُؤْمِنًا مُوقِنًا : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِى لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا فَيَكُونَ مَرُوثًا ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمَلِكِ فَيُضَادَّهُ فِيمَا أُنْتَدَعُ ، وَلَا وَلِيٌّ مِنَ الدَّلِيلِ فِيمَا صَيَّرَ ، فَسُبْحَانَهُ سُبْحَانَهُ «لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا» وَتَفَطَّرْنَا ، سُبْحَانَ اللَّهِ الْوَاحِدِ الْوَاحِدِ الصَّمَدِ الَّذِى لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ، الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمِيدًا يُعَادِلُ حَمْدَ مَلَائِكَتِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَأَنْبِيَائِهِ الْمُرْسَلِينَ ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ تَبِئِهِ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمُخْلِصِينَ وَسَلَّم .

ثم طفق يسأل الله تعالى ، واهتم فى الدعاء وهو يبكى فقال :

« اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَحْشَاكَ كَمَا أَنَّى أَرَاكَ ، وَأَسْرِعْ عِدْنِي بِتَقْوَاكَ ، وَلَا تُشَقِّنِي بِمَعْصِيَتِكَ ، وَخِرْ لِي فِي قَضَائِكَ ، وَبَارِكْ لِي فِي قَدَرِكَ ، حَتَّى لَا أَحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ ، وَلَا تَأْخِيرَ مَا عَجَلْتَ .

« اللَّهُمَّ اجْعَلْ غِنَاىَ فِي نَفْسَى ، وَالْيَقِينَىَ فِي قَلْبَى ، وَالْإِخْلَاصَ فِي عَمَلَى ، وَالنُّورَ فِي بَصِيرَى ، وَالْبَصِيرَةَ فِي دِينَى ، وَمَتَّعْنِى بِجَوَارِحَى ، وَاجْعَلْ سَمْعَى وَبَصِيرَى الْوَارِثِينَ مِنِّى ، وَأَنْصُرْنِى عَلَى مَنْ ظَلَمْنِى ، وَأَرِنِى فِيهِ ثَارَى وَمَارِبَى ، وَأَقِرِّ بِذَلِكَ عَيْنَى . اللَّهُمَّ اكشِفْ كُرْبَتَى ، وَاسْتُرْ عَوْرَتَى ، وَأَغْفِرْ لى حَطِيئَتَى ، وَأَخْسَأْ شَيْطَانَى ، وَفُكِّ رِهَانَى ، وَاجْعَلْ لى يَا إِلَهَى الدَّرَجَةَ الْعُلْيَا فى الْإِخْرَةِ وَالْأُولَى .

« اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا خَلَقْتَنى فَجَعَلْتَنى سَمِيعًا بَصِيرًا ، وَلَكَ الْحَمْدُ كَمَا خَلَقْتَنى فَجَعَلْتَنى خَلْقًا سَوِيًّا ، رَحْمَةً بى وَقَدْ كُنْتُ عَنْ خَلْقَى عَتِيًّا رَبِّ بِمَا بَرَأْتَنى فَعِيدَلْتُ فِطْرَتَى ، رَبِّ بِمَا أَنْشَأْتَنى فَأَحْسِنْتَ صُورَتَى ، رَبِّ بِمَا أَحْسِنْتَ لِىَّ وَفَى نَفْسَى عَافِيَتَى ، رَبِّ بِمَا كَلَّمْتَنى وَوَقَفْتَنى ، رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَهَدَيْتَنى ، رَبِّ بِمَا أَوْلَيْتَنى وَمِنْ كُلِّ خَيْرٍ أَعْطَيْتَنى رَبِّ بِمَا أَطْعَمْتَنى وَسَقَيْتَنى ، رَبِّ بِمَا أَعْنَيْتَنى وَأَقْنَيْتَنى ، رَبِّ بِمَا أَعَنْتَنى وَأَعَزَّزْتَنى ، رَبِّ بِمَا أَلْبَسْتَنى مِنْ سِتْرِكَ الصِّافَى ، وَيَسَّرْتَ لِىَّ مِنْ صِنْعِكَ الْكَافَى ، صَيَّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَعْنِى عَلَى بَوَائِقِ الدُّهُورِ ، وَصَيْرُوفِ اللَّيَالَى وَالْأَيَّامِ ، وَنَجِّنِى مِنْ أَهْوَالِ الدُّنْيَا وَكُرْبَاتِ الْإِخْرَةِ ، وَأَكْفِنِى شَرَّ مَا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ فى الارض .

« اللَّهُمَّ مَا أَخَافُ فَأَكْفِنِى ، وَمَا أَحْذَرُ فَقِنِى ، وَفَى نَفْسَى وَدِينَى فَأَحْرُسْنِى ، وَفَى سَمْعَى فَاحْفَظْنِى ، وَفَى أَهْلِى وَمَالَى وَوَلَدَى فَأَحْلِفْنِى ، وَفِيمَا رَزَقْتَنى فَبَارِكْ لى ، وَفَى نَفْسَى فَذَلِّلْنِى ، وَفَى أَعْيُنِ النَّاسِ فَعَظِّمْنِى ، وَمِنْ شَرِّ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ فَسَلِّمْنِى ، وَبِذُنُوبِى فَلَا تَفْضَحْنِى ، وَبَسْرِيَّتَى فَلَا تُخْرِزْنِى ، وَبِعَمَلَى فَلَا تَبْتَلْنِى ، وَنِعْمَكَ فَلَا تَسْلُبْنِى ، وَالى غَيْرِكَ فَلَا تَكْلُنِى .

« إِلَهَى إِلَى مَنْ تَكْلُنِى ، إِلَى قَرِيبٍ فَيَقْطَعْنِى ، أَمْ إِلَى بَعِيدٍ فَيَتَجَهَّمْنِى ، أَمْ إِلَى الْمُسْتَضْعَفِينَ لى وَأَنْتَ رَبِّى ، وَمَلِيكُ أَمْرِى ، أَشْكُو إِلَيْكَ غُرْبَتَى ، وَبَعْدَ دَارَى وَهَوَانَى عَلَى مَنْ مَلَكَتَهُ أَمْرِى .

« إِلَهَى فَلَا تُحْلِلْ عَلَيَّ غَضَبَكَ ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ غَضِبْتَ عَلَيَّ فَلَا أَبَالى سِوَاكَ ، سُبْحَانَكَ غَيْرَ أَنْ عَافَيْتَكَ أَوْسَعُ لى ، فَاسْأَلُكَ يَا رَبِّ بِنُورِ وَجْهِكَ الَّذِى أَشْرَقَتْ لَهُ الْارْضُ وَالسَّمَاوَاتُ وَأَنْكَشَفَتْ بِهِ الظُّلُمَاتُ ، وَصَلَّحَ بِهِ أَمْرَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ، أَنْ لَأْتَمِيْتَنى عَلَى غَضَبِكَ ، وَلَا تُنْزِلْ بى سَيْحَطَكَ ، لَكَ الْعُتْبَى لَكَ الْعُتْبَى حَتَّى تَرْضَى قَبْلَ ذَلِكَ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبُّ الْبَلَدِ الْحَرَامِ ، وَالْمَشْعَرِ الْحَرَامِ ، وَالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ،

الَّذِي أَحْلَلْتُهُ الْبِرَّكَهَ وَجَعَلْتَهُ لِلنَّاسِ أَمْنًا .

« يَامَنْ عَفَا عَنْ عَظِيمِ الذُّنُوبِ بِحِلْمِهِ ، يَامَنْ أَشْبَحَ النَّعْمَاءَ بِفَضْلِهِ ، يَامَنْ أَعْطَى الْجَزِيلَ بِكَرَمِهِ ، يَاعِدَّتِي فِي شِدَّتِي ، يَا صَاحِبِي فِي وَخِدَّتِي ، يَا غِيَاثِي فِي كُرْبَتِي ، يَا وَلِيَّيَ فِي نِعْمَتِي ، يَا إِلَهِي وَإِلَهَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ، وَرَبَّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَائِيلَ ، وَرَبَّ مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَإِلَهَ الْمُتَسَجِّبِينَ ، وَمُنْزَلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ ، وَالزَّبُورِ وَالْفُرْقَانِ ، وَمُنْزَلَ كَهْيَعِصِ وَطِهَ وَيَسَ وَالْقُرْآنَ الْحَكِيمَ ، أَنْتَ كَهْفِي حِينَ تُعِينُنِي الْمِيذَاهِبُ فِي سَيِّئَاتِي ، وَتَضَيِّقُ بِي الْأَرْضَ بِرُحْمَتِي ، وَلَوْلَا رَحْمَتُكَ لَكُنْتُ مِنَ الْهَالِكِينَ وَأَنْتَ مُقِيلٌ عَثْرَتِي ، وَلَوْلَا سِتْرُكَ إِنِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمَفْضُوحِينَ وَأَنْتَ مُؤَيَّدِي بِالنَّصْرِ عَلَى أَعْدَائِي ، وَلَوْلَا نَصْرُكَ إِنِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمَغْلُوبِينَ .

« يَامَنْ خَصَّ نَفْسَهُ بِالسُّمُومِ وَالرِّفْعَةِ فَأَوْلِيَاؤُهُ بَعْرُهُ يَعْتَرُونَ يَامَنْ جَعَلْتَ لَهُ الْمَلُوكَ نَيْرَ الْمِدْلَةِ عَلَى أَعْنَاقِهِمْ فَهُمْ مِنْ سَيِّطَوَاتِهِ خَائِفُونَ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ، وَغَيْبَ مَا تَأْتِي بِهِ الْأَزْمِنَةُ وَالذُّهُورُ ، يَامَنْ لَا يَعْلَمُ كَيْفَ هُوَ إِلَّا هُوَ ، يَامَنْ لَا يَعْلَمُ مَا هُوَ إِلَّا هُوَ ، يَامَنْ لَا يَعْلَمُ مَا يَعْلَمُهُ إِلَّا هُوَ ، يَامَنْ كَبَسَ الْأَرْضَ عَلَى الْمَاءِ ، وَسَدَّ الْهَوَاءَ بِالسَّمَاءِ ، يَامَنْ لَهُ الْأَكْرَمُ الْأَسْمَاءُ ، يَا ذَا الْمَعْرُوفِ الَّذِي لَا يَنْقَطِعُ أَبَدًا ، يَا مُقَيِّضَ الرِّكْبِ لِيُوسُفَ فِي الْبَلَدِ الْقَفْرِ ، وَمُخْرِجَهُ مِنَ الْجُبِّ وَجَاعِلَهُ بَعْدَ الْعُبُوبِيَّةِ مَلِكًا ، يَا رَادُّهُ عَلَى يَعْقُوبَ بَعْدَ أَنْ ابْتِضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزَنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ، يَا كَاشِفَ الضُّرِّ وَالْبَلْوَى عَنْ أَيُّوبَ ، وَمُمْسِكَ يَدِي إِبْرَاهِيمَ عَنْ ذَبْحِ ابْنِهِ بَعْدَ كِبَرِ سِنِّهِ وَفَنَاءِ عُمُرِهِ ، يَامَنْ اسْتَجَابَ لِزَكَرِيَّا فَوَهَبَ لَهُ يَحْيَى وَلَمْ يَدْعُهُ فَرْدًا وَحِيدًا ، يَامَنْ أَخْرَجَ يُوسُفَ مِنْ بَطْنِ الْحُوتِ ، يَامَنْ فَلَقَ الْبَحْرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ فَأَنْجَاهُمْ ، وَجَعَلَ فِرْعَوْنَ وَجُنُودَهُ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ، يَامَنْ أَرْسَلَ الرِّيَّاحَ مُبَشِّرَاتٍ بَيْنَ يَدَي رَحْمَتِهِ ، يَامَنْ لَمْ يَجْعَلْ عَلَى مَنْ عَصَاهُ مِنْ خَلْقِهِ ، يَامَنْ اسْتَفْقَدَ السَّحْرَةَ مِنْ بَعْدِ طُولِ الْجُحُودِ وَقَدْ عَدُوا فِي نِعْمَتِهِ يَأْكُلُونَ رِزْقَهُ وَيَعْبُدُونَ غَيْرَهُ ، وَقَدْ حَادُّهُ وَنَادُّهُ وَكَذَّبُوا رُسُلَهُ .

« يَا اللَّهُ يَا اللَّهَ يَا يَدِيءُ يَا يَدِيءُ لَا يَبْدَأُ لَكَ ، يَا دَائِمًا لَا يَفَادُ لَكَ ، يَا حَيًّا حِينَ لَا حَيَّ ، يَا مُحْيِي الْمَوْتِ ، يَامَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ، يَامَنْ قِيلَ لَهُ شُكْرِي فَلَمْ يَحْرَمْنِي ، وَعَظَمْتَ حَظِيَّتِي فَلَمْ يَفْضَحْنِي ، وَرَأَى عَلَى الْمَعَاصِي فَلَمْ يَشْهَرْنِي ، يَامَنْ حَفِظَنِي فِي صِعْرِي ، يَامَنْ رَزَقَنِي فِي كِبَرِي ، يَامَنْ أَيَّدِي عِنْدِي لِاتِّحْصِي ، وَنَعَمَهُ لِاتِّجَازِي ، يَامَنْ عَارَضَنِي بِالْخَيْرِ وَالْإِحْسَانِ ، وَعَارَضْتُهُ بِالْإِسَاءَةِ وَالْعِصْيَانِ ، يَامَنْ هَيَّدَانِي لِلْإِيمَانِ مِنْ قَبْلِ أَنْ أَعْرِفَ شُكْرَ الْإِمْتِنَانِ ، يَامَنْ دَعَوْتُهُ مَرِيضًا فَشَفَانِي ، وَعُرِيَانًا فَكَسَانِي ، وَجَائِعًا فَأَشْبَعَنِي ، وَعَطْشَانًا فَأَرَوَانِي ، وَذَلِيلًا فَأَعَزَّنِي ، وَجَاهِلًا فَعَرَّفَنِي ، وَوَحِيدًا فَكَتَرَّنِي ، وَغَائِبًا فَزِدَّنِي ، وَمُقِيلًا فَأَغَانِي ، وَمُتَّصِرًا فَأَصْبِرَنِي ، وَغَتِيًّا فَلَمْ يَسْلُبْنِي ، وَأَمْسِكْتُ عَنْ جَمِيعِ ذَلِكَ فَابْتَدَأَنِي ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَالشُّكْرُ ، يَامَنْ أَقَالَ عَثْرَتِي ، وَنَفَسَ كُرْبَتِي وَأَجَابَ دَعْوَتِي وَسَتَرَ عَوْرَتِي وَعَفَّرَ ذُنُوبِي ، وَبَلَّغَنِي طَلِبَتِي وَنَصَرَنِي عَلَى عَدُوِّي ، وَإِنْ أَعَدَّ نِعْمَكَ وَمَنَّكَ وَكَرَّاهِمَ مَنَحَكَ لِأَحْصِيهَا .

« يَا مَوْلَايَ أَنْتَ الَّذِي مَنَنْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَنْعَمْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَحْسَنْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَجَمَلْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَفْضَلْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَكَمَلْتَ ، أَنْتَ الَّذِي رَزَقْتَ ، أَنْتَ الَّذِي وَقَفْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَعْطَيْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَغْنَيْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَقْنَيْتَ ، أَنْتَ الَّذِي آوَيْتَ ، أَنْتَ الَّذِي كَفَيْتَ ، أَنْتَ الَّذِي هَيَّدَيْتَ ، أَنْتَ الَّذِي عَصِمْتَ ، أَنْتَ الَّذِي سَيَّرْتَ ، أَنْتَ الَّذِي غَفَرْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَقَلْتَ ، أَنْتَ الَّذِي مَكَّنْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَعَزَّزْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَقَلْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَعَنْتَ ، أَنْتَ الَّذِي عَضَدْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَيَّدْتَ ، أَنْتَ الَّذِي نَصَّرْتَ ، أَنْتَ الَّذِي شَفَيْتَ ، أَنْتَ الَّذِي عَافَيْتَ ، أَنْتَ الَّذِي أَكْرَمْتَ ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ ، فَلَكَ الْحَمْدُ دَائِمًا ، وَلَكَ الشُّكْرُ وَاصِبًا أَبَدًا .

« ثُمَّ أَنَا يَا إِلَهِي الْمُعْتَرِفُ بِذُنُوبِي فَاعْفِرْهَا لِي ، أَنَا الَّذِي أَسَأْتُ ، أَنَا الَّذِي أَخْطَأْتُ ، أَنَا الَّذِي هَمَمْتُ ، أَنَا الَّذِي جَهَلْتُ ، أَنَا الَّذِي عَفَلْتُ ، أَنَا الَّذِي سَيَّهَوْتُ ، أَنَا الَّذِي اعْتَمَدْتُ ، أَنَا الَّذِي تَعَمَّدْتُ ، أَنَا الَّذِي وَعَدْتُ ، أَنَا الَّذِي أَخْلَفْتُ ، أَنَا الَّذِي نَكَثْتُ ، أَنَا الَّذِي أَقْرَرْتُ ، أَنَا الَّذِي اعْتَرَفْتُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَعِنْدِي وَأَبُوءُ بِذُنُوبِي فَاعْفِرْهَا لِي ، يَامَنْ لَا تُضْرُّهُ ذُنُوبُ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَنِيُّ عَنْ طَاعَتِهِمْ ، وَالْمَوْفُوقُ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْهُمْ بِمَعُونَتِهِ وَرَحْمَتِهِ ، فَلَكَ الْحَمْدُ إِلَهِي وَسَيِّدِي .

« إِلَهِي أَمَرْتَنِي فَعَصَيْتُكَ ، وَنَهَيْتَنِي فَارْتَكَبْتُ نَهْيَكَ ، فَأَصْبَحْتُ لِذَا بَرَاءَةٍ لِي فَاعْتَذِرْ ، وَلَا ذَا قُوَّةٍ فَانْتَصِرْ ، فَبِأَيِّ شَيْءٍ اسْتَقْبَلَكَ يَا مَوْلَايَ ، أَسْمَعِي ، أَمْ بِبَصْرِي أَمْ بِلِسَانِي أَمْ بِيَدِي أَمْ بِرِجْلِي ، أَلَيْسَ كُلُّهَا نِعْمَكَ عِنْدِي وَبِكُلِّهَا عَصِيَّتُكَ يَا مَوْلَايَ ، فَلَكَ الْحُجَّةُ وَالسَّبِيلُ عَلَيَّ ، يَامَنْ سَتَرَنِي مِنَ الْإِبَاءِ وَالْأَمْهَاتِ أَنْ يَزْجُرُونِي ، وَمِنَ الْعَشَائِرِ وَالْإِخْوَانِ أَنْ يُعَيِّرُونِي ، وَمِنَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يُعَاقِبُونِي ، وَلَوْ اِطَّلَعُوا يَا مَوْلَايَ

عَلَى مَا طَلَعَتْ عَلَيْهِ مِنِّي مَا أَنْظَرُونِي ، وَلَرَفَضُونِي وَقَطَعُونِي .

« فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي بَيْنَ يَدَيْكَ يَا سَيِّدِي خَاضِعٌ ذَلِيلٌ حَسِيرٌ حَقِيرٌ ، لِأَدْوِ بَرَاءَةٍ فَأَعْتَدِرُ ، وَلَا ذُو قُوَّةٍ فَأَنْتَهَرُ ، وَلَا ذُو حُجَّةٍ فَأَحْتَجُّ بِهَا وَلَا قَائِلٌ لَمْ أَجْتَرِحْ ، وَلَمْ أَعْمَلْ سُوءً ، وَمَا عَسَى الْجُحُودُ وَلَوْ جَرِدَتْ يَا مَوْلَايَ يَنْفَعُنِي ، كَيْفَ ، وَأَنْتَى ذَلِكَ وَجَوَارِحِي كُلُّهَا شَاهِدَةٌ عَلَيَّ بِمَا قَدْ عَمِلْتُ ، وَعَلِمْتُ يَقِينًا غَيْرَ ذِي شَكٍّ أَنَّكَ سَأَلْتَنِي مِنْ عَظَائِمِ الْأُمُورِ ، وَأَنْتَ الْحَكَمُ (الْحَكِيمُ خ ل) الْعَدْلُ الَّذِي لَا تَجُورُ ، وَعَدْلُكَ مُهْلِكِي ، وَمِنْ كُلِّ عَدْلِكَ مَهْرَبِي ، فَإِنِ تُعَذِّبْنِي يَا إِلَهِي فَبِذُنُوبِي بَعْدَ حُجَّتِكَ عَلَيَّ ، وَإِنِ تَعْفُ عَنِّي فَبِحِلْمِكَ وَجُودِكَ وَكَرَمِكَ . »

« لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُتَكَبِّرِينَ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْوَجِلِينَ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الرَّاجِينَ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمُهْلَلِينَ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمَكْبُرِينَ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ رَبِّي وَرَبُّ آبَائِي الْأُولِينَ . »

« اللَّهُمَّ هَذَا ثَنَائِي عَلَيْكَ مُمَجِّدًا ، وَإِخْلَاصِي لِذِكْرِكَ مُوَحِّدًا ، وَإِقْرَارِي بِالْإِثْمِ مُعَدِّدًا ، وَإِنِ كُنْتُ مُقِرًّا أَنِّي لَمْ أُحْصِهَا لِكَثْرَتِهَا وَسُجُوبِهَا وَتَظَاهِرِهَا وَتَقَادُمِهَا إِلَى حَادِثِ مَا لَمْ تَزَلْ تَتَعَهَّدُنِي بِهِ مَعَهَا مُنْذُ خَلَقْتَنِي وَبَرَأْتَنِي مِنْ أَوَّلِ الْعُمُرِ مِنَ الْإِعْنَاءِ مِنَ الْفَقْرِ وَكَشْفِ الضَّرِّ وَتَسْيِيبِ الْيَسْرِ وَدَفْعِ الْعُسْرِ وَتَفْرِيجِ الْكَرْبِ وَالْعَافِيَةِ فِي الْيَدَيْنِ وَالسَّلَامَةِ فِي الدِّينِ ، وَلَوْ رَفَدَنِي عَلَى قَدَرِ ذِكْرِ نِعَمَتِكَ جَمِيعِ الْعَالَمِينَ مِنَ الْأُولِينَ وَالْآخِرِينَ مَا قَدَّرْتُ ، وَلَا هُمْ عَلَى ذَلِكَ . »

« تَقَدَّسَتْ وَتَعَالَيْتَ مِنْ رَبِّ كَرِيمٍ عَظِيمٍ رَحِيمٍ لَا تُحْصِي الْأَوْكُوكَ ، وَلَا يُبْلَغُ ثَنَاؤُكَ ، وَلَا تُكَافَى نِعْمَاؤُكَ ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَتَمَّ عَلَيْنَا نِعَمَكَ ، وَأَسْعَدَنَا بِطَاعَتِكَ ، سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ . »

« اللَّهُمَّ إِنَّكَ تُجِيبُ الْمُضْطَرَّ ، وَتَكْشِفُ الشُّوْءَ ، وَتُعِثُّ الْمَكْرُوبَ ، وَتَشْفِي السَّقِيمَ ، وَتُغْنِي الْفَقِيرَ ، وَتَجْبِرُ الْكَسِيرَ ، وَتَرْحَمُ الصَّغِيرَ ، وَتُعِينُ الْكَبِيرَ وَلَيْسَ دُونَكَ ظَهِيرٌ ، وَلَا فَوْقَكَ قَدِيرٌ ، وَأَنْتَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ، يَا مُطْلِقَ الْمَكْبَلِ الْأَسِيرِ ، يَا رَازِقَ الطِّفْلِ الصَّغِيرِ ، يَا عِصْمَةَ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ ، يَا مَنْ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا وَزِيرَ ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَعْطَانِي فِي هَذِهِ الْعَيْشِيَّةِ أَفْضَلَ مَا أُعْطِيَتْ وَأَنْلَتْ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ مِنْ نِعْمَةٍ تُؤَلِّفُهَا ، وَآلَاءٍ تُجَدِّدُهَا ، وَبَلِيَّةٍ تَصْرِفُهَا ، وَكُرْبَةٍ تَكْشِفُهَا وَدَعْوَةٍ تَسْمَعُهَا ، وَحَسَنَةٍ تَتَقَبَّلُهَا ، وَسَيِّئَةٍ تَتَعَمَّدُهَا ، إِنَّكَ لَطِيفٌ بِمَا تَشَاءُ خَبِيرٌ ، وَعَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . »

« اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَقْرَبُ مَنْ دُعِيَ ، وَأَسْرَعُ مَنْ أَجَابَ ، وَآكْرَمُ مَنْ عَفَا ، وَأَوْسَعُ مَنْ أَعْطَى ، وَأَسْمَعُ مَنْ سُئِلَ يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، لَيْسَ كِمِثْلِكَ مَسْئُولٌ ، وَلَا سِوَاكَ مَيَامُولٌ ، دَعَوْتُكَ فَأَجَبْتَنِي ، وَسَأَلْتُكَ فَأَعْطَيْتَنِي ، وَرَغِبْتُ إِلَيْكَ فَارْحَمْتَنِي ، وَوَقَفْتُ بِكَ فَجَبَّيْتَنِي ، وَفَزَعْتُ إِلَيْكَ فَكَفَيْتَنِي . »

« اللَّهُمَّ فَضَّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدَ عَبْدِكَ وَرَسُولَكَ وَنَبِيَّكَ ، وَعَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ أَجْمَعِينَ ، وَتَمِّمْ لَنَا نِعْمَاءَكَ وَهَنِّئْنَا عَطَاءَكَ ، وَآكْتُبْنَا لَكَ شَاكِرِينَ وَلَا لَائِكَ ذَاكِرِينَ ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ . »

« اللَّهُمَّ يَا مَنْ مَلَكَ قَدْرَ ، وَقَدَّرَ فَهَرَّ ، وَعَصَى فَسْتَرَّ ، وَاسْتَعْفَرَ فَغَفَرَ ، يَا غَايَةَ الطَّالِبِينَ الرَّاجِينَ ، وَمُنْتَهَى أَمَلِ الرَّاجِينَ ، يَا مَنْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ، وَوَسِعَ الْمُسْتَقِيلِينَ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَحِلْمًا . »

« اللَّهُمَّ إِنَّا نَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ فِي هَذِهِ الْعَيْشِيَّةِ الَّتِي شَرَفْتَهَا وَعَظَّمْتَهَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَرَسُولِكَ وَخَيْرِ نِكَ مِنْ خَلْقِكَ ، وَأَمِينِكَ عَلَيَّ وَحَيْكَ ، الْبَشِيرِ النَّذِيرِ ، السَّرَاحِ الْمُنِيرِ ، الَّذِي أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَى الْمُسْلِمِينَ وَجَعَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ . »

« اللَّهُمَّ فَضِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ كَمَا مُحَمَّدٌ أَهْلٌ لِذَلِكَ مِنْكَ ، يَا عَظِيمُ فَضْلٍ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَعَلَى آلِهِ الْمُتَنَجِّبِينَ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ أَجْمَعِينَ ، وَتَعَمَّدْنَا بِعَفْوِكَ عَنَّا ، فَالِيكَ عَجَبَتِ الْأَصْوَاتُ بِصُيُوفِ اللُّغَاتِ ، فَاجْعَلْ لَنَا اللَّهُمَّ فِي هَذِهِ الْعَيْشِيَّةِ نَصِيبًا مِنْ كُلِّ خَيْرٍ تَقْسِمُهُ

بَيْنَ عِبَادِكَ وَتُور تَهْدِي بِهِ ، وَرَحْمَةً تَنْشُرُهَا ، وَبَرَكَهَ تَنْزِلُهَا وَعَافِيَهُ تُجَلِّلُهَا ، وَرِزْقَ تَبْسُطُهُ ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ .

« اللَّهُمَّ أَقْلِبْنَا فِي هَذَا الْوَقْتِ مُنْجِحِينَ مُفْلِحِينَ ، مَبْرورِينَ غَانِمِينَ ، وَلَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْقَانِطِينَ ، وَلَا تُخَلِّنَا مِنْ رَحْمَتِكَ ، وَلَا تَحْرِمْنَا مَأْتُومَلَهُ مِنْ فَضْلِكَ ، وَلَا تَجْعَلْنَا مِنْ رَحْمَتِكَ مَحْرُومِينَ ، وَلَا لِفَضْلِ مَأْتُومَلَهُ مِنْ عَطَائِكَ قَانِطِينَ ، وَلَا تُزِدْنَا خَائِبِينَ ، وَلَا مِنْ بَابِكَ مَطْرُودِينَ ، يَا أَجْوَدَ الْأَجْوَدِينَ ، وَأَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ ، إِلَيْكَ أَقْبَلْنَا مُوقِنِينَ ، وَلِبَيْتِكَ الْحَرَامِ آمِنِينَ قَاصِدِينَ ، فَأَعِنَا عَلَى مَنَاسِكَ كُنَا ، وَأَكْمِلْ حَجَّنَا ، وَاعْفُ عَنَّا وَعَافِنَا ، فَقَدْ مَدَدْنَا إِلَيْكَ أَيْدِيَنَا ، فَهِيَ بِذَلِكَ الْاعْتِرَافِ مَوْسُومَةٌ . »

« اللَّهُمَّ فَأَعِظْنَا فِي هَذِهِ الْعَشِيَّةِ مَا سَأَلْنَاكَ ، وَآكْفِنَا مَا اسْتَكْفَيْنَاكَ ، فَلَا كَافِيَ لَنَا سِوَاكَ ، وَلَا رَبَّ لَنَا غَيْرُكَ ، نَافِذٌ فِينَا حُكْمُكَ ، مُحِيطٌ بِنَا عِلْمُكَ ، عَدْلٌ فِينَا قَضَاؤُكَ ، إِقْضِ لَنَا الْخَيْرَ ، وَأَجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ الْخَيْرِ . »

« اللَّهُمَّ أَوْجِبْ لَنَا بِجُودِكَ عَظِيمِ الْجَبْرِ ، وَكَرِيمِ الدُّخْرِ ، وَدَوَامِ الْيُسْرِ ، وَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا أَجْمَعِينَ ، وَلَا تُهْلِكْنَا مَعَ الْهَالِكِينَ ، وَلَا تَصْرِفْ عَنَّا رَأْفَتَكَ وَرَحْمَتَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ . »

« اللَّهُمَّ أَجْعَلْنَا فِي هَذَا الْوَقْتِ مِمَّنْ سَأَلْتَهُ فَأَعْطَيْتَهُ ، وَشَكَرَكَ فَزِدْتَهُ ، وَتَابَ إِلَيْكَ فَاقْبَلْتَهُ ، وَتَنَصَّلَ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِهِ كُلِّهَا فَغَفَرْتَهَا لَهُ ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ . »

« اللَّهُمَّ وَوَفَّقْنَا وَسَدَّدْنَا (وَاعْصِمْنَا خ ل) وَاقْبَلْ تَضَرُّعَنَا يَا خَيْرَ مَنْ سُئِلَ ، يَا أَرْحَمَ مَنْ اسْتُرْحِمَ ، يَا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ إِغْمَاضُ الْجُنُونِ ، وَلَا لَحِظُ الْعُيُونِ ، وَلَا مَا اسْتَقَرَّ فِي الْمَكُونِ ، وَلَا مَا نَاطَتْ عَلَيْهِ مُضَمَّرَاتُ الْقُلُوبِ ، أَلَا كُلُّ ذَلِكَ قَدْ أَحْصَاهُ عِلْمُكَ ، وَوَسَّعَهُ حِلْمُكَ ، سُبْحَانَكَ وَتَعَالَيْتَ عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عَلَوًا كَبِيرًا ، تُسَبِّحُ لَكَ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُونَ وَمَنْ فِيهِنَّ ، وَأَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ ، فَلَمَكَ الْحَمْدُ وَالْمَجْدُ وَعُلُوُّ الْجِدِّ ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ، وَالْفَضْلِ وَالْإِنْعَامِ ، وَالْإِيَادَى الْجِسَامِ ، وَأَنْتَ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ . »

« اللَّهُمَّ أَوْسِعْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ الْحَلَالِ ، وَعَافِنِي فِي يَدَيَّ وَدِينِي ، وَأَمِّنْ خَوْفِي ، وَأَعِزَّنِي رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ ، اللَّهُمَّ لَا تَمُكَّرْ بِي وَلَا تَسْتَدْرِجْنِي وَلَا تَخْدَعْنِي ، وَأَدْرَأْ عَنِّي شَرَّ فَسَقَةِ الْجِنِّ وَالنَّاسِ . »

ثم رفع عليه السلام طرفه الى السماء ودموعه تجرى على خديه ورفع صوته عاليًا :

« يَا أَسْمَعَ السَّمْعِينَ ، يَا أَبْصَرَ النَّاطِرِينَ ، وَيَا أَسْرَعَ الْحَاسِبِينَ ، وَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ، صَيَّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ السَّيِّدَةِ الْمَيَامِينَ ، وَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ حَاجَتِي الَّتِي إِنْ أَعْطَيْتَنِيهَا لَمْ يَضُرَّنِي مَا مَنَعْتَنِي ، وَإِنْ مَنَعْتَنِيهَا لَمْ يَنْفَعْنِي مَا أَعْطَيْتَنِي ، أَسْأَلُكَ فَكَأَنَّكَ رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ لِإِلَهٍ إِلَّا أَنْتَ وَحَدِّكَ لِأَشْرِيكَ لَكَ ، لَكَ الْمُلْكُ وَلَكَ الْحَمْدُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ، يَا رَبَّ يَا رَبَّ . »

ولم يزل يقول «يارب» حتى ضجَّ الجميع بالبكاء على بكائه عليه السلام حتى وصلوا المشعر الحرام .

وزاد ابن طاووس في الاقبال بعد كلمة يارب هذا الدعاء .

« إلهي أنا الفقير في غناي فكيف لا أكون فقيرًا في فقرتي ، إلهي أنا الجاهل في علمي فكيف لا أكون جهولاً في جهلي ، إلهي إن اختلاف تدبيرك وسرعة طوآء مقاديرك منعا عبادك العارفين بك عن السكون إلى عطاء ، واليأس منك في بلاء ، إلهي مني ما يليق بلؤمي ، ومنك ما يليق بكرمك ، إلهي وصفت نفسك باللطف والرافة لي قبل وجود ضعفي ، أفتمنعني منهما بعد وجود ضعفي إلهي ان ظهرت المحاسن مني ففضلتك ولك المنة علي ، وان ظهرت المساوي مني فبعدلك ولك الحجة علي ، إلهي كيف تكلمت وقد تكلمت لي (توكلت خ ل) وكيف أضام وأنت الناصر لي ، أم كيف أخيب وأنت الحفي بي ، ها أنا أتوسل إليك بفقرتي إليك ، وكيف أتوسل إليك بما هو محال أن يصطل إليك ، أم كيف أشكو إليك حالي وهو لا يخفى عليك ، أم كيف أترجم بمقالتي وهو منك برز إليك ، أم كيف تحيب آمالي وهي قد وفدت إليك ، أم كيف لا تحسن أحوالي وبك قامت ، إلهي ما أظفك بي مع عظيم جهلي ، وما أرحمك بي مع قبيح فعلي ، إلهي ما أقرئك مني وأبعدني عنك وما أرافك بي ، فما الذي يحجبني عنك ، إلهي علمت باختلاف الآثار وتقلبات الاطوار أن مرادك مني أن تتعرف إلي في كل شيء حتى لا أجعلك في شيء . إلهي كلما أخرجني لؤمي

أَنْطَقَنِي كَرُمِيكَ ، وَكَلَّمَا آيَسِيَتِي أَوْصَافِي أَطْمَعْتَنِي مِنْكَ . إِلَهِي مَنْ كَانَتْ مَحَاسِنُهُ مَسَاوِي فَكَيْفَ لَا تَكُونُ مَسَاوِيَهُ مَسَاوِي ، وَمَنْ كَانَتْ حَقَائِقُهُ دَعَاوِي فَكَيْفَ لَا تَكُونُ دَعَاوِيهِ دَعَاوِي . إِلَهِي حُكْمُكَ النَّافِتُ وَمَشِيَّتُكَ الْقَاهِرَةُ لَمْ يَنْزُكَ لِإِنْدِي مَقَالٌ مَقَالًا وَلَا لِذِي حَالٍ حَالًا . إِلَهِي كَمْ مِنْ طَاعِيَةٍ بَنِيَتْهَا وَحَالَتُهَا شَيْدَتُهَا هَيْدَمٌ أَعْتَمَدِي عَلَيْهَا عَدْلُكَ بَلْ أَقَالَنِي مِنْهَا فَضْلُكَ . إِلَهِي إِنَّكَ تَعْلَمُ أَنِّي وَإِنْ لَمْ تَدَمْ الطَّاعَةُ مِنِّي فَعَلًّا جَزْمًا فَقَدْ دَامَتْ مَحَبَّتُهُ وَعَزْمًا . إِلَهِي كَيْفَ أَعَزَّمُ وَأَنْتَ الْقَاهِرُ ، وَكَيْفَ لَأَعَزَّمُ وَأَنْتَ الْأَمْرُ . إِلَهِي تَرُدُّدِي فِي الْأَثَارِ يُوجِبُ بَعْدَ الْمَزَارِ ، فَاجْمَعْنِي عَلَيْكَ بِخِدْمَتِهِ تُوصِلُنِي إِلَيْكَ ، كَيْفَ يُسْتَدَلُّ عَلَيْكَ بِمَا هُوَ فِي وُجُودِهِ مُفْتَقِرٌ إِلَيْكَ ، أَيْكُونُ لِعَبْرِكَ مِنَ الظُّهُورِ مَا لَيْسَ لِمَكَ حَتَّى يَكُونُ هُوَ الْمُظْهِرُ لِمَكَ ، مَتَى غَبَتْ حَتَّى تَحْتَاجَ إِلَى دَلِيلٍ يَدُلُّ عَلَيْكَ ، وَمَتَى بَعُدَتْ حَتَّى تَكُونَ الْأَثَارُ هِيَ الَّتِي تُوصِلُ إِلَيْكَ ، عَمِيَتْ عَيْنٌ لِاتْرَاكَ عَلَيْهَا رَقِيْبًا ، وَخَسِرَتْ صَفْقَةٌ عَبْدٌ لَمْ تَجْعَلْ لَهُ مِنْ حُبِّكَ نَصِيْبًا . إِلَهِي أَمَرْتَ بِالرُّجُوعِ إِلَى الْأَثَارِ ، فَأَرْجِعْنِي إِلَيْكَ بِكِسْوَةِ الْأَنْوَارِ وَهَدَايَةِ الْإِسْتِبْصَارِ ، حَتَّى أَرْجِعَ إِلَيْكَ مِنْهَا كَمَا دَخَلْتُ إِلَيْكَ مِنْهَا مَضُونٌ السِّرِّ عَنِ النَّظَرِ إِلَيْهَا ، وَمَرْفُوعٌ الْهَمِّ عَنِ الْاعْتِمَادِ عَلَيْهَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . إِلَهِي هَذَا ذُلِّي ظَاهِرٌ بَيْنَ يَدَيْكَ ، وَهَذَا حَالِي لَا يَخْفَى عَلَيْكَ مِنْكَ ، أَطْلُبُ الْوُصُولَ إِلَيْكَ ، وَبِكَ أَسْتَدِلُّ عَلَيْكَ ، فَاهْدِنِي بِنُورِكَ إِلَيْكَ ، وَأَقِمْنِي بِصِدْقِ الْعُبُودِيَّةِ بَيْنَ يَدَيْكَ . إِلَهِي عَلَّمْنِي مِنْ عِلْمِكَ الْمَحْزُونِ ، وَصَيَّرْتَنِي بِسِرِّكَ الْمَضُونِ . إِلَهِي حَقَّقْنِي بِحَقَائِقِ أَهْلِ الْقُرْبِ ، وَاسْلُكْ بِي مَسْلِكَ أَهْلِ الْجَذْبِ . إِلَهِي أَغْنِنِي بِتَدْبِيرِكَ لِي عَنْ تَدْبِيرِي ، وَبِاخْتِيَارِكَ عَنْ اخْتِيَارِي ، وَأَوْفِقْنِي عَلَى مَرَاكِبِ اضْطِرَارِي . إِلَهِي أَخْرِجْنِي مِنْ ذُلِّ نَفْسِي ، وَطَهِّرْنِي مِنْ شَكِّي وَشَرِكِي قَبْلَ حُلُولِ رَمْسِي ، بِسُكِّ أَنْتَصِرُ فَنَصْرِئُ ، وَعَلَيْكَ أَنْوَكُلُ فَلَا تَكِلْنِي ، وَإِيَّاكَ أَسْأَلُ فَلَا تُخَيِّبْنِي ، وَفِي فَضْلِكَ أَرْغَبُ فَلَا تَحْرِمْنِي ، وَبِجَنَابِكَ أَنْتَسِبُ فَلَا تُبْعِدْنِي ، وَبِبَابِكَ أَقِفُ فَلَا تُطْرُدْنِي .

« إِلَهِي تَقَدَّسَ رِضَاكَ أَنْ تَكُونَ لَهُ عِلَّةٌ مِنْكَ ، فَكَيْفَ تَكُونُ لَهُ عِلَّةٌ مِنِّي . إِلَهِي أَنْتَ الْغَنِيُّ بِذَاتِكَ أَنْ يَصِلَ إِلَيْكَ النَّعْمُ مِنْكَ ، فَكَيْفَ لَا تَكُونُ غَنِيًّا عَنِّي . إِلَهِي إِنَّ الْقَضَاءَ وَالْقَدَرَ يُمَيِّنِي ، وَإِنَّ الْهَوَى بَوَائِقَ الشَّهْوَةِ أَسِرَّنِي ، فَكُنْ أَنْتَ النَّصِيرُ لِي حَتَّى تَنْصِرَنِي وَتُبْصِرَنِي ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ حَتَّى أَسْتَغْنِي بِسُكِّكَ عَنْ طَلْبِي ، أَنْتَ الَّذِي أَشْرَقْتَ الْأَنْوَارَ فِي قُلُوبِ أَوْلِيَاتِكَ حَتَّى عَرَفُوكَ وَوَحَدُوكَ ، وَأَنْتَ الَّذِي أَزَلْتَ الْأَغْيَارَ عَنْ قُلُوبِ أَحِبَّائِكَ حَتَّى لَمْ يُحِبُّوا سِوَاكَ وَلَمْ يَلْجَأُوا إِلَى غَيْرِكَ ، أَنْتَ الْمُؤْنِسُ لَهُمْ حَيْثُ أَوْحَشَتْهُمُ الْعَوَالِمُ ، وَأَنْتَ الَّذِي هَدَيْتَهُمْ حَيْثُ أَسْتَبَانَ لَهُمُ الْمَعَالِمُ ، مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَكَ ، وَمَا الَّذِي فَقَدَ مَنْ وَجَدَكَ ، لَقَدْ خَابَ مَنْ رَضِيَ دُونَكَ بَدَلًا ، وَلَقَدْ خَسِرَ مَنْ بَغَى عَنْكَ مُتَحَوِّلاً ، كَيْفَ يُرْجَى سِوَاكَ وَأَنْتَ مَا قَطَعْتَ الْإِحْسَانَ ، وَكَيْفَ يُطَلَّبُ مِنْ غَيْرِكَ وَأَنْتَ مَا يَدُلُّ عَادَةَ الْإِمْتِنَانِ . يَأْمَنُ أَذَاقَ أَحِبَّاءِهِ حَلَاوَةَ الْمُؤَانَسَةِ فِقَامُوا بَيْنَ يَدَيْهِ مُتَمَلِّقِينَ ، يَأْمَنُ أَلْبَسَ أَوْلِيَاءَهُ مَلَابِسَ هَيْبَتِهِ فِقَامُوا بَيْنَ يَدَيْهِ مُسْتَغْفِرِينَ ، أَنْتَ الذَّاكِرُ قَبْلَ الذَّاكِرِينَ ، وَأَنْتَ الْبَادِيءُ بِالْإِحْسَانِ قَبْلَ تَوَجُّهِ الْعَابِدِينَ ، وَأَنْتَ الْجَوَادُ بِالْعَطَاءِ قَبْلَ طَلْبِ الطَّالِبِينَ ، وَأَنْتَ الْوَهَّابُ ثُمَّ لِمَا وَهَبْتَ لَنَا مِنَ الْمُسْتَقْرِضِينَ . إِلَهِي أَطْلُبْنِي بِرَحْمَتِكَ حَتَّى أَصِلَ إِلَيْكَ ، وَاجْزِبْنِي بِمَنْكَ حَتَّى أَقْبَلَ عَلَيْكَ . إِلَهِي إِنْ رَجَائِي لَا يَنْقَطِعُ عَنْكَ وَإِنْ عَصِيَّتُكَ ، كَمَا أَنَّ خَوْفِي لَا يُزِيلُنِي وَإِنْ أَطَعْتُكَ ، فَقَدْ دَفَعْتَنِي الْعَوَالِمَ إِلَيْكَ ، وَقَدْ أَوْفَعْنِي عِلْمِي بِكَرَمِكَ عَلَيْكَ . إِلَهِي كَيْفَ أَخِيْبُ وَأَنْتَ أَمَلِي ، أَمْ كَيْفَ أَهَانُ وَعَلَيْكَ مُتَكَلِّي . إِلَهِي كَيْفَ أَسْتَعِزُّ وَفِي الذُّلِّ أَرْكَزْتَنِي ، أَمْ كَيْفَ لَأَسْتَعِزُّ وَإِلَيْكَ نَسَبْتَنِي . إِلَهِي كَيْفَ لَأَفْتَقِرُّ وَأَنْتَ الَّذِي فِي الْفُقَرَاءِ أَقَمْتَنِي ، أَمْ كَيْفَ أَفْتَقِرُّ وَأَنْتَ الَّذِي بِجُودِكَ أَغْنَيْتَنِي ، وَأَنْتَ الَّذِي لِإِلَهٍ غَيْرِكَ تَعَرَّفْتَ لِكُلِّ شَيْءٍ فَمَا جَهَلَكَ شَيْءٌ ، وَأَنْتَ الَّذِي تَعَرَّفْتَ إِلَيَّ فِي كُلِّ شَيْءٍ فَارِئْتُكَ ظَاهِرًا فِي كُلِّ شَيْءٍ ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ لِكُلِّ شَيْءٍ . يَأْمَنُ اسْتَوَى بِرَحْمَاتِهِ فَصَارَ الْعَرْشُ غَيْبًا فِي ذَاتِهِ ، مَحَقَّتْ الْأَثَارُ بِالْإِثَارِ ، وَمَحَوَّتْ الْأَغْيَارَ بِمُحِيطَاتِ أَفْلَاكِ الْأَنْوَارِ . يَأْمَنُ احْتَجَبَ فِي سِرَادِقَاتِ عَرْشِهِ عَنْ أَنْ تُدْرِكَهُ الْأَبْصَارُ ، يَأْمَنُ تَجَلَّى بِكَمَالِ بَهَائِهِ فَتَحَقَّقَتْ عَظَمَتُهُ مِنَ الْاسْتِوَاءِ ، كَيْفَ تَخْفَى وَأَنْتَ الظَّاهِرُ ، أَمْ كَيْفَ تَغِيْبُ وَأَنْتَ الرَّقِيبُ الْحَاضِرُ ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ .

دعای امام سجاد (علیه السلام) در روز عرفه

قراءة سائر الادعية المأثورة عن المعصومين عليهم السلام ، وعلى الاخص دعاء الامام زين العابدين عليه السلام المدون في الصحيفة الكاملة السجادية ، وإتماماً للفائدة التي توخيناها في هذا الكتاب إليك نص الدعاء :

« الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ، رَبِّ الْأَرْبَابِ ، وَإِلَهُ كُلِّ مَالُوهُ ، وَخَالِقِ كُلِّ مَخْلُوقٍ ، وَوَارِثِ كُلِّ شَيْءٍ ، لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ، وَلَا يُعْرَبُ عَنْهُ شَيْءٌ ، وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبٌ . »
 « أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْوَاحِدُ الْمُتَوَحَّدُ الْفَرْدُ الْمُتَفَرِّدُ ، وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْكَرِيمُ الْمُتَكَرِّمُ الْعَظِيمُ الْمُتَعَزِّمُ الْكَبِيرُ الْمُتَكَبِّرُ ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْعَلِيُّ الْمُتَعَالِي الشَّدِيدُ الْمُحَالِ ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْقَدِيمُ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْكَرِيمُ الْكَرِيمُ الدَّائِمُ الْإِدْوَمُ ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْأَوَّلُ قَبْلَ كُلِّ أَحَدٍ وَالْآخِرُ بَعْدَ كُلِّ عَيْدٍ ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الدَّانِي فِي عُلُوِّهِ وَالْعَالِي فِي دُنُوِّهِ ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ذُو الْبَهَاءِ وَالْمَجْدِ وَالْكَرْبَاءِ وَالْحَمْدِ . أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الَّذِي أَنْشَأْتَ الْأَشْيَاءَ مِنْ غَيْرِ سِنَخٍ ، وَصَوَّرْتَ مَا صَوَّرْتَ مِنْ غَيْرِ مِثَالٍ ، وَابْتَدَعْتَ الْمُبْتَدَعَاتِ بِلا اِحْتِدَاءٍ . أَنْتَ الَّذِي قَدَّرْتَ كُلَّ شَيْءٍ تَقْدِيرًا ، وَيَسَّرْتَ كُلَّ شَيْءٍ تَيْسِيرًا ، وَدَبَّرْتَ مَا دُوْنَكَ تَدْبِيرًا . أَنْتَ الَّذِي لَمْ يُعْنِكَ عَلَى خَلْقِكَ شَرِيكٌ ، وَلَمْ يُوَازِلْكَ فِي أَمْرِكَ وَزَيْرٌ ، وَلَمْ يَكُنْ لَكَ مُشَابِهٌ وَلَا نَظِيرٌ . أَنْتَ الَّذِي أَرَدْتَ فَكَانَ حَتْمًا مَا أَرَدْتَ وَقَضَيْتَ فَكَانَ عَدْلًا مَا قَضَيْتَ ، وَحَكَمْتَ فَكَانَ نِصْفًا مَا حَكَمْتَ . أَنْتَ الَّذِي لَا يُحْيِيكَ مَكَانٌ ، وَلَمْ يَقُمْ لِسُلْطَانِكَ سُلْطَانٌ ، وَلَمْ يُعِيكَ بُرْهَانٌ وَلَا بَيَانٌ . أَنْتَ الَّذِي أَحْصَيْتَ كُلَّ شَيْءٍ عَيْدًا ، وَجَعَلْتَ لِكُلِّ شَيْءٍ أَمِيْدًا ، وَقَدَّرْتَ كُلَّ شَيْءٍ تَقْدِيرًا . أَنْتَ الَّذِي قَضَيْتَ الْأَبْصَارَ مَوْضِعَ أَيْتِيَّتِكَ . أَنْتَ الَّذِي لَا تُحَدُّ فَتُكُونُ مَحْدُودًا ، وَلَمْ تُمَثَّلْ فَتُكُونُ مَوْجُودًا ، وَلَمْ تَلِدْ فَتُكُونُ مَوْلُودًا أَنْتَ الَّذِي لَا ضِدَّ مَعَكَ فَيُعَاذُكَ ، وَلَا عَدْلَ لَكَ فَيُكَاثِرُكَ ، وَلَا نِدَّ لَكَ فَيُعَارِضُكَ . أَنْتَ الَّذِي ابْتَدَأَ وَاخْتَرَعَ وَاسْتَحْدَثَ وَابْتَدَعَ وَأَحْسَنَ صُنْعَ مَا صَنَعَ . »

« سُبْحَانَكَ مَا جَلَّ شَأْنُكَ ، وَأَسْنَى فِي الْأَمَاكِنِ مَكَانُكَ ، وَأَصْدَعُ بِالْحَقِّ فُرْقَانُكَ . سُبْحَانَكَ مِنْ لَطِيفِ مَا أَلْطَفَكَ ، وَرَوْفِ مَا أَرَأَفَكَ ، وَحَكِيمِ مَا أَعْرَفَكَ . سُبْحَانَكَ مِنْ مَلِيكَ مَا أَمْنَعَكَ ، وَجَوَادِ مَا أَوْسَعَكَ ، وَرَفِيعِ مَا أَرْفَعَكَ ، ذُو الْبَهَاءِ وَالْمَجْدِ وَالْكَرْبَاءِ وَالْحَمْدِ . سُبْحَانَكَ بَسَّطْتَ بِالْخَيْرَاتِ يَدَكَ ، وَعُرِفَتْ الْهَدَايَةُ مِنْ عِنْدِكَ ، فَمَنْ التَّمَسَّكَ بَسَّطْتَ بِالْخَيْرَاتِ يَدَكَ ، وَعُرِفَتْ الْهَدَايَةُ مِنْ عِنْدِكَ ، فَمَنْ التَّمَسَّكَ لِيَدَيْنِ أَوْ دُنْيَا وَجِدَكَ . سُبْحَانَكَ خَضَعَ لَكَ مَنْ جَرَى فِي عِلْمِكَ ، وَخَشَعَ لِعَظَمَتِكَ مَا دُونَ عَرْشِكَ ، وَانْقَادَ لِلتَّلْسِيمِ كُلِّ خَلْقِكَ . سُبْحَانَكَ لَا تُحْسُ وَلَا تُجْسُ وَلَا تُمَسُّ وَلَا تُكَادُ وَلَا تُمَاتُ (وَلَا تُحَاطُ خ ل) وَلَا تُنَازَعُ وَلَا تُتَّجَرَى وَلَا تُمَارَى وَلَا تُخَادَعُ وَلَا تُمَازَرُ . سُبْحَانَكَ سَبَّحَكَ جِدَدٌ وَأَمْرُكَ رَشِدٌ وَأَنْتَ حَيٌّ صَيِّمٌ . سُبْحَانَكَ قَوْلُكَ حُكْمٌ ، وَقَضَاؤُكَ حَتْمٌ ، وَارَادَتُكَ عَزْمٌ . سُبْحَانَكَ لَا رَادَ لِمَشِيَّتِكَ ، وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِكَ . سُبْحَانَكَ بَاهِرِ الْآيَاتِ ، فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ ، بَارِي السَّمَاتِ . »

« لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَدُومُ بِدَوَامِكَ ، وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا خَالِدًا بِنِعْمَتِكَ ، وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يُوَازِي صُنْعَكَ ، وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَزِيدُ عَلَى رِضَاكَ ، وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا مَعَ حَمْدِ كُلِّ حَامِدٍ ، وَشُكْرًا يَقْضِي عَنْهُ شُكْرُ كُلِّ شَاكِرٍ ، حَمْدًا لَا يَتَّبِعِي إِلَّا لَكَ وَلَا يَتَّقَرُّ بِهِ إِلَّا إِلَيْكَ ، حَمْدًا يُسْتَدَامُ بِهِ الْإَوَّلُ وَيُسْتَدَعَى بِهِ دَوَامُ الْآخِرِ ، حَمْدًا يَتَضَاعَفُ عَلَى كُرُورِ الْأَزْمِنَةِ وَيَتَزَايِدُ أَضْعَافًا مُتْرَادِفَةً ، حَمْدًا يَعْبُجُ عَنْ إِحْصَائِهِ الْحَفْظَةُ وَيَزِيدُ عَلَى مَا أَحْصَيْتَ فِي كِتَابِكَ الْكَتِيَّةُ ، حَمْدًا يُوَازِنُ عَرْشَكَ الْمَجِيدَ وَيُعَادِلُ كُرْسِيِّكَ الرَّفِيعَ ، حَمْدًا يَكْمُلُ لَدَيْكَ ثَوَابُهُ وَيَسْتَعْرِقُ كُلَّ جِزَاءٍ جِزَاءً ، حَمْدًا ظَاهِرُهُ وَفَقُّ لِبَاطِنِهِ وَبَاطِنُهُ وَفَقُّ لِمَقْدَرِ النَّبِيِّ بِهِ ، حَمْدًا لَمْ يَحْمَدَكَ خَلْقٌ مِثْلَهُ وَلَا يَعْرِفُ أَحَدٌ سِوَاكَ فَضْلَهُ ، حَمْدًا يُعَانُ مِنَ اجْتِهَادِ فِي تَعْدِيدِهِ وَيُؤَيِّدُ مَنْ أَغْرَقَ نَزْعًا فِي تَوْفِيَّتِهِ ، حَمْدًا يَجْمَعُ مَا خَلَقْتَ مِنَ الْحَمْدِ وَيَنْتَظِمُ مَا أَنْتَ خَالِقُهُ مِنْ بَعْدِ حَمْدًا لَا حَمْدَ أَقْرَبُ إِلَى قَوْلِكَ مِنْ وَلَا أَحَمَدَ مِمَّنْ يَحْمَدُكَ بِهِ ، حَمْدًا يُوجِبُ بِكَرَمِكَ الْمَزِيدَ بِوُفُورِهِ وَتَصَلُّهُ بِمَزِيدٍ بَعْدَ مَزِيدٍ طَوْلًا مِنْكَ ، حَمْدًا يَجِبُ لِكْرَمِ وَجْهِكَ وَيُقَابِلُ عِزَّ جَلَالِكَ . »

« رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ الْمُتَنَجِّبِ الْمُصْطَفَى الْمُكْرَمِ الْمُقْرَبِ أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ ، وَبَارِكْ عَلَيْهِ أَتْمَ بَرَكَاتِكَ ، وَتَرَحَّمْ عَلَيْهِ

أَمَتَّ رَحْمَاتِكَ . رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَّى لَاهُ زَاكِيَهُ لَا تَكُونُ صَلَّى لَاهُ أَزْكَى مِنْهَا ، وَصَلِّ عَلَيْهِ صَلَّى لَاهُ نَامِيَهُ لَا تَكُونُ صَلَّى لَاهُ أُنْمَى مِنْهَا ، وَصَلِّ عَلَيْهِ صَلَّى لَاهُ رَاضِيَهُ لَا تَكُونُ صَلَّى لَاهُ فَوْقَهَا . رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَّى لَاهُ تُرْضِيَهُ وَتُرِيدُ عَلَى رِضَاهُ ، وَصَلِّ عَلَيْهِ صَلَّى لَاهُ تُرْضِيكَ وَتُرِيدُ عَلَى رِضَاكَ لَهُ ، وَصَلِّ عَلَيْهِ صَلَّى لَاهُ لَا تُرْضِي لَهُ إِلَّا بِهَا وَلَا تَرَى غَيْرَهُ لَهَا أَهْلًا . رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَّى لَاهُ تُجَاوِزُ رِضْوَانِكَ ، وَيَتَّصِلُ بِإِصْلَاحِهَا بِبِقَائِكَ ، وَلَا تَنْفَدُ كَمَا لَا تَنْفَدُ كَلِمَاتُكَ رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَّى لَاهُ تَنْتَظِمُ صَلَّى لَمَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ وَأَنْبِيَاءِكَ وَرُسُلِكَ وَأَهْلِ طَاعَتِكَ ، وَتَشْتَمِلُ عَلَى صَلَوَاتِ عِبَادِكَ مِنْ جَنَّكَ وَإِنْسِكَ وَأَهْلِ إِجَابَتِكَ ، وَتَجْتَمِعُ عَلَى صَلَّى لَاهُ كُلِّ مَنْ ذَرَاتَ وَبَرَآتَ مِنْ أَصْنَافِ خَلْقِكَ . رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ صَلَّى لَاهُ تُحِيطُ بِكُلِّ صَلَّى لَاهُ سَالِفَهُ وَمُسْتَأْنَفَهُ ، وَصَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ صَلَّى لَاهُ مَرْضِيَهُ لَكَ وَلِمَنْ دُونِكَ ، وَتُنَشِئُ مَعَ ذَلِكَ صَلَّى لَاهُ تَضَاعِفُ مَعَهَا تِلْكَ الصَّلَوَاتِ عِنْدَهَا وَتُرِيدُهَا عَلَى كُرُورِ الْأَيَّامِ زِيَادَةً فِي تَضَاعِفِ لَا يُعْدُّهَا غَيْرُكَ . رَبِّ صَلِّ عَلَى أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِإِمْرِكَ ، وَجَعَلْتَهُمْ خَزَنَةَ عِلْمِكَ ، وَحَفَظْتَ دِينَكَ ، وَخُلَفَاءَكَ فِي أَرْضِكَ ، وَحُجَجَكَ عَلَى عِبَادِكَ ، وَطَهَّرْتَهُمْ مِنَ الرَّجْسِ وَالذَّنْسِ تَطْهِيراً بِإِرَادَتِكَ ، وَجَعَلْتَهُمُ الْوَسِيلَةَ إِلَيْكَ وَالْمَسْلُوكَ إِلَى جَنَّتِكَ . رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَّى لَاهُ تُجْزِلُ لَهُمْ بِهَا مِنْ نَحْلِكَ وَكَرَامَتِكَ ، وَتُكْمِلُ لَهُمُ الْأَشْيَاءَ مِنْ عَطَايَاكَ وَنَوَافِلِكَ ، وَتُوَفِّرُ عَلَيْهِمُ الْحِطَّ مِنْ عَوَائِدِكَ وَفَوَائِدِكَ . رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ صَلَّى لَاهُ لَا أَمَدَ فِي أَوْلِيهَا ، وَلَا غَايَةَ لِأَمَدِهَا ، وَلَا نِهَائِيَةَ لِأَجْرِهَا . رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ زِينَةَ عَرْشِكَ وَمَادُونَهُ ، وَمِلَا سَمَاوَاتِكَ وَمَا فَوْقَهُنَّ ، وَعَدَدَ أَرْضِكَ وَمَاتِحَتَهُنَّ وَمَا بَيْنَهُنَّ ، صَلَّى لَاهُ تُقَرِّبُهُمْ مِنْكَ زُلْفَى وَتَكُونُ لَكَ وَلَهُمْ رِضَى مُتَّصِلَةٌ بِنَظَائِرِهِنَّ أَبَدًا .

« اللَّهُمَّ أَنْتَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ بِإِمَامٍ أَقَمْتَهُ عِلْمًا لِعِبَادِكَ وَمَنَارًا فِي بِلَادِكَ ، بَعْدَ أَنْ وَصَلْتَ حَبْلَهُ بِحَبْلِكَ ، وَجَعَلْتَهُ الدَّرِيْعَةَ إِلَى رِضْوَانِكَ ، وَافْتَرَضْتَ طَاعَتَهُ وَحَدَرْتَ مَعْصِيَتَهُ ، وَأَمَرْتَ بِإِمْتِثَالِ أَمْرِهِ وَالْإِنْتِهَاءِ عِنْدَ نَهْيِهِ ، وَأَنْ لَا يَتَقَدَّمَ مُتَقَدِّمًا ، وَلَا يَتَأَخَّرَ عَنْهُ مُتَأَخَّرًا ، فَهُوَ عِصْمَةُ اللَّائِيْدِينَ ، وَكَهْفُ الْمُؤْمِنِينَ ، وَعُرْوَةُ الْمُتَمَسِّكِينَ وَبِهَاءُ الْعَالَمِينَ . »

« اللَّهُمَّ فَاوْزِعْ لَوْلِيكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيْهِ ، وَأَوْزِعْنَا مِثْلَهُ فِيهِ ، وَآتِهِ مِنْ لَبْدِنِكَ سُلْطَانًا نَصِيْرًا وَافْتِحْ لَهُ فَتْحًا يَسِيْرًا ، وَأَعِنَهُ بِرُكْنِكَ الْأَعَزِّ ، وَاشْدُدْ أَرْزَهُ ، وَقَوِّ عَضُدَهُ ، وَرَاعِهِ بِعَيْنِكَ وَاحِمِهِ بِحِفْظِكَ ، وَأَنْصُرْهُ بِمَلَائِكَتِكَ ، وَامْدُدْهُ بِجُهْدِكَ الْأَغْلَبِ ، وَأَقِمْ بِهِ كِتَابَكَ وَحُدُودَكَ وَرَائِعَكَ ، وَسَيِّئِنْ رَسُولِكَ صَلَّى لَاهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَأَحْيِي بِهِ مَا أَمَاتَهُ الظَّالِمُونَ مِنْ مَعَالِمِ دِينِكَ ، وَأَجْلِبْ بِهِ صِدَاءَ الْجُورِ عَنْ طَرِيقِكَ ، وَأَبْنِ بِهِ الصَّرَاءَ مِنْ سَبِيلِكَ وَأَذِلْ بِهِ النَّكَبِينَ عَنْ صِرَاطِكَ ، وَامْحَقْ بِهِ بُعَاةَ قَصْدِكَ عَوْجًا ، وَأَلِنْ جَانِبَهُ لِأَوْلِيَائِكَ ، وَابْسِطْ يَدَهُ عَلَى أَعْدَائِكَ ، وَهَيِّبْ لَنَا رَأْفَتَهُ وَرَحْمَتَهُ وَتَعَطُّفَهُ وَتَحَنُّنَهُ وَاجْعَلْنَا لَهُ سَامِعِينَ مُطِيعِينَ ، وَفِي رِضَاهُ سَاعِينَ ، وَالِي نُصْرَتِهِ وَالْمُدَافِعَةَ عَنْهُ مُكْنِفِينَ ، وَإِلَيْكَ وَالِي رَسُولِكَ صَلَّى لَاهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِذَلِكَ مُتَقَرِّبِينَ . »

« اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ ، الْمُعْتَرِفِينَ بِمَقَامِهِمْ ، الْمُتَّبِعِينَ مِنْهُمْ ، الْمُقْتَفِينَ آثَارَهُمُ الْمُسْتَمْسِكِينَ بِعُرْوَتِهِمْ الْمُسْتَمْسِكِينَ بِوَلَايَتِهِمْ ، الْمُؤْتَمِنِينَ بِإِمَامَتِهِمْ ، الْمُسْلِمِينَ لِأَمْرِهِمْ ، الْمُجْتَهِدِينَ فِي طَاعَتِهِمْ ، الْمُنتَظِرِينَ آيَاتِهِمْ ، الْمَادِينَ إِلَيْهِمْ أَعْيُنُهُمْ ، الصَّلَوَاتِ الْمُبَارَكَاتِ الزَّكَايَاتِ النَّامِيَاتِ الْغَادِيَاتِ الرَّائِحَاتِ وَسَلِّمْ عَلَيْهِمْ وَعَلَى أَرْوَاحِهِمْ ، وَاجْمَعْ عَلَى التَّقْوَى أَمْرَهُمْ ، وَأَصْلِحْ لَهُ شُؤْنَهُمْ وَتُبْ عَلَيْهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ ، وَخَيْرُ الْغَافِرِينَ ، وَاجْعَلْنَا مَعَهُمْ فِي دَارِ السَّلَامِ ، بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ . »

« اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمُ عَرَفَةَ ، يَوْمُ شَرَفْتَهُ وَكَرَّمْتَهُ وَعَظَّمْتَهُ ، نَشَرْتَ فِيهِ رَحْمَتَكَ ، وَمَنَنْتَ فِيهِ بِعَفْوِكَ وَأَجْزَلْتَ فِيهِ عَطِيَّتَكَ ، وَتَفَضَّلْتَ بِهِ عَلَى عِبَادِكَ . اللَّهُمَّ وَأَنَا عَبْدُكَ الَّذِي أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ قَبْلَ خَلْقِكَ لَهُ وَبَعْدَ خَلْقِكَ إِيَّاهُ ، فَجَعَلْتَهُ مَنَّ هَيْدِيْتَهُ لِدِينِكَ ، وَوَفَّقْتَهُ لِحَقِّكَ ، وَعَصِيْمَتَهُ بِحَبْلِكَ ، وَأَدْخَلْتَهُ فِي جَزْبِكَ ، وَأَرْشَدْتَهُ لِمَوَالِيهِ أَوْلِيَائِكَ ، وَمُعَادَاةِ أَعْدَائِكَ ، ثُمَّ أَمَرْتَهُ فَلَمْ يَأْتِمِرْ ، وَزَجَرْتَهُ فَلَمْ يَنْزَجِرْ ، وَنَهَيْتَهُ عَنْ مَعْصِيَتِكَ فَخَالَفَ أَمْرَكَ إِلَى نَهْيِكَ ، لِأَمْعَانَدَةٍ لَكَ وَلَا اسْتِكْبَارًا عَلَيْكَ ، بَلْ دَعَاهُ هَوَاهُ إِلَى مَا زَيَّلْتَهُ وَالِي مَا حَدَرْتَهُ ، وَأَعَانَهُ عَلَى ذَلِكَ عَدُوُّكَ وَعَدُوُّهُ ، فَأَقْدَمَ عَلَيْهِ عَارِفًا بِوَعِيدِكَ رَاجِيًا لِعَفْوِكَ وَائْتِقًا بِتَجَاوُزِكَ ، وَكَانَ أَحَقَّ عِبَادِكَ مَعَ مَا مَنَنْتَ عَلَيْهِ أَنْ لَا يَفْعَلَ ، وَهَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ صَاغِرًا ذَلِيْلًا حَاضِيًا عَا خَاشِيًا عَا خَائِفًا مُعْتَرِفًا بِعَظِيمِ مِنَ الذُّنُوبِ تَحْمِلْتَهُ وَجَلِيْلِ مِنَ الْخَطَايَا اجْتَرَمْتَهُ ، مُسْتَجِيرًا بِصَفْحِكَ ، لَا بُدَّ بِرَحْمَتِكَ ، مُوقِنًا أَنَّهُ لَا يُجْبِرُنِي مِنْكَ مُجِبِرٌ ، وَلَا يَمْنَعُنِي مِنْكَ مَانِعٌ ، فَعُدْ عَلَيَّ بِمَا تَعُوذُ بِهِ عَلَى مَنْ أَسْرَفَ (اقْتَرَفَ) خ

ل (مَن تَعْمُدُكَ ، وَحُجِدَ عَلَيَّ بِمَا تَجُرُّدُ بِهِ عَلَيَّ مِنْ أَلْقَى بِيَدِهِ إِلَيْكَ مِنْ عَفْوِكَ ، وَامُنَّ عَلَيَّ بِمَا لَا يَنْعَاطُكَ أَنْ تَمُنَّ بِهِ عَلَيَّ مِنْ أَمْلَكِكَ مِنْ غُفْرَانِكَ ، وَاجْعَلْ لِي فِي هَذَا الْيَوْمِ نَصِيبًا أَنْالَ بِهِ حَظًّا مِنْ رِضْوَانِكَ ، وَلَا تَرُدَّنِي صَفْرًا مِمَّا يَنْقَلِبُ بِهِ الْمُتَعَبِّدُونَ لَكَ مِنْ عِبَادِكَ ، وَإِنِّي وَإِنْ لَمْ أَقْدِمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ وَنَفَى الْأَضْدَادِ وَالْإِنْدَادِ وَالْأَشْبَاهِ عَنْكَ ، وَأَتَيْتُكَ مِنَ الْأَبْوَابِ الَّتِي أَمَرْتَ أَنْ تُؤْتَى مِنْهَا ، وَتَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ بِمَا لَا يَقْرُبُ أَحَدٌ مِنْكَ إِلَّا بِالْتَقَرُّبِ بِهِ ، ثُمَّ أَتَيْتُكَ بِمَا لَا يَأْتِيهِ إِلَيْكَ وَالتَّدَلُّلِ وَالْإِسْتِكَانَةَ لَكَ وَحَسْنَ الظَّنِّ بِكَ وَالسَّقْمَةَ بِمَا عِنْدَكَ ، وَشَفَعْتُهُ بِرَجَائِكَ الَّذِي قَلَّ مَا يَخِيبُ عَلَيْهِ رَاجِيكَ ، وَسَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ ، وَمَعَ ذَلِكَ خِفَهُ وَتَضَرُّعًا وَتَعَوُّدًا وَتَلَوُّدًا لِمُسْتَطِيلًا بِتَكْبِيرِ الْمُتَكَبِّرِينَ ، وَلَا مُتَعَالِيًا بِدَأَلَةِ الْمُطِيعِينَ ، وَلَا مُسْتَطِيلًا بِشَفَاعَةِ الشَّافِعِينَ ، وَأَنَا بَعْدَ أَقْلِ الْأَقْلِينَ ، وَأَذَلُّ الْأَذَلِّينَ ، وَمِثْلُ الذَّرَّةِ أَوْ دُونِهَا . فَيَأْمَنُ لَمْ يُعَاجِلِ الْمُسَيِّئِينَ ، وَلَا يَنْدَهُ الْمُتَرَفِّينَ ، وَيَأْمَنُ يَمُنُّ بِأَقَالِهِ الْعَاثِرِينَ ، وَيَتَفَضَّلُ بِأَنْظَارِ الْخَاطِئِينَ ، أَنَا الْمُسِيءُ الْمُعْتَرِفُ ، الْمِيذِنُ الْمُقْتَرِفُ ، الْخَاطِئُ الْعَاثِرُ ، أَنَا الَّذِي أَقْدَمَ عَلَيْكَ مُجْتَرِنًا ، أَنَا الَّذِي هَابَ عِبَادَكَ وَأَمْنَكَ ، أَنَا الَّذِي لَمْ يَرْهَبْ سَيْطَوْتِكَ ، وَلَمْ يَخَفْ بِأَسْكَ ، أَنَا الْجَانِي عَلَى نَفْسِهِ ، أَنَا الْمُتْرَهَنُ بِبَلِيَّتِهِ ، أَنَا الْقَلِيلُ الْحَيَاءِ ، أَنَا الطَّوِيلُ الْعَنَاءِ » .

« بِحَقِّ مَنِ انْتَجَبْتَ مِنْ خَلْقِكَ ، وَبِمَنْ أَصْطَفَيْتَهُ لِنَفْسِكَ ، بِحَقِّ مَنِ اخْتَرْتَ مِنْ بَرِيَّتِكَ ، وَمَنْ أَحْبَبْتَ لِشَأْنِكَ ، بِحَقِّ مَنْ وَصَلَتْ طَاعَتُهُ بِطَاعَتِكَ ، وَمَنْ جَعَلَتْ مَعْصِيَتَهُ كَمَعْصِيَتِكَ ، بِحَقِّ مَنْ قَرَنْتَ مَوَالِيَتَهُ بِمَوَالِيَتِكَ ، وَمَنْ نُطِتَ مُعَادَاتُهُ بِمُعَادَاتِكَ ، تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَعَمَّدُ بِهِ مَنْ حَاجَرَ إِلَيْكَ مُتَنَصِّلًا ، وَعَادَ بِاسْتِغْفَارِكَ تَائِبًا ، وَتَوَلَّيْتُ بِمَا تَتَوَلَّى بِهِ أَهْلَ طَاعَتِكَ وَالرُّؤْفَى لِمَدِيكَ وَالْمَكَانَةَ مِنْكَ ، وَتَوَخَّجْتَنِي بِمَا تَتَوَخَّجُ بِهِ مَنْ وَفَى بِعَهْدِكَ ، وَاتَّعَبَ نَفْسَهُ فِي ذَاتِكَ ، وَاجْهَدَهَا فِي مَرْضَاتِكَ ، وَلَا تُؤَاخِذْنِي بِتَفْرِيطِي فِي جَنْبِكَ ، وَتَعَدَّى طَوْرِي فِي حُدُودِكَ ، وَمُجَاوَزَةَ أَحْكَامِكَ ، وَلَا تَسْتَدْرِجْنِي بِإِمْلَانِكَ لِي إِسْتِدْرَاجَ مَنْ مَنَعَنِي خَيْرَ مَا عِنْدَهُ وَلَمْ يَشْرُكْكَ فِي حُلُولِ نِعْمَتِهِ بِي ، وَتَبَهَّنِي مِنْ رَقْدَةِ الْغَافِلِينَ ، وَسَيِّئَةِ الْمُسْرِفِينَ ، وَنَعْسَةِ الْمَخْذُولِينَ ، وَخُذْ بَقَلْبِي إِلَى مَا اسْتَعَمَلْتَ بِهِ الْهَانِتِينَ ، وَاسْتَعْبَدْتَ بِهِ الْمُتَعَبِّدِينَ ، وَاسْتَنْقَذْتَ بِهِ الْمُتَهَانِينَ ، وَأَعَدَّنِي مِمَّا يُبَاعِدُنِي عَنْكَ وَيَحُولُ بَيْنِي وَبَيْنَ حَظِّي مِنْكَ ، وَيَصِيءُنِي عَمَّا أَحَاوِلُ لَدَيْكَ ، وَسَيَهِّلُ لِي مَسْلَكَ الْخَيْرَاتِ إِلَيْكَ ، وَالْمُسَابَقَةَ إِلَيْهَا مِنْ حَيْثُ أَمَرْتَ وَالْمُشَاحَّةَ فِيهَا عَلَى مَا أَرَدْتَ ، وَلَا تَمَحَقْنِي فِيمَنْ تَمَحَقُ مِنْ الْمُسْتَحْقِقِينَ بِمَا أَوْعَدْتَ ، وَلَا تُهْلِكْنِي مَعَ مَنْ تُهْلِكُ مِنَ الْمُتَعَرِّضِينَ لِمَقْتِكَ ، وَلَا تُتَبِّرْنِي فِيمَنْ تُتَبِّرُ مِنَ الْمُنْحَرِفِينَ عَنِ سَبِيلِكَ وَنَجْنِي مِنْ غَمْرَاتِ الْفِتْنَةِ ، وَخَلِّصْنِي مِنَ لَهَوَاتِ الْبَلْوَى وَآجِرْنِي مِنَ أَهْدِ الْأِمْلَاءِ ، وَحُلِّ بَيْنِي وَبَيْنَ عَيْدُوِي ضِيءِي ، وَهَوِي يُوْبِقُنِي ، وَمَنْقَصِيَهُ تَرْهَقُنِي ، وَلَا تُعْرِضْ عَنِّي إِعْرَاضَ مَنْ لَا تَرْضَى عَنْهُ بَعْدَ غَضَبِكَ ، وَلَا تُؤَيِّسْنِي مِنَ الْأَمَلِ فِيكَ ، فَيَغْلِبَ عَلَيَّ الْقُنُوطُ مِنْ رَحْمَتِكَ ، وَلَا تَمْتَحِنِّي بِمَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ ، فَتَبْهَظُنِي مِمَّا تُحْمِلُنِيهِ مِنْ فَضْلِ مَحَبَّتِكَ ، وَلَا تُرْسَلْنِي مِنْ يَدِكَ إِسْرَالًا مِنْ لَاحِرٍ فِيهِ وَلَا حَاجِرَهُ بِكَ إِلَيْهِ ، وَلَا إِنَائِيَهُ لَهُ ، وَلَا تَرْمِ بِي رَمِيٍّ مِنْ سِقْفٍ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ ، وَمَنْ اشْتَمَلَ عَلَيْهِ الْخِزْيُ مِنْ عِنْدِكَ ، بَلْ خُذْ بِيَدِي مِنْ سِقْفِ الْمُرْتَدِّينَ ، وَوَهْلِمِ الْمُتَعَسِّفِينَ وَزَلِّهِ الْمَغْرُورِينَ ، وَوَرِّطِ الْهَالِكِينَ ، وَعَافِنِي مِمَّا ابْتَلَيْتَ بِهِ طَبَقَاتِ عِبِيدِكَ وَإِمَائِكَ ، وَبَلِّغْنِي مَبَالِغَ مَنْ عُنِيَتْ بِهِ ، وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ وَرَضِيَتْ عَنْهُ ، فَأَعَشْتُهُ حَمِيدًا وَتَوَفَّيْتُهُ سَعِيدًا ، وَطَوَّقْنِي طَوْقَ الْإِقْلَاعِ عَمَّا يُحْبِطُ الْحَسَنَاتِ وَيَذْهَبُ بِالْبُرْكَاتِ ، وَأَشْعِرْ قَلْبِي الْإِزْدِجَارَ عَنِ قَبَائِحِ السَّيِّئَاتِ ، وَفَوَاضِحِ الْحُوبَاتِ ، وَلَا تَغْلِنِي بِمَا لَا أُدْرِكُهُ إِلَّا بِكَ عَمَّا لَا يُرْضِيكَ عَنِّي غَيْرُهُ ، وَأَنْزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دَيْتِي تَنْهَى عَمَّا عِنْدَكَ ، وَتَصُدُّ عَنِ ابْتِغَاءِ الْوَسِيلَةِ إِلَيْكَ ، وَتُدْهِلُ عَنِ التَّقَرُّبِ مِنْكَ ، وَزِينٌ لِي التَّفَرُّدَ بِمُنَاجَاتِكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، وَهَبْ لِي عِصْمَةً تُدْنِيَنِي مِنْ خَشْيَتِكَ ، وَتَقَطِّعْنِي عَنِ رُكُوبِ مَحَارِمِكَ ، وَتُفَكِّكْنِي مِنَ أَسْرِ الْعِظَائِمِ ، وَهَبْ لِي التَّطْهِيرَ مِنْ دَسِّ الْعِصْيَانِ ، وَأَذْهِبْ عَنِّي دَرَنَ الْخَطَايَا ، وَسَرْبَلِي بِسِرْبَالِ عَافِيَتِكَ ، وَرُدَّنِي رِدَاءَ مُعَافَاتِكَ ، وَجَلِّلْنِي سَوَابِغَ نِعْمَائِكَ ، وَظَاهِرُ لَدَيَّ فَضْلِكَ ، وَأَيِّدْنِي بِتَوْفِيْقِكَ وَتَسْدِيدِكَ ، وَأَعِنِّي عَلَى صَالِحِ النَّيِّهِ وَمَرْضِيَةِ الْقَوْلِ وَمُسْتَحْسَنِ الْعَمَلِ ، وَلَا تَكْلِنِي إِلَى حَوْلِي وَقُوَّتِي دُونَ حَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ ، وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ تَبْعَثُنِي لِلْقَائِمَةِ ، وَلَا تَفْضُخْنِي بَيْنَ يَدَيَّ أَوْلِيَاءِكَ ، وَلَا تُسَيِّئْنِي ذِكْرَكَ ، وَلَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ ، بَلْ أَلْزِمْنِيهِ فِي أَحْوَالِ السَّهْوِ عِنْدَ غَفَلَاتِ الْجَاهِلِينَ لِإِلَائِكَ ، وَأَوْزِعْنِي أَنْ أَتِيَّ بِمَا أَوْلَيْتَنِيهِ ، وَأَعْتَرِفَ بِمَا أَسَدَيْتَهُ إِلَيَّ ، وَاجْعَلْ رَغْبَتِي إِلَيْكَ فَوْقَ رَغْبَةِ الرَّاغِبِينَ ، وَحَمْدِي إِيَّاكَ فَوْقَ حَمْدِ الْحَامِدِينَ ، وَلَا تَخْذَلْنِي عِنْدَ فَاقَتِي إِلَيْكَ ، وَلَا تُهْلِكْنِي بِمَا أَسَدَيْتَهُ إِلَيْكَ ، وَلَا تَجْهَنِي بِمَا جَبَهْتَ

بِهَ الْمُعَاذِ تَدِينُ لَكَ ، فَإِنِّي لَكَ مُسَلِّمٌ ، أَعْلَمُ أَنَّ الْحُجَّةَ لَكَ وَأَنَّكَ أَوْلَى بِالْفَضْلِ وَأَعْوَدُ بِالْإِحْسَانِ وَأَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ، وَأَنَّكَ بِأَنَّ تَعْفُو أَوْلَى مِنْكَ بِأَنَّ تُعَاقِبَ ، وَأَنَّكَ بِأَنَّ تَسْتَرَّ أَقْرَبُ مِنْكَ إِلَى أَنْ تَشْهَرَ ، فَأَحِينِي حَيَاةً طَيِّبَةً تَنْتَظِمُ بِمَا أُرِيدُ ، وَتَبْلُغُ بِي مَا أَحْبُّ مِنْ حَيْثُ لَا آتِي مَا تَكْرَهُ ، وَلَا أَرْتَكِبُ مَا نَهَيْتَ عَنْهُ ، وَآمَنِي مِيثَةً مَنْ يَسْعَى نُورُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَعَنْ يَمِينِهِ ، وَذَلَّلْنِي بَيْنَ يَدَيْكَ ، وَأَعِزَّنِي عِنْدَ خَلْقِكَ ، وَضَعْنِي إِذَا خَلَوْتُ بِكَ ، وَأَرْفَعْنِي بَيْنَ عِبَادِكَ ، وَأَغْنِنِي فِيمَا أَطْلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي بِمَا يَتَّعَمَدُ بِهِ الْقَادِرُ عَلَى الْبُطْشِ لَوْلَا حِلْمُهُ ، وَالْإِخْذُ عَلَى الْجَرِيرَةِ لَوْلَا أَنَانَتُهُ ، وَإِذَا أَرَدْتَ بِقَوْمٍ فِتْنَةً أَوْ سُوءَ فَجَعْنِي مِنْهَا لَوْذَا بِكَ ، وَإِذَا لَمْ تُقِمْنِي مَقَامَ فَضِيحَةٍ فِي دُنْيَاكَ فَلَا تُقِمْنِي مِثْلَهُ فِي آخِرَتِكَ ، وَاشْفَعْ لِي أَوَائِلَ مِنْكَ بِأَوَاخِرِهَا ، وَقَدِيمَ فَوَائِدِكَ بِحَوَادِثِهَا ، وَلَا تَمُدُّ لِي مَدًّا يَقْسُو مَعَهُ قَلْبِي ، وَلَا تَفْرَعْنِي قَارِعَةً يَذْهَبُ لَهَا بِهَائِي ، وَلَا تَسْمِنِي حَسِيسَةً يَصْغُرُ لَهَا قَدْرِي ، وَلَا نَقِصِيَةً يُجْهَلُ مِنْ أَجْلِهَا مَكَانِي ، وَلَا تَرَعْنِي رَوْعَةً أَيْلِسُ بِهَا ، وَلَا خِيفَةً أَوْجِسُ دُونَهَا ، اجْعَلْ هَيْبَتِي فِي وَعِيدِكَ ، وَحَذْرِي مِنْ إِعْذَارِكَ وَإِنْدَارِكَ ، وَرَهْبَتِي ، عِنْدَ تِلَاوَةِ آيَاتِكَ ، وَاعْمُرْ لَيْلِي بِإِقْضَا فِيهِ لِإِعْبَادِكَ ، وَتَفَرُّدِي بِالْتَهْجِدِ لَكَ ، وَتَجَرُّدِي بِسُكُونِي إِلَيْكَ ، وَإِنزَالِ حَوَائِجِي بِكَ ، وَمُنَازَلَتِي إِيَّاكَ فِي فَكَائِكَ رَقَبَتِي مِنْ نَارِكَ ، وَاجَارْتِي مِمَّا فِيهِ سَاهِيًا حَتَّى حِينَ ، وَلَا تَجْعَلْنِي عِظَةً لِمَنْ أَتَعَطَّ ، وَلَا نِكَالًا لِمَنْ اِعْتَبَرَ ، وَلَا فِتْنَةً لِمَنْ نَظَرَ ، وَلَا تَمَكَّرْ بِي فِيمَنْ تَمَكَّرَ بِهِ ، وَلَا تَسْتَبَدِّلْ بِي غَيْرِي ، وَلَا تُغَيِّرْ لِي إِسْمًا ، وَلَا تُبَدِّلْ لِي جِسْمًا ، وَلَا تَتَّخِذْنِي هُزُؤًا لِخَلْقِكَ ، وَلَا سُخْرِيًّا لَكَ ، وَلَا مُتَّبِعًا إِلَّا لِمَرْضَاتِكَ ، وَلَا مُمْتَهَنًا إِلَّا بِالْإِنْتِقَامِ لِمَكَ ، وَأَوْجِدْنِي بَرْدَ عَفْوِكَ ، وَخِلَافَةَ رَحْمَتِكَ ، وَرَوْحَكَ وَرِيحَانِكَ ، وَجَنَّةَ نَعِيمِكَ ، وَأَذْفَى طَعْمِ الْفَرَاغِ لِمَا تُحِبُّ بِسَعَةِ مِنْ سَعَتِكَ ، وَالْإِحْتِهَادِ فِيمَا يُزِلُّ لَدَيْكَ وَعِنْدَكَ ، وَأُتْحَفْنِي بِتُحَفِهِ مِنْ تُحَفَاتِكَ ، وَاجْعَلْ تِجَارَتِي رَابِحَةً ، وَكَرَّتِي غَيْرَ خَاسِرَةً ، وَأَخْفِنِي مَقَامَكَ ، وَشَوْقِي لِقَاءَكَ ، وَتُبْ عَلَيَّ تَوْبَةً نُصُوحًا ، وَلَا تُبِقْ مَعَهَا ذُنُوبًا صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً ، وَلَا تَذُرْ مَعَهَا عَلَانِيَةً وَلَا سِرِيرَةً ، وَانزِعِ الْغُلَّ مِنْ صَدْرِي لِلْمُؤْمِنِينَ ، وَاعْطِفْ بِقَلْبِي عَلَى الْخَاشِعِينَ ، وَكُنْ لِي كَمَا تَكُونُ لِلصَّالِحِينَ ، وَحَلِّنِي حَلِيَّةَ الْمُتَّقِينَ ، وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْغَابِرِينَ ، وَذِكْرًا نَامِيًّا فِي الْآخِرِينَ ، وَوَافٍ بِي عَرَصَةَ الْأَوَّلِينَ ، وَتَمِّمْ سُبُوحَ نِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَظَاهِرَ كَرَامَاتِي لَدَيْ ، وَأَمَلَا مِنْ فَوَائِدِكَ يَدِي ، وَسُقْ كَرَامَتِي مَوَاهِبِكَ إِلَيَّ ، وَجَاوِرِ بِي الْإِطْبِيقِينَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ فِي الْجَنَانِ الَّتِي زَيَّنْتَهَا لِاصْفِيَائِكَ ، وَجَلَّلْنِي شَرَائِفَ نِحْلِكَ فِي الْمَقَامَاتِ الْمُعَيَّدَةِ لِاحْبَائِكَ ، وَاجْعَلْ لِي عِنْدَكَ مَقِيلًا أَوْ إِلَى مُطْمَئِنًّا وَمَثَابَةً أَتَبَوُّهَا وَأَقْرُبُهَا ، وَلَا تُقَابِسْنِي بِعِظَمَاتِ الْجَرَائِرِ ، وَلَا تُهْلِكْنِي يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ، وَأَزِلْ عَنِّي كَدْلَ شَكِّكَ وَشُبُهَةَ ، وَاجْعَلْ لِي فِي الْحَقِّ طَرِيقًا مِنْ كُلِّ رَحْمَةٍ ، وَأَجْزِلْ لِي قِسِيمَ الْمِوَاهِبِ مِنْ نَوَائِكَ ، وَوَفِّرْ عَلَيَّ حُطُوطَ الْإِحْسَانِ مِنْ إِفْضَالِكَ ، وَاجْعَلْ قَلْبِي وَائِقًا بِمَا عِنْدَكَ ، وَهَمِي مُسْتَفْرَعًا لِمَا هُوَ لِمَكَ ، وَاسْتَعْمِلْنِي بِمَا تَسْتَعْمِلُ بِهِ خَالِصِيَّتَكَ ، وَأَشْرِبْ قَلْبِي عِنْدَ ذُهُولِ الْعُقُولِ طَاعَتِكَ ، وَاجْمَعْ لِي الْغِنَى وَالْعَفَافَ ، وَالذَّعِيَّةَ وَالْمُعَافَاةَ ، وَالصَّحَّةَ وَالسَّعَةَ ، وَالطَّمَأْنِينَةَ وَالْعَافِيَةَ ، وَلَا تُحِبْ حَسَنَاتِي بِمَا يَشُوبُهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ وَلَا خُلُوتِي بِمَا يَعْرِضُ لِي مِنْ نَزَعَاتِ فِتْنَتِكَ وَصُنْ وَجْهِي عَنِ الطَّلَبِ إِلَى أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ، وَذُبْنِي عَنِ الْإِتْمَاسِ مَا عِنْدَ الْفَاسِقِينَ ، وَلَا تَجْعَلْنِي لِلظَّالِمِينَ ظَهِيرًا ، وَلَا لَهُمْ عَلَيَّ مَحْوِ كِتَابِكَ يَدًا وَنَصِيرًا ، وَحُطْنِي مِنْ حَيْثُ لَا أَعْلَمُ حِيَاطَةً تُقِينِي بِهَا ، وَأَفْتَحْ لِي أَبْوَابَ تَوَيْتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَرَأْفَتِكَ وَرِزْقِكَ الْوَاسِعِ إِنِّي إِلَيْكَ مِنَ الرَّازِغِينَ وَأَتَمِّمُ لِي إِعْنَامَكَ إِنَّكَ خَيْرُ الْمُنْعَمِينَ ، وَجَعِلْ بَاقِي عُمُرِي فِي الْحَيِّجِ وَالْعُمْرَةِ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ ، وَالسَّلَامُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ أَبَدَ الْآبِدِينَ .

زیارت امام حسین (ع) در روز عرفه

ارسال به دوستان

ويستحب أيضاً زيارة الحسين عليه السلام ، وإتماماً للفائدة أدرجنا هذه الزيارة للحسين عليه السلام ليتمكن الواقف بعرفة أن يزوره ولو على البعد ، فإليك نص الزيارة :

زيارة الحسين عليه السلام

بسم الله الرحمن الرحيم

« اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ ، السَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ، السَّلَامُ عَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ، السَّلَامُ عَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ ، السَّلَامُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، السَّلَامُ عَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، السَّلَامُ عَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ ، السَّلَامُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى ، السَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، السَّلَامُ عَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ، السَّلَامُ عَلَى الْخَلْفِ الصَّالِحِ الْمُتَنَطَّرِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ ، وَابْنَ عَدِيدِكَ وَابْنَ أُمَّتِكَ ، الْمُوَالِي لَوْلِيكَ وَالْمُعَادِي لِعِدْوِكَ ، اسْتَجَارَ بِمَشْهَدِكَ وَتَقَرَّبَ إِلَى اللَّهِ بِقُضْدِكَ ، أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانِي لَوْلَايَتِكَ ، وَخَصَّنِي بِزِيَارَتِكَ وَسَهَّلَ لِي قُضْدَكَ » .

ثم قل : « السَّلَامُ عَلَيْكَ يَاوَارِثَ آدَمَ صِفْوَةَ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَاوَارِثَ نُوحَ نَبِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَاوَارِثَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَاوَارِثَ مُوسَى كَلِيمِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَاوَارِثَ عِيسَى رُوحِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَاوَارِثَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَاوَارِثَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَاوَارِثَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ خَدِيجَةَ الْكُبْرَى ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَابْنَ ثَارِهِ وَالْوَتَرَ الْمُتَوَتِّرَ . أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ أَقَمْتَ الصَّلَاةَ ، وَآتَيْتَ الزَّكَاةَ ، وَأَمَرْتَ بِالْمَعْرُوفِ ، وَنَهَيْتَ عَنِ الْمُنْكَرِ ، وَأَطَعْتَ اللَّهَ حَتَّى آتَاكَ الْيَقِينَ ، فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ فَتَلَّتَكَ ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ ظَلَمْتَكَ ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ سَجَعَتْ بِذَلِكَ فَرَضِيَّتْ بِهِ ، يَا مَوْلَايَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ أَشْهَدُ اللَّهُ وَمَلَائِكَتُهُ وَأَنْبِيََاءُهُ وَرُسُلُهُ أَنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ ، وَبِأَيَابِكُمْ مُوقِنٌ بِشَرَائِعِ دِينِي وَخَوَاتِيمِ عَمَلِي ، وَمُنْقَلِبِي إِلَى رَبِّي ، فَصَلِّ لِمَا تُرِيدُ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَعَلَى أَرْوَاحِكُمْ وَعَلَى أَجْسَادِكُمْ وَعَلَى شَاهِدِكُمْ وَعَلَى غَائِبِكُمْ وَعَلَى ظَاهِرِكُمْ وَعَلَى بَاطِنِكُمْ . السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ ، وَابْنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ ، وَابْنَ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ ، وَابْنَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ إِلَى جَنَّاتِ النَّعِيمِ ، وَكَيْفَ لَا تَكُونُ كَذَلِكَ وَأَنْتَ بَابُ الْهُدَى ، وَإِمَامُ التَّقَى ، وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقَى ، وَالْحُجَّةُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا ، وَخَامِسُ أَصْحَابِ (أَهْلِ) الْكِسَاءِ ، غَدَتْكَ يَدُ الرَّحْمَةِ ، وَرُضِيَتْ مِنْ نَدَى الْإِيمَانِ ، وَرَبِّيتَ فِي حَجْرِ الْإِسْلَامِ ، فَالْنَفْسُ غَيْرُ رَاضِيَةٍ بِفِرَاقِكَ وَلَا شَاكَةٍ فِي حَيَاتِكَ ، صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَعَلَى آبَائِكَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَرِيحَ الْعَبْرَةِ السَّاكِبَةِ ، وَقَرِينَ الْمُصِيبَةِ الرَّائِبَةِ ، لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ اسْتَحَلَّتْ مِنْكَ الْمَحَارِمَ ، وَأَنْتَهَكْتَ مِنْكَ حُرْمَةَ الْإِسْلَامِ ، فَقُتِلْتَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ مَقْهُورًا ، وَأَصْبَحَ رَسُولُ اللَّهِ بِكَ مَوْتُورًا ، وَأَصْبَحَ كِتَابُ اللَّهِ بِفَقْدِكَ مَهْجُورًا ، السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى خَدِّكَ وَأَيْبِكَ وَأُمَّكَ وَأَخِيكَ ، وَعَلَى الْأَيْمَةِ مِنْ بَنِيكَ ، وَعَلَى الْمُسْتَشْهِدِينَ مَعَكَ ، وَعَلَى الْمَلَائِكَةِ الْحَافِينَ بِقَبْرِكَ وَالشَّاهِدِينَ لِرُؤُوسِكَ الْمُؤْمِنِينَ بِالْقَبُولِ عَلَى دَعَايِ شِعَتِكَ ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ » .

وصل ركعتين إقرأ فيها ماتشاء ، وإذا فرغت فقل :

« اللَّهُمَّ إِنِّي صَبَّيْتُ وَرَكَعْتُ وَسَجَدْتُ لَكَ وَحَدَّكَ لِأَشْرِيكَ لَكَ ، لِأَنَّ الصَّلَاةَ وَالرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ لَا تَكُونُ إِلَّا لَكَ ، لِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ وَهَاتَانِ الرُّكْعَتَانِ هَدِيَّةٌ مِنِّي إِلَى مَوْلَايَ وَسَيِّدِي وَإِمَامِي الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَتَقَبَّلْ ذَلِكَ مِنِّي وَاجْزِنِي عَلَى ذَلِكَ أَفْضَلَ أَمَلِي وَرَجَائِي فِيكَ وَفِي وَلِيِّكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ » .

ثم زر ولده علي بن الحسين الاكبر عليه السلام وقل :

« السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ نَبِيِّ اللَّهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الشَّهِيدُ ابْنُ الشَّهِيدِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْمَظْلُومُ ابْنُ الْمَظْلُومِ ، لَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ فَتَلَّتَكَ ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ ظَلَمْتَكَ ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ سَجَعَتْ بِذَلِكَ فَرَضِيَّتْ بِهِ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا وَلِيَّ اللَّهِ وَابْنَ وَلِيِّهِ ، لَقَدْ عَظُمَتِ الْمُصِيبَةُ ، وَجَلَّتِ الرَّزِيَّةُ بِكَ

عَلَيْنَا وَعَلَىٰ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ ، فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ ، وَأَبْرَأَ إِلَى اللَّهِ وَالْيَكِّ مِنْهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

ثم زر شهداء كربلاء وقل :

« السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَأَحْبَاءَهُ ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَصْفِيَاءَ اللَّهِ وَأَوْدَاءَهُ . السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ دِينِ اللَّهِ وَأَنْصَارَ نَبِيِّهِ وَأَنْصَارَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْصَارَ فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ الْوَلِيِّ النَّاصِحِ ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَنْصَارَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ الشَّهِيدِ الْمَظْلُومِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ، يَا أَبِي أَنْتُمْ وَآمَى طِبْتُمْ وَطَابَتِ الْأَرْضُ الَّتِي فِيهَا دُفِنْتُمْ ، وَفُزْتُمْ وَاللَّهُ فَوْزًا عَظِيمًا ، يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَكُمْ فَأَفُوزَ مَعَكُمْ فِي الْجَنَانِ مَعَ الشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أَوْلِيَاكَ رَفِيقًا ، وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ . »

ثم زر أبا الفضل العباس عليه السلام وقل :

« السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أبا الْفَضْلِ الْعَبَّاسَ ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بَنَ أَوَّلِ الْقَوْمِ إِسْلَامًا ، وَأَقْدَمِهِمْ إِيْمَانًا ، وَأَقْوَمِهِمْ بِدِينِ اللَّهِ ، وَأَحْوَطِهِمْ عَلَى الْإِسْلَامِ ، أَشْهَدُ لَقَدْ نَصَيْحْتَ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ وَلَاخِيكَ فَنِعْمَ الْإِخُ الْمُوَاسِي ، فَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكَ ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً ظَلَمَتْكَ ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّةً إِسْتَحَلَّتْ مِنْكَ الْمَحَارِمَ ، وَأَنْتَهَكْتَ فِي قِتْلِكَ حُرْمَةَ الْإِسْلَامِ ، فَنِعْمَ الْإِخُ الصِّابِرُ الْمُجَاهِدُ الْمُحَامِي النَّاصِرُ وَالْإِخُ الدَّافِعُ عَنْ أَخِيهِ الْمَجِيبُ إِلَى طَاعَةِ رَبِّهِ الرَّاعِبُ فِيمَا زَهَدَ فِيهِ غَيْرُهُ مِنَ الثَّوَابِ الْجَزِيلِ وَالْثَنَاءِ الْجَمِيلِ ، وَالْحَقِّكَ اللَّهُ بِدَرَجَةِ آبَائِكَ فِي دَارِ النَّعِيمِ ، إِنَّهُ حَمِيدٌ مُجِيدٌ . »

ثم قل :

« اللَّهُمَّ لِمَكَ تَعَرَّضْتُ وَلِزِيَارَةِ أَوْلِيَائِكَ قَصِدْتُ رَغْبَةً فِي ثَوَابِكَ وَرَجَاءً لِمَغْفِرَتِكَ وَجَزِيلِ إِحْسَانِكَ ، فَاسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْ تَجْعَلَ رِزْقِي بِهِمْ دَارًا ، وَعَيْشِي بِهِمْ قَارًا ، وَزِيَارَتِي بِهِمْ مَقْبُولَةً ، وَذَنْبِي بِهِمْ مَغْفُورًا ، وَأَقْلِبْنِي بِهِمْ مُفْلِحًا مُنْجِحًا مُسْتَجَابًا دُعَائِي بِأَفْضَلِ مَا يَنْقَلِبُ بِهِ أَحَدٌ مِنْ زُورِهِ وَالْقَاصِدِينَ إِلَيْهِ ، بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ . »

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی) آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل بیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی
 ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه
 ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...
 د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران ۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱

۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

